

ИЗУЧАЕМ

**ЛАТЫШСКИЙ
ЯЗЫК**

А. СТЕЛЛЕ, А. СТРАУМЕ, П. ЛИЕПИНЬШ

ИЗУЧАЕМ

ЛАТЫШСКИЙ ЯЗЫК

ПОСОБИЕ ДЛЯ НАЧИНАЮЩИХ

РИГА «ЗВАЙГЗНЕ» 1989

Занятия 1—10 написала А. Стелле,
тексты к занятиям составила А. Страуме,
алфавитный словарь и словари к текстам —
П. Лиепиньш

Научный редактор — зав. кафедрой
русского языка ЛГУ им. П. Стучки, доцент Г. Лигута

Научные консультанты — доцент М. Дукуль,
доцент М. Семенова, ст. преподаватель Ж. Михайловскис

Рецензенты — А. Шалме, А. Эзериня, В. Гуртая

Художник — Г. Берзиньш

Дорогие друзья!

Вы решили изучать латышский язык. Мы хотим помочь вам в этом. Прежде всего несколько слов о том, что собой представляет латышский язык. В классификации языков он вместе с литовским и ныне мертвым прусским относится к балтийской группе языков, принадлежащих к индо-европейской языковой семье. Индо-европейская языковая семья — одна из самых больших в мире. К другой ее группе, славянской, относятся русский язык и родственные ему языки. Ученые считают, что балтийская и славянская группы наиболее близки между собой. Следовательно, латышский и русский языки — родственники и во многом похожи друг на друга. Это сходство можно заметить во всех частях системы языков. Вы убедитесь, что в латышском языке очень мало труднопроизносимых для русских звуков, много слов, имеющих общие корни с русскими, те же части речи, примерно так же изменяются слова и строятся предложения. Конечно, это не значит, что латышский и русский языки — это почти одно и то же и никаких трудностей нет, но это означает, что эти трудности преодолимы и овладеть латышским языком людям, говорящим по-русски, относительно легко.

Латышский язык даст вам ключ к овладению богатствами латышской культуры, имеющей старые традиции. Вы сможете познакомиться и с народными дайнками, и с поэзией Райниса, и с драмами Р. Блауманиса, и с прозой А. Упита, и с произведениями наших современников. А главное, через язык вы научитесь лучше понимать трудолюбивый, сдержанный в проявлении чувств латышский народ.

Желаем вам успехов в этом деле!

Прежде, чем вы начнете непосредственно заниматься лексикой и грамматикой латышского языка, мы хотим ознакомить вас с латышским алфавитом, некоторыми правилами чтения и произношения звуков.

Для латышского языка характерно постоянное ударение на первом слоге:

saprast [сáпраст] — *понимать*, *skolotājs* [скýолоу-тáйс] — *учитель*, *koncerts* [кóнцэрт] — *концерт*.

Лишь в некоторых, в основном иноязычных словах, оно может быть на других слогах:

ateljē [атэ́йл̃š] — *ателье*, *ragū* [рагú] — *рагу*, *paldies* [палд́иес] — *спасибо*, *labdien* [лабд́иен] — *добрый день*.

Латышский алфавит отличается от русского. В его основе латинские буквы, которые дополнены некоторыми знаками.

Латышский алфавит составляют следующие буквы: *a, ā, b, c, č, d, e, ē, f, g, ģ, h, i, ī, j, k, ķ, l, ļ, m, n, ņ, o, p, r, s, š, t, u, ū, v, z, ž.*

Звуковая система латышского языка близка к русской, но всё-таки имеется ряд отличий в произношении отдельных звуков. В латышском алфавите 33 буквы, которые обозначают 48 звуков.

Печатные буквы	Письменные буквы	Название буквы	Произношение в слове	Пояснения к произношению
A a	<i>Aa</i>	a (a)	adrese [áдрэ-сэ] — адрес	Соответствует русскому а
Ā ā	<i>Āā</i>	garais ā (а дол-гое)	sāls [cāлс] — соль	
B b	<i>Bb</i>	bē (бэ)	balts [балц] — белый	Соответствует русскому б

Печатные буквы	Письменные буквы	Название буквы	Произношение в слове	Пояснения к произношению
C c	<i>Cc</i>	cē (цэ)	citāts [цы́- tāц] — цитата	Соответствует русскому ц
Č č	<i>Čč</i>	čē (чэ)	čempions [чэм- пионс] — чем- пион	Немного твер- же русского ч
D d	<i>Dd</i>	dē (дэ)	draugs [драу́кс] — друг	Соответствует русскому д
E e	<i>Ee</i>	e (э)	zeme [зэ́мэ] — земля	Соответствует русскому э (этаж)*
Ē ē	<i>Ēē</i>	garais ē (э дол- гое)	vēl [вэ́л] — еще	
F f	<i>Ff</i>	ef (эф)	firma [фíр- ма] — фирма	Соответствует русскому ф
G g	<i>Gg</i>	gā (га)	gads [гац] — год	Соответствует русскому г
Ģ ģ	<i>Ģģ</i>	ģē	ģimene [дímэ- нэ] — семья	В русском язы- ке такого звука нет. Близко к дь (Дима)
H h	<i>Hh</i>	hā (ха)	hokejs [хó- кэйс] — хок- кей	Соответствует русскому х
I i	<i>Ii</i>	i (и)	istaba [íста- ба] — ком- ната	Соответствует русскому и
Ī ī	<i>Īī</i>	garais ī (и дол- гое)	Rīga [рíга] — Рига	

* Согласный перед е и и всегда твердый.

Печатные буквы	Письменные буквы	Название буквы	Произношение в слове	Пояснения к произношению
J j	<i>Jj</i>	jē (йот)	Jānis [й'āнис] — Янис	Соответствует русскому звуку й (Я[йа]ков)
K k	<i>Kk</i>	kā (ка)	konc.erts [кѳн-цѳрц] — концерт	Соответствует русскому к
ķ ķ	<i>ķķ</i>	ķē	ķ.era [тѳпа] — лапа	В русском языке такой звук отсутствует. Близо к русскому ть (теперь)
L l	<i>Ll</i>	el (эл)	lampā [лāмп-па] — лампа	Соответствует русскому л
ļ ļ	<i>ļļ</i>	eļ (эль)	ļaudis [л'яу-дис] — люди	Соответствует русскому ль
M m	<i>Mm</i>	em (эм)	māte [мāтѳ] — мать	Соответствует русскому м
N n	<i>Nn</i>	en (эн)	nakts [накц] — ночь	Соответствует русскому н
ņņ	<i>ņņ</i>	eņ (энь)	ņemt [немт] — брать	Соответствует русскому нь
O o	<i>Oo</i>	o (о)	1) portrets [пѳртрѳц] — портрет 2) logs [луѳкс] — окно	В словах иноязычного происхождения соответствует русскому о. В латышских словах произносится как дифтонг уо (близо к русскому воля)
P p	<i>Pp</i>	pē (пѳ)	p.el.ēks [пѳ-лѳкс] — серый	Соответствует русскому п

Латинские буквы	Письменные буквы	Название буквы	Произношение в слове	Пояснения к произношению
R r	Rr	er (эр)	roka [rūoka] — рука	Соответствует русскому р
S s	Ss	es (эс)	stikls [стиклс] — стекло	Соответствует русскому с
Š š	Šš	eš (эш)	šahs [шахс] — шах, шахматы	Немного мягче русского ш
T t	Tt	tē (тэ)	tavs [таүс] — твой	Соответствует русскому т
U u	Uu	u (у)	upe [үппэ] — река	Соответствует русскому у
O ū	Ūū	garais ū (у дол- гое)	ūdens [удэнс] — вода	
V v	Vv	vē (вэ)	vārit [вā- рит] — варить	Соответствует русскому в
Z z	Zz	zē (зэ)	zobs [зуопс] — зуб	Соответствует русскому з
Ž ž	Žž	žē (жэ)	žēl [жэл] — жаль	Немного мягче русского ж

Согласные звуки dz (дз) и dž (дж) в латышском алфавите не отражены, они обозначаются двумя буквами.

Гласные. — Patskaņi

В латышском языке 12 гласных звуков, которые обозначаются 9 буквами:

a	i	e	u	o
ā	ī	ē	ū	

Черточка над буквой обозначает долготу гласного. Долгие гласные звуки должны произноситься примерно в два раза дольше, чем соответствующие краткие звуки.

Краткие и долгие звуки являются самостоятельными, они могут различать слова и формы слов, например:

kazas [kázas] — козы и *kāzas* [kāzas] — свадьба;

māja [máĳa] — дом и *mājā* [māĳā] — в доме;

tele [мэлэ] — лгунья и *tēle* [тэлэ] — язык;

kase [káссэ] — касса и *kasē* [кácэ] — в кассе;

pile [пíлэ] — капля и *pile* [пíлэ] — утка;

sirdis [сírдис] — сердца и *sirdis* [сírдис] — в сердцах;

jutu [ĳúту] — чувствовал и *jūtu* [ĳúту] — чувствую.

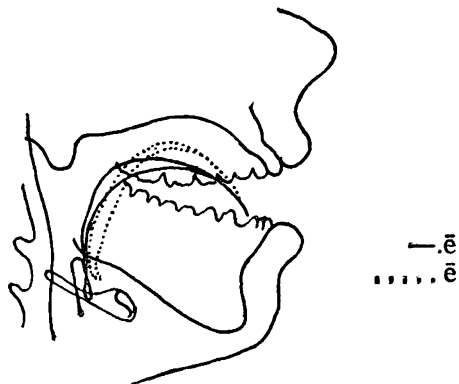
Произношение *e*, *ē* имеет два варианта:

1) в большинстве случаев в латышском языке произносится закрытое *e*, *ē*, которое по произношению примерно соответствует русскому э:

bez — без, *sen* — давно;

2) открытое *e*, *ē* [e], [ē] произносится широко (см. схему произношения!), т. е. *e* представляет звук средний между э и а:

d.ēls, *t.ēvs*, *v.ecs*.

На письме эти звуки не различаются. Чтобы облегчить изучающим латышский язык усвоение правильного употребления этих звуков, в данной книге широкое

е, ē обозначено особо — .е, .ē, например: *b.ērns* (ребенок).

Гласные звуки в латышском языке в ударяемых и безударных слогах произносятся одинаково.

Дифтонги (двугласные). — Divskaņi

В латышском языке кроме гласных существуют дифтонги (двугласные) — сочетание двух гласных, которые произносятся как один слог:

ai, au, ei, ui, oi, ie, o [uo].

Произношение большинства из них особых трудностей не представляет:

ai [ай] — *laime* [л'аймэ] — счастье,

au [ау] — *tauta* [т'аута] — народ,

ei [эй] — *meita* [м'эйта] — дочь,

ui [уй] — *puika* [п'уйка] — мальчик,

oi [ой] — *boikots* [б'ойкоц] — бойкот.

Следует обратить внимание на произношение дифтонгов о [yo] и ie.

Первый элемент дифтонга о [yo] произносится как у, а второй — как о с небольшим призвуком а [yo^a] — *ola* [yo^aла] (яйцо). В некоторой степени артикуляцию дифтонга о можно сравнить с произношением о в слове *поле*.

Первый элемент дифтонга ie произносится как и, а второй как э с призвуком а [iэ^a], например, *iela* [iэ^aла] (улица). Условно произношение ie можно сравнить с произношением е в слове *небо*.

Согласные. — Lidzkaņi

В латышском языке имеются следующие согласные звуки: *b, c, č, d, dz, dž, f, g, ģ, h, j, k, ķ, l, ļ, m, n, ņ, p, r, s, š, t, v, z, ž*.

Произношение большинства из них совпадает с произношением соответствующих звуков в русском языке.

В латышском языке всего 4 мягких согласных:

ļ, ņ, ķ, ģ.

В отличие от русского языка, в котором согласные перед и е произносятся мягко, в латышском языке они всегда твердые, например:

temats [тэмац] — тема, *nest* [нэст] — нести, *politika* [пóлитика] — политика.

Перед і согласный не такой мягкий, как перед русским и, но мягче, чем перед ы.

В конце слова звонкие согласные всегда произносятся звонко:

daudz [даудз] — много, *kad* [кад] — когда, *maz* [маз] — мало, *tad* [тад] — тогда.

Сочетание согласных *-ds*, *-ts* обычно произносится как ц:

kāds [кāц] — какой, *kāts* [кāц] — рукоятка, *tāds* [тāц] — такой, *galds* [галц] — стол.

Согласные *dz* и *dž* произносятся как дз и дж, если они находятся в одном слове:

džins [джинс] — джин, *dživs* [дэивс] — живой.

Если сочетание букв *dz* обозначает два отдельных звука, то произносятся как *d* и *z*: *Vidzeme* [видзэмэ], потому что *d* и *z* принадлежат к разным частям слова: *vidus* — середина, *zeme* — земля.

В латышском языке, так же как и в русском, звонкие согласные перед глухими произносятся глухо, а глухие перед звонкими — звонко, например: *labs* [лапс] — хороший, *zirgs* [зиркс] — лошадь, *atbilde* [адбилдэ] — ответ, *atzīme* [адзимэ] — отметка.

Ударение, как уже говорилось, в латышском языке почти всегда падает на первый слог.

Чередование согласных. — *Līdzskaņu mija*

В латышском языке, так же как и в русском, имеются чередования согласных, которые нужно запомнить:

b — bj	glābt [глāпт] — спасти
	glābju [глāбйу] — спасаю
p — pj	ūpis [упис] — филин
	ūpja [упйа] — филина
	ūpji [упйи] — филины

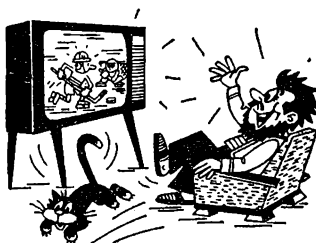
m — mj	kurmis [кúрмис] — крот kurmja [кúрмйа] — крота kurmji [кúрмйи] — кроты
v — vj	cirvis [цýрвис] — топор cirvja [цýрвйа] — топора cirvji [цýрвйи] — топоры
l — l̄	ērglis [э̀рглис] — орел ērgļa [э̀ргля] — орла ērgļi [э̀ргли] — орлы
n — ņ	torņis [тúорнис] — башня torņa [тúорня] — башни torņi [тúорни] — башни
c — č	lācis [лāцис] — медведь lāča [лāча] — медведя lāči [лāчи] — медведи
dz — dž	pūsaudzis [пúсаудзис] — подросток pūsaudža [пúсауджа] — подростка pūsaudži [пúсауджи] — подростки
s — š	āpsis [āпсис] — барсук āpša [āпша] — барсука āpši [āпши] — барсуки
t — š	latvietis [лāтвие ^a тис] — латыш latvieša [лāтвие ^a ша] — латыша latvieši [лāтвие ^a ши] — латыши
z — ž	vēzis [вэ̀зис] — рак vēža [вэ̀жа] — рака vēži [вэ̀жи] — раки
d — ž	briedis [брйе ^a дис] — олень brieža [брйе ^a жа] — оленя brieži [брйе ^a жи] — олени

Kas tas ir?	Кто это? Что это?
Tas ir parks.	Это парк.
Kur ir parks?	Где парк?
Parks ir tur.	Парк там.
Vai tas ir parks?	Парк ли это?
Jā, tas ir parks.	Да, это парк.
Nē, tas nav parks.	Нет, это не парк.

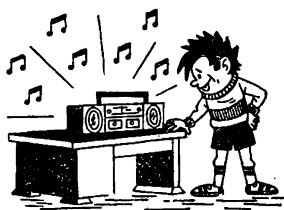
1. nodarbība

(pir mā nodarbība)

Kas tas ir? Кто это?
Что это?

Tas ir t.ēvs. Это отец.
Tas ir Jānis Ozols,

Tas ir d.ēls. Это сын.
Tas ir Mārtiņš,

pir mā nodarbība первое занятие

kas кто; что

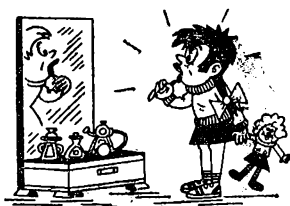
tas	} это
tie	
tā	
tās	

ir есть
t.ēvs отец
d.ēls сын

Kas tā ir? Кто это?
Что это?

Tā ir māte. Это мать,
Tā ir Daina Ozola.

Tā ir meita. Это дочь.
Tā ir Ilze.

Tā ir ģimene: t.ēvs, māte, d.ēls un meita.

Tas ir parks.

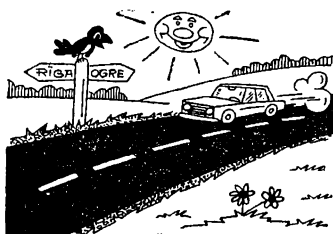
Tas ir stadions.

māte мать
meita дочь
ģimene семья

un и
parks парк
stadions стадион

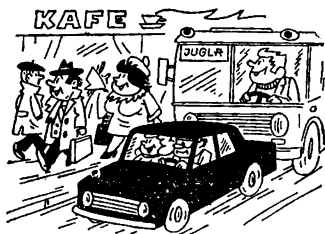
Tas ir žurnāls.

Tas ir ceļš.

Tas ir kaimiņš.

Tā ir iela.

Tā ir māja.

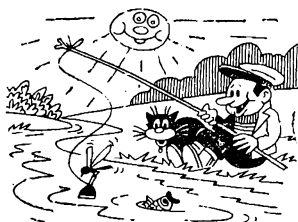
Tā ir skola.

žurnāls журнал
ceļš дорога, путь
kaimiņš сосед

ieļa улица
māja дом
skola школа

Tā ir grāmata,

Tā ir saule. Tā ir upe.

Tas ir b.ērns.

Kur ir parks?

atrasties

Где парк?

Где находится парк?

Parks ir šeit.

Kur ir stadions? Stadions ir tur.

Kur ir parks un stadions? Parks ir šeit, bet stadions ir tur.

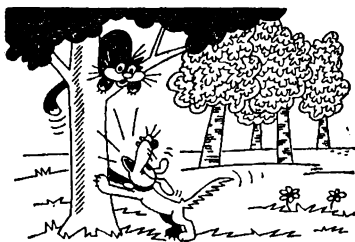
Kur ir b.ērni? B.ērni ir tur,

grāmata книга
saule солнце
upe река
b.ērns ребенок

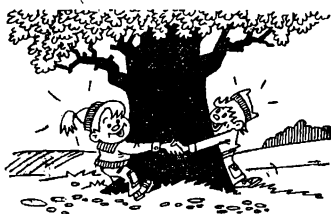
kur где
šeit здесь
tur там
bet но, а

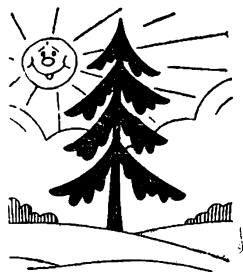
Kur ir t.ēvs? T.ēvs ir šeit. Kur ir māte? Māte arī ir tur.
Viņš ir šeit. Viņa arī ir tur.

Ķas tas ir? Tas ir koks. Ķas tie ir? Tie ir koki.

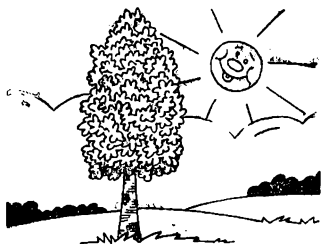
Tas ir ozols.

Tā ir egle.

arī тоже
viņa она
viņš он
koks дерево

koki дeрeвья
ozols дуб
egle ель

Tas ir b.ērzs.

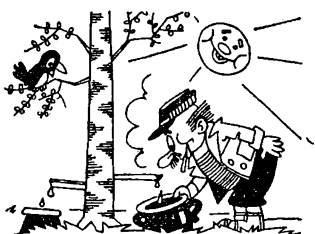
Tā ir liepa.

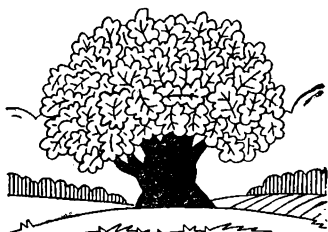
Tie ir b.ērzi un ozoli.

Tās ir liepas un egles.

Viens b.ērzs.

Viens ozols.

b.ērzs береза
liepa липа

viens один
viena одна

Viena liepa.

Viena egle.

viņš — он, viņa — она, viņi, viņas — они

Vai tas ir tēvs? Отец ли это?
Jā, tas ir tēvs.

Vai tā ir māte? Мать ли это?
Jā, tā ir māte.

vai ли; разве
jā да

Vai tie ir b.ērni?
Jā, tie ir b.ērni.

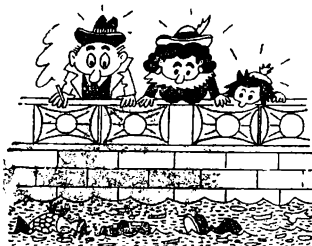
Vai tās ir liepas?
Jā, tās ir liepas.

Vai tā ir Ilze?
Nē, tā nav Ilze.
Tas ir Mārtiņš.

Vai tas ir Mārtiņš?
Nē, tas nav Mārtiņš.
Tā ir Ilze.

Vai tā ir Daugava?
Jā, tā ir Daugava.

Vai tā ir Rīga? Nē, tā nav Rīga.
Tā ir Maskava.
Vai tā ir skola? Nē, tā nav skola.
Tā ir māja.

nē net
nav net; нө

Kas tas ir?

Кто это?
Что это?

Kas tie ir?

Tas ir

t.ēvs
d.ēls
parks
koks
stadions
z.ēns
žurnāls
kaimiņš
ceļš
kuģis
b.ērns

-s	-i
-š	
-is	

Tie ir

t.ēvi
d.ēli
parki
koki
stadioni
z.ēni
žurnāli
kaimiņi
ceļi
kuģi
b.ērni

Kas tā ir?

Кто это?
Что это?

Kas tās ir?

Tā ir

meita
māja
skola
grāmata
lampa
istaba
māte
meitene
sēne
zemene
upe

-a	+s	-as
-e		-es

Tās ir

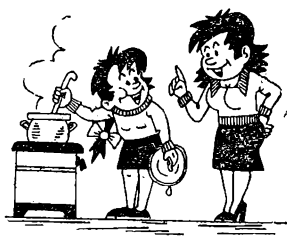
meitas
mājas
skolas
grāmatas
lampas
istabas
mātes
meitenes
sēnes
zemenes
upes

kuģis корабль; пароход
sēne гриб
zemene земляника; клубника

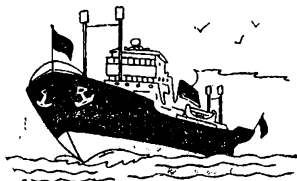
puķe цвeтoк
istaba комната
lampa лампа

Jānis un Mārtiņš

Daina un Ilze

Vai tas ir kuģis?
Jā, tas ir kuģis.

Vai tā ir māja?
Jā, tā ir māja.

Vai tie ir koki?
Jā, tie ir koki.

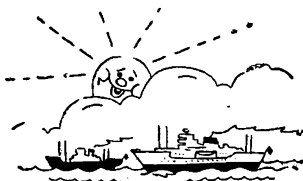
Vai tās ir egles?
Jā, tās ir egles.

Vai tas ir z.ēns?
Nē, tas nav z.ēns,
tā ir meitene.

Vai tā ir meitene?
Nē, tā nav meitene,
tas ir z.ēns.

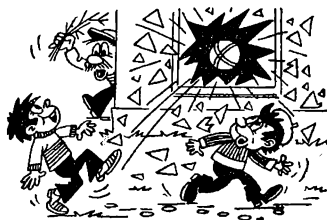
Vai tās ir mājas?
Nē, tās nav mājas,
tie ir kuģi.

Vai tās ir zemes?
Nē, tās nav zemes,
tās ir puķes.

Vai tas ir t.ēvs?
Jā, tas ir t.ēvs.

Vai tie ir b.ērni?
Jā,

Vai tā ir māte?
Jā,

Vai tās ir zemenes?
Jā, ...

Vai tā ir iela?
Nē, tā nav iela,
tas ir ceļš.

Vai tā ir Ilze? ...

Vai tas ir Mārtiņš? ...

Vai tā ir Rīga? Nē, ..., tā ir Maskava.

Vingrinājumi (упражнения)

● Kas tas ir?

Kas tie ir?

Tas ir	Jānis Ozols,
...	Mārtiņš.
...	b.ērzs.
...	žurnāls.
...	ceļš.
...	kuģis.

Tie ir	koki.
...	b.ērzi.
...	žurnāli.
...	ceļi.
...	kuģi.

Kas tā ir?

Tā ir	Daina Ozola,
...	māja.
...	liepa.
...	puķe.
...	egle.

Kas tās ir?

Tās ir	mājas.
...	liepas.
...	puķes.
...	egles.

Vai tas ir

t.ēvs?
d.ēls?
stadions?
kaimiņš?
kuģis?

Jā, tas ir

t.ēvs.
d.ēls.
stadions.
kaimiņš.
kuģis.

Vai tā ir

meita?
grāmata?
māte?
saule?

Jā, tā ir

meita.
grāmata.
māte.
saule.

Vai tie ir

t.ēvi?
d.ēli?
stadioni?
kaimiņi?
kuģi?

Jā, tie ir

t.ēvi.
d.ēli.
stadioni.
kaimiņi.
kuģi.

Vai tās ir

meitas?
grāmatas?
mātes?
puķes?

Jā, tās ir

meitas.
grāmatas.
mātes.
puķes.

Kur ir

parks?
upe?
Ilze?
Mārtiņš?

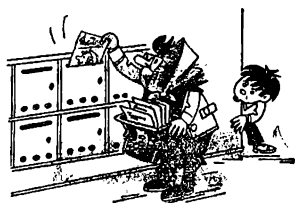

● Zurnāli ir šeit,
bet grāmatas ir tur.

Tas ir parks. Parks ir šeit.
Tā ir upe. ...
Tās ir grāmatas, un tie ir žurnāli.
Grāmatas ir ..., bet ...

Z.ēns ...,
bet meitene ...

Vai tie ir žurnāli? ...

Vai tās ir grāmatas? ...

Vai tā ir skola? ...

Kas tās ir? Tās ir ...

Kas ... ir? ... ir t.ēvs.
 Kas ... ir? ... ir māte.
 Kas ... ir? ... ir b.ērni.
 Kas ... ir? ... ir meitenes.

Uzrakstiet dotos vārdus daudzskaitlī (Напишите данные слова во множественном числе.)

t.ēvs — ...	žurnāls — ...
meita — ...	upe — ...
ģimene — ...	pils.ēta — ...
d.ēls — ...	sēne — ...
māja — ...	viņš — ...
parks — ...	kuģis — ...
iela — ...	kaimiņš — ...

Tulkojiet! (Переведите.)

Это парк.	Это город.
Это мать и сын.	Это дом и школа.
Это семья.	Эта лампа.
Там стадион и парк.	Отец и сын.
Дом и дорога.	Журнал там.
Девочка и земляника.	Дети здесь.
Это отец?	Это дети?
Это Даугава?	Это Рига?

Kas tas ir? Tas ... t.ēvs. Tas ... d.ēls.
 Tas ... ceļš. Tas ... kaimiņš.
 Kas tā ir? Tā ... skola. Tā ... māte.
 ... egle. ... saule.
 Kas tie ir? Tie ... žurnāli. Tie ... ceļi.
 ... kuģi. ... b.ērni.
 Kas tās ir? Tās ... mājas. Tās ... zemenes.
 ... meitenes. ... lampas.

Kur ir parks? Parks ir ...
 Kur ir māja? Māja ...
 Kur ir žurnāls, un kur ir grāmata? ...

Vai tie ir ceļi? ...

Vai tā ir upe? ...

Un kas tur ir? Tur ir žurnāli un ...

Kas tur ir? Tur ir viens žurnāls un viena grāmata.

Lasiet un tulkojiet! (Читайте и переводите.)

Vai tu zini, kas ir Latvija?

Tā ir zeme, mana dzimtene.

Vai tu zini, kas ir dzimtene?

Tā ir zeme, kur es piedzimu.

Jānis Peters

Iegaumējiet! (Запомните.)

Lab'dien!	— Добрый день!
Lab'rīt!	— Доброе утро!
Lab'vakar!	— Добрый вечер!
Sveicināts! Sveicināta!	— Здравствуй!
Sveicinātil!	— Здравствуйте!
Sveiki!	— Прощай! Прощайте!
Ar'labvakar!	— До свидания! (<i>прощаясь вечером</i>)
Ar labu nakti!	— Спокойной ночи!
Uz redzēšanos!	— До свидания!
Uz drīzu redzēšanos!	— До скорого свидания!
Visu labu!	— Всего хорошего! Всего доброго!
Laimīgu ceļul!	— Счастливого пути!
Sveiki, draugi!	— Прощайте, друзья!
Sveiks!	— Привет!
Sveiki!	— Привет!
Labu veiksmi!	— Желаю успеха (удачи)!

tu ты
zini знаешь
vai tu zini? знаешь ли ты?
zeme земля, страна

mana моя
dzimtene родина
es piedzimu я родился (роди-
лась)

viņš — viņa
(он) (его)

viņa — viņas
(она) (ее)

viņi
(они) } viņu
viņas } (их)

mēs — mūsu — наш, наша, наше, наши
(мы)

jūs — jūsu — ваш, ваша, ваше, ваши
(вы)

Lokatīvs — kur? kad?

Предложный падеж — где? когда?

Es strādāju skolā. Я работаю в школе.

Es strādāju vakarā. Я работаю вечером.

2. nodarbība

(otrā nodarbība)

Tas ir Jānis Ozols.
Tas ir viņš.

Tā ir Daina Ozola.
Tā ir viņa.

Jānis Ozols un Mārtiņš.
Tie ir viņi.

Daina Ozola un Ilze.
Tās ir viņas.

Ilze un Mārtiņš ir māsa un brālis.

Jānis Ozols un Daina Ozola.
Viņi ir vīrs un sieva.

Daina ir	viņa	sleiva.	Jānis ir	viņas	vīrs.
Ilze ir	viņa	meita.	Ilze ir	viņas	meita.
Mārtiņš ir	viņa (ero)	d.ēls.	Mārtiņš ir	viņas (eē)	d.ēls.

Jānis → viņš (он) → viņa (ero)

Daina → viņa (она) → viņas (ee)

Ilze ir	viņu	meita.
Mārtiņš ir	viņu (их)	d.ēls.

Jānis un Mārtiņš → viņi (они) → viņu (их)

Daina un Ilze → viņas (они) → viņu (их)

māsa сестра
brālis брат

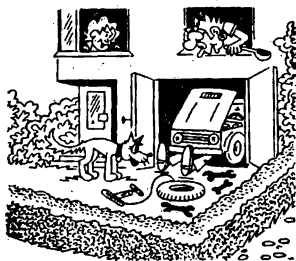
vīrs муж
sleiva жена

Ilze un Mārtiņš ir viņu b.ērni. Ilze un Mārtiņš ir māsa un brālis. Daina Ozola ir viņu māte (mamma), bet Jānis Ozols ir viņu t.ēvs (tētis).

Tā ir viņu māja, un tas ir viņu dārzs. Tur dzīvo Jānis un Daina, tur dzīvo viņu b.ērni. Tur dzīvo viņu ģimene. Viņu ģimene dzīvo Rīgā.

Nominatīvs — kas? Rīga (Рига), darbs (работа)

Lokatīvs — kur? Rīgā (в Риге), darbā (на работе)

Vai tā ir jūsu māja?

Nē, tā nav mūsu māja,
tā ir cita māja.

Un tā? Vai tā ir jūsu māja?

Jā, tā ir mūsu māja.
Tur dzīvo mūsu ģimene.

mūsu dārzs — наш сад

mūsu skola — наша школа

mūsu koks — наше дерево

jūsu žurnāls — ваш журнал

jūsu grāmata — ваша книга

jūsu ciems — ваше село

viņa		d.ēls
(ero)		meita
		sieva

viņas		d.ēls
(ee)		meita
		vīrs

viņu		d.ēls
(их)		meita
		dārzs

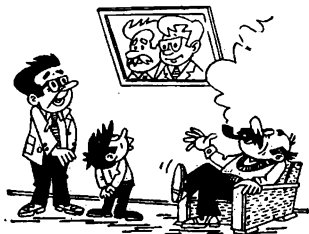
mamma мама
tētis папа
dārzs сад

dzīvo живет, живут
cits, cita другой, другая

Несклоняемые притяжательные местоимения

<p>mūsu — наш, наша, наше, наши</p> <p>jūsu — ваш, ваша, ваше, ваши</p>	<p>viņa — его</p> <p>viņas — ее</p> <p>viņu — их</p>
---	---

Kas tas ir?
Tas ir mūsu tētis.
Un tas? Kas tas ir?
Tas ir viņa brālis.
Tas ir tēvocis Pēteris.
Tas ir mūsu tēvocis.
Kas tā ir?
Tā ir mūsu mamma.

Ko dara tēvs? Что делает отец?
Tēvs strādā.

Ko dara jūsu tēvs?
Mūsu tētis strādā.
Viņš strādā.

Ko dara jūsu māte?
Mūsu māte arī strādā.
Viņa strādā.

Vai bērni arī strādā?
Jā, bērni arī dažreiz strādā. Viņi strādā dārzā.
Kur ir Mārtiņš? Mārtiņš ir skolā.

Kas strādā? Кто работает?
Jānis strādā. Daina strādā.
Viņš strādā. Viņa strādā.
Jānis un Daina strādā.
Viņi strādā.

Vai tu arī strādā?
Jā, es strādāju.
Kur jūs strādājat?
Mēs strādājam šeit.
Viņas strādā dārzā.

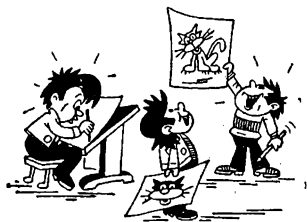
tēvocis дядя
dara делает, делают
strādā работает, работают

dažreiz иногда
dārzā в саду
skolā в школе

strādāt (работать) — šodien es strādāju (сегодня я работаю)
vakar arī es strādāju (вчера я тоже работал, -а)

es	tu	viņš	viņa	mēs	jūs	viņi	viņas
(я)	(ты)	(он)	(она)	(мы)	(вы)	(они)	(они)

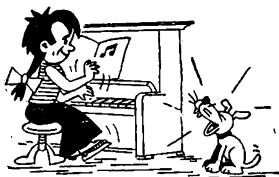
Ko dara b.ērni?

B.ērni zīmē.

B.ērni runā.

Ilze spēlē.

Karavīri soļo.

šodien сегодня
vakar вчера
zīmē рисует, рисуют
runā говорят, говорят

spēlē играет, играют
karavīrs солдат
karavīri солдаты
soļo шагает, шагают

Kur strādā jūsu māte?

Иде работаеt ваша мама?

Mūsu mamma strādā skolā.

Kas tā ir?

Tā ir mūsu skola.

Tā ir skola.

Vai te strādā jūsu māte?

Nē, te viņa nestrādā. Viņa strādā citā skolā.

Mamma nestrādā mūsu skolā, viņa strādā citā skolā.

Kad jūs strādājat dārzā?

Mēs strādājam dārzā pavasarī, vasarā un rudenī.

Kur jūs dzīvojat?

Mēs dzīvojam Rīgā.

Kur strādā Jānis Ozols?

Jānis Ozols strādā institūtā.

Kur strādā Pēteris Ozols?

Pēteris Ozols strādā kolhozā «Nākotne».

Kur dzīvo viņa ģimene?

Viņa ģimene dzīvo laukos.

Kur dzīvo jūsu ģimene?

Mūsu ģimene dzīvo Pārdaugavā.

Pārdaugava ir Rīgā.

Kur pašreiz ir Mārtiņš?

Mārtiņš ir stadionā.

Kur pašreiz ir jūsu v.ecāki?

Mūsu v.ecāki pašreiz ir dārzā.

Viņi tur strādā.

Kur ir kuģis?

Kuģis ir jūrā.

nestrādā не работает, не ра-
ботают

pavasaris весна

vasara лето

indens осень

institūts институт

kolhozs колхоз

nākotne будущее

laukos в деревне

pašreiz сейчас, в настоящее

время

v.ecāki родители

jūra море

Ilze jautā: — Kur ir mamma?

Mārtiņš: — Mamma ir darbā (на работе).

Ilze: — Un kur ir tētis?

Mārtiņš: — Tētis ir garāžā (в гараже).

Dienā v.ecāki ir darbā.

Kad viņi strādā dārzā?

Viņi strādā dārzā vakaros, sestdienās un svētdienās.

Nominatīvs — kas? (кто? что?)	Lokatīvs — kur? (где?)
Rīga	Rīgā
skola	skolā
Pārdaugava	Pārdaugavā
jūra	jūrā
institūts	institūtā
dārzs	dārzā
stadions	stadionā
parks	parkā

Nominatīvs — kas? (кто? что?)	Lokatīvs — kad? (когда?)
ziema	ziemā (зимой)
vasara	vasarā (летом)
vakars	vakarā (вечером)
diena	dienā (днем)

Vasarā mēs visi strādājam dārzā. Ziemā mēs dārzā ne-strādājam. Ziemā dārzā ir sniegs.

Dienā visi ir darbā, bet vakarā — mājās.

darbs работа
garāža гараж
diēna день
dienā днем
vakars вечер
vakaros по вечерам
sestdiena суббота

sestdienās по субботам
svētdiena воскресенье
svētdienās по воскресеньям
ziema зима
sniegs снег
pils.ēta город

Vai jūsu v.ecāki pašreiz ir mājās? Jā, viņi ir mājās.

Nominatīvs — kas?		Lokatīvs — kur? kad?
parks	-s	parkā
ceļš	-š	ceļā
lauks		laukā
pavasaris	-is -ī	pavasari
pils.ēta	-a -ā	pils.ētā
upe	-e -ē	upē
parki	-i -os	parkos
ceļi		ceļos
lauki		laukos
pavasari		pavasaros
pils.ētas	-as -ās	pils.ētās
upes	-es -ēs	upēs

Mūsu parkā ir ozoli, liepas, bērzi un citi koki.

Parkos ir patikama atpūta.

Pavasari dārzā zied tulpes un narcises.

Vāzē ir divas tulpes un divas narcises.

Istabā ir divi kr.ēsli un divi galdi.

laukā в поле; во дворе; на
улице
patikams приятный
patikama приятная
atpūta отдых
zied цветет, цветут
tulpe тюльпан

narcise нарцисс
vāze ваза
divi два
divas две
kr.ēsls стул
galds стол
tagad теперь

Kur tu dzīvo?		kur?
Es dzīvoju Liepājā.		Tukumā
Kur jūs dzīvojat?		Liepājā
Es		Valmierā
Mēs	pils.ētā	Ogrē
Kur tagad dzīvo Zane?		Sabilē
Zane tagad dzīvo Valmierā.		Valkā
Kur tagad dzīvo . . . ? . . .		Maskavā
Kur viņa strādā?		
Viņa strādā bibliotēkā.		skolā
Kur . . . strādā? . . .		rūpnīcā
Kas ir Zane?	strādā	institūtā
Zane ir bibliotekāre.		dārzā
Kas ir . . . ? (strādnieks, inženieris, ārsts, skolotājs, . . .)		bibliotēkā

Vai Ivars arī dzīvo Valmierā?
 Nē, Ivars nedzīvo Valmierā, viņš tagad dzīvo Valkā.
 Vai jūs dzīvojat Liepājā?
 Nē, mēs nedzīvojam Liepājā, mēs dzīvojam Grobiņā.
 Un jūs? Vai jūs arī tagad dzīvojat . . . ? . . .
 Kur pašreiz dzīvo Anda un Baiba?
 Anda un Baiba pašreiz dzīvo Maskavā. Viņas tur studē.
 Vai Edgars arī studē Maskavā?
 Nē, Edgars nestudē Maskavā, viņš studē Rīgā.
 Kur ir Mārtiņš?
 Mārtiņš ir skolā.
 Kur ir jūsu v.ecāki?
 Mūsu v.ecāki ir darbā.
 Vai māte mājā?
 Nē, māte nav mājā, viņa ir darbā.
 Kur ir . . . ?
 . . . (skolā, darbā, Rīgā, bibliotēkā, . . .).
 Kur pašreiz ir jūsu b.ērni (d.ēls, meita)?
 Mūsu b.ērni
 Mūsu d.ēls
 . . .

bibliotēka библиотека
rūpnīca завод
bibliotekāre библиотекарь (о
 женщине)
strādnieks рабочий

inženieris инженер
ārsts врач
skolotājs учитель
studēt (studēju, studēju) обу-
 чаться в вузе

Kur jūs strādājat?

Es

Mēs . . . (rūpnīcā, kolhozā, institūtā, skolā, . . .).

Ko tu dari?	Es zīmēju,	jautāju,	soļoju.
Ko tu vakar dariji?	Es zīmēju,	jautāju,	soļoju.
Ko es daru?	Tu zīmē,	jautā,	soļo.
Ko es vakar dariju?	Tu zīmēji,	jautāji,	soļoji.
Ko Mārtiņš dara?	Viņš zīmē,	jautā,	soļo.
Ko viņš vakar darija?	Viņš zīmēja,	jautāja,	soļoja.
Ko Ilze dara?	Viņa zīmē,	jautā,	soļo.
Ko viņa vakar darija?	Viņa zīmēja,	jautāja,	soļoja.
Ko b.ērni dara?	Viņi zīmē,	jautā,	soļo.
Ko viņi vakar darija?	Viņi zīmēja,	jautāja,	soļoja.
Ko jūs darāt?	Mēs zīmējam,	jautājam,	soļojam.
Ko jūs vakar darijāt?	Mēs zīmējām,	jautājām,	soļojām.
Ko mēs darām?	Jūs zīmējat,	jautājat,	soļojat.
Ko mēs vakar darijām?	Jūs zīmējāt,	jautājāt,	soļojāt.

Vai jūsu kaimiņš arī strādā?

Nē, viņš nestrādā. Viņš ir pensijā. Mūsu kaimiņš ir penslonārs.

Vai viņa sieva arī ir pensionāre?

Nē, viņa nav pensionāre. Viņa vēl strādā. Viņa strādā bibliotēkā.

Vingrinājumi

Iepazīstieties! (Знакомьтесь.)

Tas ir Pēteris Ozols. Tā ir viņa sieva Laima.

Tas ir Andris Kalniņš. Tā ir

Tā ir Laima Ozola. Tas ir viņas vīrs Pēteris.

Tā ir Sandra Kalniņa. Tas ir

Tā ir Ilze. Tas ir . . . brālis Mārtiņš.

Tā ir Māra. Tas ir . . . Klāvs.

Tas ir Mārtiņš. Tā ir viņa māsa Ilze.

Tas ir Klāvs. Tā ir

Jautāt (jautāju, jautāju) спра-
сить, спрашивать
pensija пенсия
viņš ir pensijā он на пенсии

pensionārs пенсионер
pensionāre пенсионерка, пенси-
онер (о женщине)
vēl еще

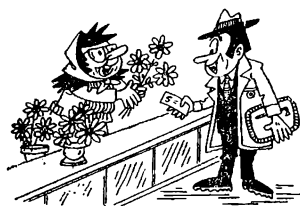
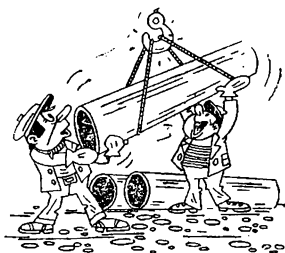
Tā ir Daina, bet tas ir ... vīrs.
 Tas ir Mārtiņš, bet tā ir ... māsa Ilze.
 Tur ir Daina un Jānis, bet šeit ir ... b.ērni.
 Lūk, Ilze un Mārtiņš. Daina ir ... māte, bet Jānis ir ...
 t.ēvs.

● Ko tu dari? Es ... (strādāt, vingrot, zīmēt).
 Kur tu dzīvo? Es ... (Jelgava, Tukums, Rīga, Ogre).

● Kas tā ir? ...

Kas tas ir? ...

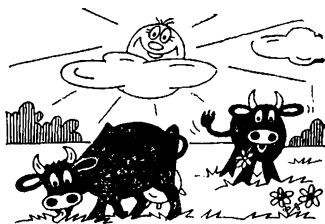
Kas tie ir? ...

Kas tās ir? ...

vingrot (vingroju, vingroju) заниматься гимнастикой

Tas ir lauks.
Tas ir rudzu lauks.
(Это ржаное поле.)
Tā ir pilsēta.
(... город.)

Tie ir lauki.
Tie ir rudzu lauki.
(Это ржаные поля.)
Tie ir lauki.
(... деревня, село.)

pilsēta ≠ lauki

V.ērni ir laukā.
(Дети на улице, во дворе.)

N. kas?
rīts — утро
diēna — день
vakars — вечер

Kad? — Когда?
rīt — завтра
šodien — сегодня
vakar — вчера

parīt — послезавтра
aizparīt — через два дня
aizvakar — позавчера

Lasiet un tulkojiet!

Pilna ar zirņiem
brālīša bumba —
čabinās, grabinās
kā V.entas rumba,

kur ir tā V.entā,
kur ir tā rumba?
Tētis teic: «Kuldīgā —
tur ir tā rumba.»

pilns полный
zirnis горошина
pilna ar zirņiem полная гороха
brālītis уменьш. форма от brālīšis
bumba мяч

čabinās, grabinās шелестит,
стучит
kā как
rumba водопад
teic говорит

Kur ir tā Kuldīga?
Tētis teic: «Kurzemē.»
Kur ir tā Kurzeme?
Tētis teic: «Tur,

tur, kur stāv Kuldīga,
Liepāja, Dundaga,
Sabīle, Kābīle, Kāndava,
Talsi.

Tur ir tā Kurzeme,
zila kā jūra,
zaļa kā meži,
saldo kā m.edus.»

Jānis Peters

Iegaumējiet!

Nē!
Nē, pal'dies!
Nav.
Nedrīkst!
Ne'kādā ziņā!
Nē, tā tas nav!
Paldies, negribu!

Нет!
Нет, спасибо!
Нет.
Нельзя!
Ни в коем случае!
Нет, это не так!
Спасибо, не хочу!

Pilsoni!
Pilsoņi!
Pilsoņi!
Pilsoņi!

Гражданин!
Гражданка!
Граждане!
Гражданки!

Biedri! (*обращение к мужчине*)

Товарищ! Товарищи!

Biedre! Biedrene! (*обращение к женщине*)

Товарищ!

Biedres! Biedrenes! (*обращение к женщинам*)

Товарищи!

Draugs!
Draugi!

Друг!
Друзья!

stāv *стоит*
zils *синий; голубой*
zaļš *зеленый*
saldo *сладкий*

m.edus *мед*
saldo kā m.edus *сладкий как мед*

Kas tu esi? Кто ты?
Es esmu students. Я студент.
Kas tu biji? Кем ты был?
Es biju strādnieks. Я был рабочим.
Kas tu būsi? Кем ты будешь?
Es būšu skolotājs. Я буду учителем.

3. nodarbība

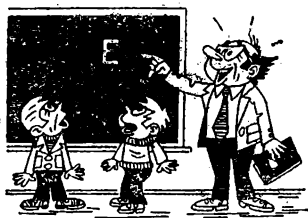
(trešā nodarbība)

Kas tu esi? Кто ты?

Es esmu zēns. Я мальчик.

Kas jūs esat? Кто вы?

Es esmu skolotājs.
Я учитель.

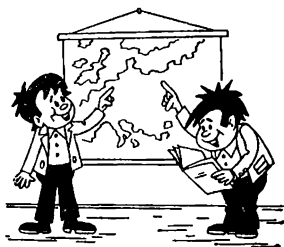
Mēs esam zēni.
Мы мальчики.

trešā nodarbība третье занятие

Kas tu esi?

Es .esmu skolnieks.
Я ученик.

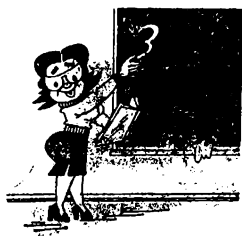
Mēs .esam skolnieki.
Мы ученики.

Klasē ir skolotājs un skolēni.

Kas jūs .esat?

Mēs .esam meitenes.

Es .esmu skolotāja.

Mēs .esam skolnieces.

Klasē ir skolotāja un skolnieces.

skolnieks ученик, школьник
klase класс

skolēns ученик, учащийся
skolniece ученица, школьница

Vai jūs arī .esat skol.ēni?
Nē, mēs ne.esam skol.ēni, mēs .esam studenti.
Vai tu esi students?
Nē, es ne.esmu students, es pašreiz vēl .esmu skolnieks.

Es .esmu cilv.ēks,
Es .esmu vīrietis,
Es .esmu t.ēvs.
Es .esmu inženieris.

Es ne.esmu skolotājs.
(Я не учитель.)
Es .esmu darbā,
(Я на работе.)

Ziemā es .esmu pils.ētā, bet vasarā es .esmu laukos.

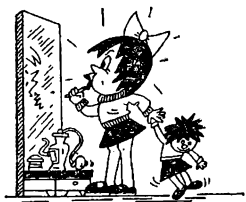

Es .esmu z.ēns.
Es .esmu skolnieks.
Es .esmu pionieris.
Es vēl ne.esmu
komjaunietis.
Es ne.esmu skolotāja.

Es .esmu pagalmā.
(Я во дворе.)
Es ne.esmu istabā,
es .esmu laukā.

students студент
universitāte университет
cilv.ēks человек
vīrietis мужчина

pionieris пионер
komjaunietis комсомолец
pagalms двор
pagalmā во дворе

Es .esmu meitene.
Es .esmu skolniece,
Es .esmu pioniere.
Es pašreiz .esmu skolā,
(Я сейчас в школе.)

Es .esmu sievietē.
Es .esmu māte.
Es .esmu skolotāja.
Es ne.esmu inženiere.
Es pašreiz .esmu klasē.
(Я сейчас в классе.)

Kas tu biji agrāk, Daina?
Agrāk es biju skolniece,
es biju studente.
Kas tu būsi, Ilze?
Es būšu studente,
es būšu ārste.

Kas jūs būsiet, b.ērni?
Mēs būsim studenti,
inženieri, ārsti.
Vai jūs vakar bijāt darbā?
Jā, mēs vakar bijām
darbā.

Jautājums Вопрос	Apģalvojums Утверждение	Nolieģums Отрицание
Vai es .esmu ārsts? Врач ли я?	Es .esmu ārsts. Я врач.	Es ne.esmu ārsts. Я не врач.
Vai tu esi ārsts? Врач ли ты?	Tu esi ārsts. Ты врач.	Tu neesi ārsts. Ты не врач.
Vai viņš ir ārsts? Врач ли он?	Viņš ir ārsts. Он врач.	Viņš nav ārsts. Он не врач.
Vai viņa ir ārste? Врач ли она?	Viņa ir ārste. Она врач.	Viņa nav ārste. Она не врач.
Vai mēs .esam ārsti? Мы врачи?	Mēs .esam ārsti. Мы врачи.	Mēs ne.esam ārsti. Мы не врачи.

sieviete женщина
agrāk раньше

studente студентка

Vai jūs .esat ārsti?
Вы врачи?

Vai viņi ir ārsti?
Они врачи?

Vai viņas ir
ārstes?
Они врачи?

Jūs .esat ārsti.
Вы врачи.

Viņi ir ārsti.
Они врачи.

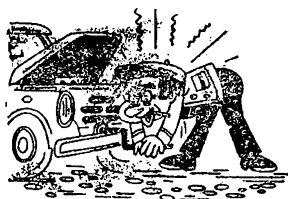
Viņas ir ārstes.
Они врачи.

Jūs ne.esat ārsti.
Вы не врачи.

Viņi nav ārsti.
Они не врачи.

Viņas nav ārstes.
Они не врачи.

skolotājs	— skolotāja	mākslinieks	— māksliniece
inženieris	— inženiere	kombainieris	— kombainiere
ārsts	— ārste	šoferis	— šofere
students	— studente	kosmonauts	— kosmonaute
pionieris	— pioniere	kolhoznieks	— kolhozniece
komjaunietis	— komjauniete	agrōnoms	— agronome
skolnieks	— skolniece	direktors	— direktore
strādnieks	— strādniece	brigadieris	— brigadiere

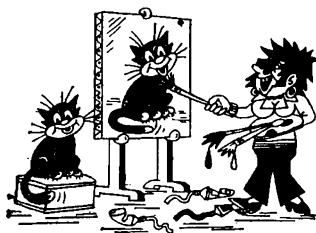
Viktors ir šoferis.
Viņš strādā rūpnīcā.

Pēteris ir kombainieris.
Viņš strādā kolhozā.

mākslinieks художник
māksliniece художница, худож-
ник (о женщине)
kombainieris комбайнер
ārsts врач (о женщине)
šoferis шофер
kosmonaute космонавт (о жен-
щине)
kolhoznieks колхозник
kolhozniece колхозница

agrōnoms агроном
agronome агроном (о жен-
щине)
direktors директор
direktore директор (о жен-
щине)
brigadieris бригадир
brigadiere бригадир (о жен-
щине)

Antra ir māksliniece.
Viņa zīmē un gl.ezno.

Rob.erts ir strādnieks.
Viņš nestrādā fabrikā,

Brālis ir jūrnieks.
Viņš ir stūrmanis.

Igors ir virsnieks.
Viņš ir majors.

Kur tu esi? Где ты?

Ilze, kur tu esi?

Es .esmu šeit. Es .esmu dārzā.

Ko tu tur dari?

Es ravēju puķes,

Kur ir Mārtiņš?

Mārtiņš ir istabā.

Kur ir t.ēvs?

T.ēvs ir virtuvē.

V.ecāki ir darbā, bet b.ērni ir skolā.

gl.eznot (gl.eznoju, gl.eznoju)
писать (картину)
fabrika фабрика
jūrnieks моряк
virsnieks офицер

stūrmanis штурман
majors майор
ravēt (ravēju, ravēju) полоть
virtuve кухня

Saki, kas tu esi — z.ēns vai
meitene?

Es .esmu z.ēns.

Un kas tas ir — vai arī z.ēns?

Tas gan nav z.ēns, tā ir meitene.

Vai jūs vakar bijāt jūrmalā?
Nē, vakar mēs nebijām jūrmalā,
mēs aizvakar bijām jūrmalā.
Kas ir istabā?

Istabā ir t.ēvs, māte, Ilze un Mārtiņš.

Jānis Ozols ir inženieris. Viņš ir fiziķis. Jānis Ozols
strādā institūtā.

Viņa sieva Daina Ozola ir skolotāja. Viņa strādā skolā.
Viņas d.ēls Mārtiņš ir skolnieks, un viņas meita Ilze ir
skolniece.

T.ēvocis Pēteris ir traktorists, bet krustmāte Laima ir
slaucēja. Viņa strādā kolhozā. Pēteris Ozols ir kolhoznieks,
Laima Ozola ir kolhozniece. Viņi ir kolhoznieki, bet Jānis
Ozols un Daina Ozola ir kalpotāji.

Kas jūs .esat?

Mēs .esam kolhoznieki (strādnieki, kalpotāji, studenti,
...).

Mēs ... kolhoznieces (strādnieces, kalpotājas, studen-
tes, ...).

Kas jūs .esat?

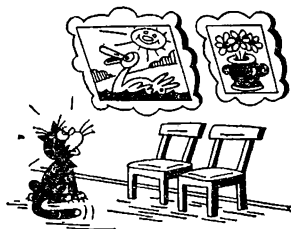
Es ... (strādnieks, skolotājs, inženieris, ārsts, ...).

Es ... (strādniece, ...).

jūrmala взморье
aizvakar позавчера
fiziķis физик
traktorists тракторист
krustmāte тетя

slaucēja доярка
kalpotājs служащий
kalpotāja служащая
strādnieks рабочий
strādniece работница

Kas tur ir?

Tur ir divas gleznas un divi kr.ēšli.
(... две картины и два стула.)

Te ir viena glezna un trīs kr.ēšli.
Istabā ir viens galds.
Cehā ir trīs virpas un trīs darbgaldi.

Vingrinājumi

Es ... inženieris, bet tu ... skolotājs.
Mēs ... kalpotāji.
Jūs ... studenti. Vai viņi arī ... studenti? ...
Vai viņi ... strādnieki? ...
Vai jūs visi ... z.ēni? ...
Vārbūt jūs esat meitenes? Nē,

Tulkojiet!

Я работаю на заводе. Я работница. Наш друг не работает на заводе, он работает в колхозе. Он тракторист и комбайнер. Мой сын был учеником, а теперь он студент. Мой дядя живет в колхозе.

Kas tu biji agrāk?
Agrāk es
Kas tu esi tagad?
Tagad
Kur tu pašreiz esi?
Es pašreiz ... darbā.
Kur tu biji?
Es ... darbā.

glezna картина
trīs tri
cehs цех

virpa токарный станок
darbgalds станок

Lasiet un tulkojiet!

Klau, v.ecmāmiņa, kā tur ir?

Tu māmiņai māmiņa esi, bet man esi v.ecmāmiņa.

Ēs māmiņai meitiņa .esmu, bet tev .esmu mazmeitiņa.

Ēs taču bagāta .esmu — man divas māmiņas ir.

Un abas es ļoti mīlu.

Ēs taču bagāta .esmu — mani divas māmiņas mīl.

Ziedonis Purovs

Iegaumējiet!

Paldies!

Pateicos!

Liels paldies!

Mīļš (sirsnīgs) paldies!

Lūdzu!

Atļaujiet!

Vai drīkst?

Paldies par uzmanību!

Jā.

Labprāt!

Protams!

Noteikti!

Bez šaubām!

Ar lielāko prieku!

Priecājos!

Ļoti patīkami!

Ļoti labi!

Ļoti jauki!

Brīnišķīgi!

Lieliski!

Спасибо!

Благодарю!

Большое спасибо!

Сердечное спасибо!

Пожалуйста! Прошу!

Разрешите!

Можно ли?

Спасибо за внимание!

Да.

С удовольствием! Охотно!

Конечно!

Конечно! Обязательно!

Без сомнения!

С большим удовольствием!

Я очень рад! Я очень рада!

Очень приятно!

Очень хорошо!

Очень приятно!

Чудесно!

Прекрасно! Великолепно!

klau! послушай

v.ecmāmiņa *уменьш. форма от*

vecāmāte бабушка

mazmeitiņa *уменьш. форма от*

mazmeita внучка

bagāts богатый

bagāta богатая

abi оба

abas обе

taču ведь, же, однако же

māmiņa *уменьш. форма от*

māte мамочка

mīl любит, любят

Šodien es		strādāju.	Сегодня я		работают.
		dejoju.			танцую.
		zīmēju.			рисую.
Vakar es		strādāju.	Вчера я		работал (-а).
		dejoju.			танцевал (-а).
		zīmēju.			рисовал (-а).

Akuzatīvs — ko?

Es deju vālsī.

Es redzu tēvu, māti, ...

Винительный — кого? что?

Я танцую вальс.

Я вижу отца, мать, ...

4. nodarbība

(ceturtdā nodarbība)

Ko viņš dara? Что он делает?

Tēvs runā.

Māte domā.

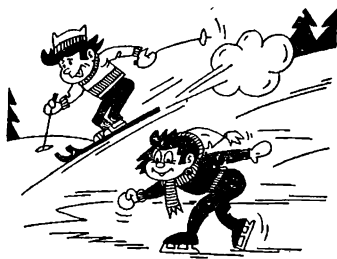
Ilze spēlē.

Mārtiņš vingro.

ceturtdā nodarbība четвёртое
занятие

domāt (domāju, domāju) ду-
мать
spēlēt (spēlēju, spēlēju) играть

B.ērni sl.ēpo un slido.
 Ziemā b.ērni sl.ēpo un slido.
 Ko tu pašreiz dari? Что ты сейчас делаешь?
 Ko jūs darāt pašreiz?

Pašreiz

es	domāju	spēlēju	slidoju
tu	domā	spēlē	slido
viņš	> domā	spēlē	slido
viņa			
mēs	domājam	spēlējam	slidojam
jūs	domājat	spēlējat	slidojat
viņi	> domā	spēlē	slido
viņas			

Ilze un Mārtiņš Skol.ēni

Vakar Ilze un Mārtiņš sl.ēpoja mežā. Vakar skol.ēni vin-
 groja stadionā.

Šodien t.ēvs un d.ēls spēlē šahu. Ko viņi darīja vakar?
 Viņi spēlē šahu. Vakar viņi arī spēlēja
 šahu.

T.ēvs un māte strādā rūpnīcā. Kur viņi strādāja
 agrāk?
 V.ecāki strādā rūpnīcā. Agrāk viņi strādāja
 Viņi strādā rūpnīcā. kolhozā.

sl.ēpot (sl.ēpoju, sl.ēpoju) ка-
 таться на лыжах
 slidot (slidoju, slidoju) катать-
 ся на коньках

mežs лес
 šahs шахматы

Kas tur ir?

Tur ir stadions.

Vai tur vingro?

Jā,

Kas tur vingro?

Tur . . . sportisti.

Vai tu arī vingro?

Jā,

Vai jūsu ģimenē visi vingro?

Nē, visi mūsu ģimenē nevingro.

Kas jūsu ģimenē nevingro?

Mūsu ģimenē nevingro vectētiņš.

Kas jūsu ģimenē vingro?

Mūsu ģimenē vingro

Kur jūs vingrojat?

Parasti mēs vingrojam dārzā vai stadionā.

Ilze un Mārtiņš vingro skolā.

Kad jūs vingrojat?

Mēs vingrojam rītos.

Vai jūs vingrojat arī vakaros?

Nē, vakaros mēs nevingrojam.

Un pēcpusdienā?

Pēcpusdienā mēs arī nevingrojam.

Vai jūs kādreiz vingrojat visi kopā?

Jā, svētdienās mēs

V.ecāki un b.ērni vingro.

Vasarā viņi vingro ārā, ziemā viņi vingro sporta zālē.

Māte un meita gatavo ģimenei azaidu.

Viņas gatavo ģimenei azaidu.

sportists sportsmen

vectētiņš дедушка

rīts утро

rītos по утрам

pēcpusdiēna послеобеденное
время

kādreiz когда-нибудь; когда-то

visi все

kopā вместе

darbabledrs товарищ по работе

ārā=laukā на улице, на дворе

gatavot (gatavoju, gatavoju)

готовить

azāids еда, кушанье

Vai jūs runājat latviski?

Jā, es

Nē, es vēl nerunāju latviski.

Vai jūsu darbabiedrs dzīvo Rīgā?

Nē, viņš nedzīvo Rīgā, viņš dzīvo

B.ērni, vai jūs pašreiz zīmējat?

Nē, Mēs pašreiz domājam.

Vai skol.ēni pašreiz zīmē? . . .

Kas tur vingro? . . .

Kur jūs sl.ēpojat?

. . . mežā.

Vai tu slido parkā?

Nē, parkā es neslidoju, es slidoju slidotavā. Slidotava ir stadionā.

Šodien es vingroju, vīrs vingro, b.ērni vingro. Mēs visi vingrojam. Bet vakar?

Vai vakar jūs arī vingrojāt?

Vakar

es	runāju	domāju	spēlēju	vingroju
tu	runāji	domāji	spēlēji	vingroji
viņš	> runāja	domāja	spēlēja	vingroja
viņa				
mēs	runājām	domājām	spēlējām	vingrojām
jūs	runājāt	domājāt	spēlējāt	vingrojāt
viņi	> runāja	domāja	spēlēja	vingroja
viņas				

Vai jūs vakar runājāt sapulcē?
 Jā, es runāju.
 Kur agrāk dzīvoja jūsu darbabiedrs?
 Mūsu darbabiedrs agrāk dzīvoja Siguldā.
 Vai vakar b.ērni zīmēja?
 Nē, vakar b.ērni nezīmēja. Viņi zīmē šodien.
 Vai vakar visi z.ēni vingroja?
 Nē, visi z.ēni vakar nevingroja.
 Kur jūs vakar sl.ēpojāt?
 Vakār mēs ... mežā.
 Kur tu vakar slidoji? ... es ... slidotavā.
 Kur tu vakar biji? Vakār es biju teātri. Un tu?
 Es biju diskotēkā. Es tur dejoju.

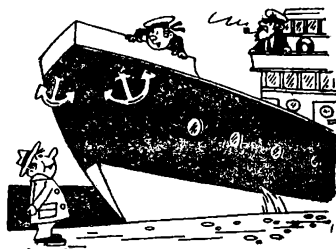
Кo es r.edzu? Что я вижу? Кого я вижу?
 Es r.edzu

t.ēvu
b.ērsu

māti
egli

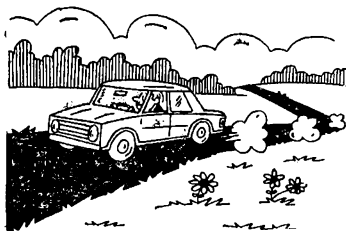
brāli
kuģi

māsu
liepu

sapulce собрание
 teātris театр
 diskotēka дискотека

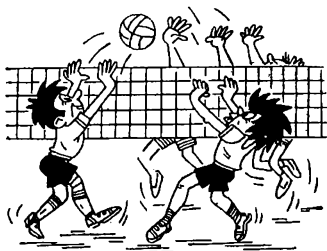
dejoj (dejoju, dejoj) танце-
 вать
 r.edzu вижу

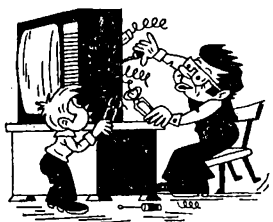
kaimiņu
ceļu

Anna spēlē vijoli.
Ko viņa atskaņo?
Viņa atskaņo sonāti.

Zēni spēlē volejbolu.

Ko tēvs labo?
Tēvs labo televizoru.

Ko māte mazgā?
Māte mazgā veļu.

vijole скрипка
volejbols волейбол
atskaņot (atskaņoju, atskaņoju)
исполнить, исполнять
sonāte соната

labot (laboju, laboju) чинить,
исправлять
televizors телевизор
mazgāt (mazgāju, mazgāju)
стирать; мыть
veļa белье

Ko tulko d.ēls? D.ēls tulko tekstu.
 Ko dara meita? Meita atkārtō gramatiku.

Māte mazgā | veļu.
 | grīdu.
 | logu.

Jānis mazgā | seju.
 | rokas.
 | kājas.

Z.ēns un meitene dejo valsī,

Z.ēns sveicina meiteni.

K a s sveicina?
 Кто приветствует?

z.ēns	sveicina
meitene	sveicina
Pēteris	sveicina
Anna	sveicina
t.ēvs	sveicina
kaimiņš	sveicina

K o sveicina?
 Кого приветствует?

meiteni
z.ēnu
Annū
Pēteri
kaimiņu
t.ēvu

Kas sveicina? (N.)	z.ēns	inženieris	māsa	meitene
Ko sveicina? (A.)	z.ēnu	inženieri	māsu	meiteni

N. kas?

Pēteris sveicina	draugu	draugus
	skolotāju	skolotājas
	meiteni	meitenes
	inženieri	inženierus

tulkot (tulkoju, tulkoju) перепеводить
 teksts текст
 atkārtot (atkārtoju, atkārtōju) повторить, повторять
 gramatika грамматика

grīda пол
 logs окно
 valsis вальс
 seja лицо
 roka рука
 kāja нога

Kas?

brālis
 tēvs
 kaimiņš
 draugi
 meitene
 draugs
 meita

spēlē

Ko?

akordeonu
 ģitāru
 vijoli
 kokli
 klavieres
 šahu
 futbolu

Vai jums ir labi kaimiņi? Jā, mums ir labi kaimiņi.

Mūsu kaimiņš Vilis Vītols tagad ir pensijā. Agrāk viņš strādāja filharmonijā. Viņš ir pianists, viņš spēlē klavieres.

Tagad kaimiņš dārzā audzē gurķus, tomātus un kāpostus. Viņa dārzā ir arī ābeles, bumbieres un ķirši. Mēs labprāt palīdzam kaimiņam dārzā strādāt. Viņš mūs pacienā ar āboliem, bumbieriem un ķiršiem.

Mūsu kaimiņiene Ieva Vītola ir bibliotekāre un strādā bibliotēkā. Brīvdienās arī viņa strādā dārzā.

Pavasārī viņu dārzā zied tulpes un narcises, vasarā — rozes, neļķes un lilijas, bet rudenī — dālijas un gladiolas.

Mūsu tēvs bieži spēlē šahu ar kaimiņu. Kaimiņš ir labs šahists.

akordeons akordeon
 ģitāra гитара
 kokle кокле (латышский народный музыкальный инструмент)
 klavieres только во мн. ч. рояль
 futbols футбол
 pianists пианист
 filharmonija филармония
 audzēt (audzēju, audzēju) выращивать
 gurķis огурец
 tomāts томат, помидор
 kāposti только во мн. ч. капуста
 ābele яблоня
 bumbiere груша, грушевое дерево
 bumbieris груша (плод)

ķirsis вишня (дерево и ягода)
 mēs мы
 labprāt охотно, с удовольствием
 palīdzam помогаем
 mūs нас
 pacienāt (pacienāju, pacienāju) угощать
 ābols яблоко
 kaimiņiene соседка
 brīvdiena свободный (выходной) день
 roze роза
 neļķe гвоздика
 lilija лилия
 dālija далия
 gladiola гладиолус
 bieži часто
 šahists шахматист

Dažreiz mūsu ģimenes kopā apmeklē teātrus un konc.ertus. Vakar mēs bijām filharmonijā. Tur atskaņoja labu mūziku.

N. kas?	Tagadne Ko dara pašreiz?	Pagātne Ko darija vakar? A. ko?
T.ēvs	remontē	remontēja
Z.ēns	zīmē	zīmēja
B.ērni	spēlē	spēlēja
Draugi	apmeklē	apmeklēja
Ārsts	ārstē	ārstēja
Gl.eznotājs	gl.ezno	gl.eznoja
Tulkotājs	tulko	tulkoja
Māte	mazgā	mazgāja
Skol.ēni	atkārto	atkārtoja
Skolotājs	labo	laboja
T.ēvs	labo	laboja
Meitenes	dejo	dejoja
		automašīnu sauli ceļu jūru kuģi bumbu vijoli klavieres muzeju izstādi slimnieku gl.eznu tekstu veļu matemātiku sacerējumus televizoru valsī
N. kas?	A. ko?	A. ko?
Es r.edzu	 t.ēvu ceļu kuģi māsu māti	 t.ēvus ceļus kuģus māsas mātes

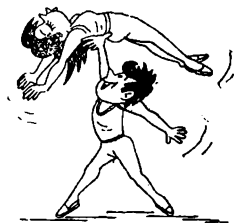
apmeklēt (apmeklēju, apmek-
lēju) посетить, посещать
konc.erts концерт
labs хороший
laba хорошая
mūzika музыка
remontēt (remontēju, remontēju)
ремонттировать
automašīna автомашина

muzejs музей
izstāde выставка
ārstēt (ārstēju, ārstēju) лечить
slimnieks больной
gl.eznotājs художник
tulkotājs переводчик
matemātika математика
sacerējums сочинение

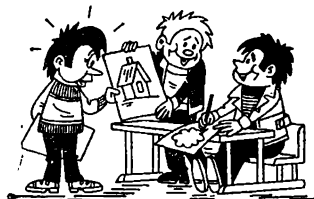
Godu, sirdsapziņu un mīlestību nevar nopirkt par naudu.
Nevajag atmaksāt ļaunu ar ļaunu.

Vingrinājumi

Ko pašreiz dara tēvs? Tēvs runā.

... Viktors?

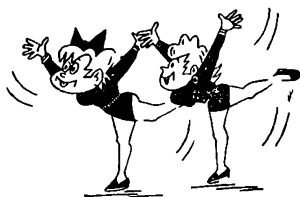
... skolēni?

... Marta?

... Jānis un Pēteris?

... meitenes?

godš čestь
sirdsapziņa совесть
mīlestība любовь
nevar нельзя
par naudu за деньги

nevajag не следует
atmaksāt (atmaksāju, atmaksāju) отплатить, отплачивать
ļauns злой

Ko vakar darija t.ēvs? Vakar t.ēvs laboja televizoru.
 ... meitene? ... zīmēja ...
 ... z.ēns? ... atkārtoja ...
 ... skol.ēns? ... tulkoja ...

Ko glezno gleznotājs?
 Gleznotājs glezno gleznu.
 Ko mazgā māte? ...
 Ko spēlē b.ērni? ...
 Ko zīmē z.ēni? ...
 Ko dejo meitenes un z.ēni? ...

Ko sveicina Pēteris?
 Ko ... Anna?
 Ko sveicina skol.ēns?
 Ko ... skolotājs?
 Ko dara šoferis? ...

Pēteris sveicina Annu.
 Anna ...
 Skol.ēns sveicina skolotāju.
 Skolotājs ... draugus.

Ko dara karavīri? ...
 Ko jūs darāt? Mēs (tulkot).
 Mēs (spēlēt).

Ko tu redzi? ko?
 Es r.edzu. (v.ecmāmiņa).
 ... (kaimiņš).
 ... (draugs).

Zēns sveicina
 lēs zīmēju
 Mēs sveicinām
 Mārtiņš atkārtu
 Jūs zīmējat
 B.ērnš zīmē

ko?
 (skolotāja),
 (saule).
 (draugi).
 (ģeogrāfija).
 (kuģis).
 (sēnes).

Meitene spēlē
 ... remontē
 ... mazgā
 ... meklē

ko?
 (kokle).
 (automašīna).
 ...
 ...

Tulkojiet!

Это комната. Это наша комната. Мать и отец в комнате. Здесь и дети. Они играют в шахматы.

Это наш сад. В саду одна девочка и один мальчик. Мальчик играет на гитаре.

Мать работает в школе. Друзья танцуют. Сестра переводит текст. Отец чинит машину. Дочка повторяет математику. Солдаты шагают,

Lasiet un tulkojiet!

Starptautiskais folkloras festivāls «Baltica'88» pulcināja dziedātājus, dejotājus, muzikantus un tautas daiļamata meistarus no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Baltkrievijas, Krievijas, Bulgārijas, Polijas, Itālijas, Norvēģijas, Spānijas un citām zemēm.

ģeogrāfija география
 meklēt (meklēju, meklēju) ис-
 кать
 starptautisks международный
 folklorā фольклор
 festivāls фестиваль
 pulcināt (pulcina, pulcināja) со-
 бирать
 dziedātājs певец
 dejotājs танцор
 muzikants музыкант
 tauta народ
 daiļamats художественное ре-
 месло

meistars мастер
 tautas daiļamata meistars мас-
 тер народного творчества
 Latvija Латвия
 Lietuva Литва
 Igaunija Эстония
 Baltkrievija Белоруссия
 Krievija Россия
 Bulgārija Болгария
 Polija Польша
 Itālija Италия
 Norvēģija Норвегия
 Spānija Испания

Ar atvērtu sirdi mēs klausījāmiešus visus mūsu viesus un mēģinājām saprasties ar viņiem dziesmās, dejās un rotaļās.

•

Balti — tās ir tautas, kam radniecīga izcelsme un valoda, ieražas, tikumi. Balti ir latvieši un lietuvieši, bet kādreiz bija arī prūši, jātvingi, galindi un citas ciltis.

Iegaumējiet!

Kā klājas?	Как дела?
Kā jums klājas?	Как поживаете?
Paldies, labi!	Спасибо, хорошо!
Un kā klājas jums?	А вы?
Paldies, labi!	Спасибо, хорошо!
Paldies, tā nekas!	Спасибо, ничего!
Kā klājas jūsu ģimenei?	Как поживает ваша семья?
Māte slimo.	Мать болеет. Мать больна.
Cik ž.ēl!	Как жаль!
Man ļoti ž.ēl!	Мне очень жаль!
Pasveiciniet viņu, lūdzu!	Передайте ей, пожалуйста, привет!
Paldies! Pasveicināšu.	Спасибо! Передам.
Visu labu!	Всего хорошего!
Lūdzu, ejiet jūs pa priekšu!	Проходите, пожалуйста!
Atļaujiet, es iešu pa priekšu!	Разрешите, я пойду первым (вперед)!
Seit, lūdzu!	Сюда, пожалуйста!
Ienāciet!	Войдите!
Lūdzu, ienāciet!	Войдите, пожалуйста!
Vai drīkst ienākt?	Можно войти?
Atļausiet ienākt?	Разрешите войти?
Lūdzu, ienāciet!	Проходите, пожалуйста!

atvērt открыт, открывать
sirds, sirdis ж. р. сердце
ar atvērtu sirdi с открытым
сердцем
viesis гость
mēģinājām мы пробовали
saprasties ar viņiem понять (понимать) друг друга
dziesma песня
deja танец
rotaļa игра
balti балты
radniecīgs родственный

izcelsme, izcelšanās происхождение
. дение
valoda язык
ieražas обычаи
tikumi нравы
latvietis, latvieši латыш, латыши
lietuvietis, lietuvieši литовец, литовцы
prūši пруссаки
jātvingi ятвинги
galindi галинды
ciltis, ciltis ж. р. племя, племена

Datīvs — kam? Дательный — кому? чему?

D.ēls jautā t.ēvam.

Сын спрашивает у отца.

D. + ir + N.

Cilvēkam ir dzimtene.

У человека есть родина.

5. nodarbība

(piektā nodarbība)

Kas cilvēkam ir? Что есть у человека?

Что человек имеет?

Cilvēkam ir galva, rokas, kājas.

Katram cilvēkam ir dzimtene.

Kas tev ir? Что у тебя есть?

Man ir draugs. Man ir darbs. Man ir ģimene.

Kas Mārtiņam ir?

Mārtiņam ir tēvs, māte un māsa.

Mārtiņ, kas tev ir?

Man ir v. ecāki, v. ect.ēvs, v. ecāmāte un māsa.

Kas vēl tev ir?

Man ir velosipēds. Man ir magnetofons.

Ilze, kas tev ir?

Man ir kaķis.

piektā nodarbība пятое занятие

galva голова

katrs каждый

katram каждому, у каждого

v. ect.ēvs дед

velosipēds велосипед

magnetofons магнитофон

kaķis кошка

N. kas?	es	tu	viņš	viņa
D. kam?	man (мне, у меня)	tev (тебе, у тебя)	viņam (ему, у него)	viņai (ей, у нее)
N. kas?	mēs	jūs	viņi	viņas
D. kam?	mums (нам, у нас)	jums (вам, у вас)	viņiem (им, у них)	viņām

Ilzei un Mārtiņam ir v.ecāki.

Viņiem ir v.ecāki. Cik labi, ka b.ērniem ir v.ecāki!

Kas jums ir?

Mums ir dzimtene. Mums ir grāmatas.

Mums ir draugi.

Kas ir jūsu v.ecākiem?

Mūsu v.ecākiem ir interesants darbs.

Kam ir d.ēls? У кого есть сын?

T.ēvam ir d.ēls. Viņam ir d.ēls.

Mātei ir d.ēls. Viņai ir d.ēls.

T.ēvam un mātei ir d.ēls.

Viņiem ir d.ēls.

D. (kam?) + ir + N. (kas?)

Z.ēnam ir magnetofons. Viņam ir magnetofons.

Meitenei ir grāmatas. Viņai ir grāmatas.

Vai jums ir b.ērni? Jā, mums ir b.ērni.

Vai kaimiņiem ir vasarnīca? Jā, kaimiņiem ir vasarnīca.

Kur kaimiņiem ir vasarnīca? Kaimiņiem vasarnīca ir Jūrmalā.

Meitenēm ir с.епures un puķes. Viņām ir с.епures un puķes.

Mājal ir jumts. Putniem ir spārni. B.ērzam un ozolam ir lapas. Eglei un priedei ir skujas.

Mūsu parkā ir pieci ozoli un piecas liepas.

es → man	ir	nauda
tu → tev		māja
viņš → viņam		žurnāls
viņa → viņai		grāmata
mēs → mums		automašīna
jūs → jums		vasarnīca
viņi → viņiem		darbs
viņas → viņām	c.epures	

N. kas?	D. kam?	
koks	kokam ir	lapas zari saknes stumbrs
koki	kokiem ir	lapas zari saknes stumbri
istaba	istabai ir	logs grīda durvis griesti sienas
istabas	istabām ir	logi grīdas durvis griesti sienas

jumts крыша
putns птица
spārns крыло
lapa лист
priede сосна
skuja хвоя
pieci пять

nauda деньги
zars ветка
sakne корень
stumbrs ствол
durvis мн. ч. дверь
griesti мн. ч. потолок
siena стена

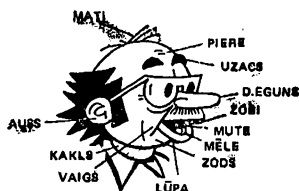
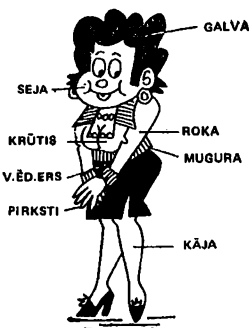
Mūsu istabai ir divi logi, bet jūsu istabai ir tikai viēns logs.

Liepai ir lapas, zari, saknes un stumbrs,

Katrai dienai ir rīts un vakars.

Mums ir māja un dārzs. Dārzam ir žogs.

Kas cilvēkam ir?

Cilvēkam ir galva, kakls, kājas, rokas, mati, acis, ausis, v.ēd.ers, mugura, seja, d.eguns, piere, zods, mute, vaigi, lūpas, uzacis, zobi, mēle.

Kam šodien ir dzimšanas diena?

Man šodien ir dzimšanas diena.

Tev ...
 Viņam ...
 Viņai ...
 Viņiem ...
 Viņām ...

žogs забор
 kakls шея
 mats, mati волос, волосы
 acs, acis ж. р. глаз, глаза
 auss, ausis ж. р. ухо, уши
 v.ēd.ers живот
 mugura спина
 d.eguns нос
 piere лоб
 zods подбородок

mute рот
 vaigs щека
 lūpa, lūpas губа, губы
 uzacs, uzacis ж. р. бровь,
 брови
 zobs зуб
 mēle язык
 dzimšanas diena день рожде-
 ния

Kam vakar bija dzimšanas diena?

Mums bija dzimšanas diena.

Vai jums arī bija dzimšanas diena vakar?

Nē, mums — nē, bet varbūt viņiem,

viņām vakar bija dzimšanas diena?

N. kas?

cilv.ēks

t.ēvs

Mārtiņš

meita

Daina

māte

Ilze

D. kam? (кому? чему?)

Cilv.ēkam ir galva, rokas un kājas.

T.ēvam ir d.ēls.

Mārtiņam ir draugs.

Meitai ir māte.

Dainai ir meita un d.ēls.

Mātei ir b.ērni.

Ilzei ir brālis.

Kas mums ir?

Mūsu ģimene dzīvo Rīgā. Mums ir māja un automašīna. Mums ir arī garāža. Tētis bieži remontē mūsu automašīnu.

Mūsu dārzā ir kokļ, krūmi un puķes. Dārzā ir arī putni.

Mūsu t.ēvam ir brālis. Viņš dzīvo laukos.

Draugs jautā: — Kur ir Jānis? Vai viņš ir mājā?

B.ērni atbild: — Tētis ir garāžā,

— Ko viņš tur dara?

— Viņš remontē automašīnu.

— Vai tad viņš ir šoferis?

— Nē, tētis nav šoferis. Bet viņš bieži strādā garāžā.

Kam d.ēls jautā? У кого сын спрашивает?

D.ēls jautā t.ēvam, mātei, māsaī, brālim.

Kam spēlē pianists? Для кого играет пианист?

Pianists spēlē publikai.

Viņš spēlē klausītājiem.

Es jautāju (kam?)

Mēs jautājam

t.ēvam

mātei

māsaī

kaimiņam

brālim

draugam

biedram

t.ēviem

mātēm

māsām

kaimiņiem

brāļiem

draugiem

biedriem

krūms куст

atbild отвечает, отвечают

publika публика

klausītājs слушатель

Pavasārī t.ēvs izgatavoja
putnliem būrīti.

Pašreiz māte gatavo b.ēr-
niem vakariņas.

N. kas?

T.ēvs

Māte

B.ērni

Ko dara?

labo

mazgā

gatavo

D. kam?

d.ēlam

ģimenei

t.ēvam un mātei

A. ko?

velosipēdu

veļu

dāvanu

N. kas?

z.ēns

kaimiņš

kaķis

meita

māte

koki

mājas

z.ēni

D. kam?

Z.ēnam ir motocikls.

... ir āboli.

... ir aste.

... ir māte.

... ir meita.

... ir zari.

... ir jumti.

... ir velosipēdi.

Mūsu t.ēvam Jānim Ozolam ir brālis Pēteris. Viņš ir mehanizators un dzīvo kolhozā «Nākotne». Kolhozam ir laba slava republikā.

izgatavot (izgatavoju, izgatavo-
ju) изготовить, изготавливать
būrītis *уменьш. форма от bū-
ris; здесь: скворечник*
gatavot (gatavoju, gatavoju)
готовить
vakariņas *только во мн. ч.*
ужин

dāvana подарок
motocikls мотоцикл
aste хвост
mehанизators механизатор
slava слава
republika республика

Mehanizatoriem pavasarī vienmēr ir daudz darba. Pēterim Ozolam ir dēls Didzis un meita Ieva. Didzis ir mūsu brālēns, un Ieva ir mūsu māsiņa. Brālēnam un māsiņai vasarā ir maz brīva laika. Viņi palīdz mātei fermā. Vasarā mēs labprāt ciemojamies laukos.

Tēvoča Pētera ģimenei laukos ir māja un ābeļdārzs.

Vingrinājumi

Составьте рассказ, ответьте на вопрос: *Kas tev ir?* (Что ты имеешь? Что у тебя есть?). Используйте названия знакомых предметов.

Образец. *Man ir bumba. Man ir soma.*

(os)		d.ēls	(viņi)		māja	
(lu)		meita	(viņas)		ģitāra	
(viņš)		sieva	(tēvs)		ir	brālis
(viņa)		vīrs	(viņa)		dārzs	
(mēs)		kaimiņš	(viņš)		bumba	
(viņš)		brālis				
(viņi)		māja				

Kam māte mazgā veļu? ...	(ģimene)	...
Kam b.ērni jautā? ...	(Viktors)	...
Kam ir automašīna? ...	(Ilga)	...

D. kam?

B.ērns jautā		mātei
Strādnieki ...		(inženieris)
B.ērni ...		(t.ēvs)
Skolēni ...		(skolotāja)
Draugs ...		(kaimiņš)

brālēns двоюродный брат
 māsiņa двоюродная сестра
 maz мало
 brīvs свободный
 laiks время

maz brīva laika мало свобод-
 ного времени
 ferma ферма
 ciemoties (ciemojos, clemojos)
 гостить
 ābeļdārzs яблоне́вый сад

Lasiet un tulkojiet!

Uldis dzīvo Rīgā un katru rītu steidzas uz rūpnicu Viņš ir meistars un strādā lielā ceḥā. Uz darbu Uldim patīk doties kājām. Viņš iet garām viesnīcai, maiznīcai grāmatu veikalam un apavu labošanas darbnīcai.

Pēc darba beigām Uldis parasti nesteidzas; viņš iep.ērkas maiznīcā un ner.eti uzkavējas grāmatnīcā.

Grāmatām Ulda dzīvē ir liela vieta. Viņam patīk grāmatas par dabu un v.ēsturi. Tās viņš iegādājas savai bibliotēkai.

Iegaumējiet!

Būsīm pazīstami!

Iepazīstieties: Anna

Iepazīstieties ar Annu ... !

Atļaujiet iepazīstināt: Anna

... .

Atļaujiet iepazīstināt ar

Annu

Esiet pazīstami — Anna ... !

Kas ir šis biedrs?

Tas ir viens mans kolēģis.

Mans draugs —

skolotājs Āris Ozols.

Ļoti patīkami!

Будем знакомы!

Знакомьтесь: Анна

Познакомьтесь с Анной ... !

Разрешите представить вам Анну

Разрешите познакомить с Анной

Будьте знакомы — Анна ... !

Кто этот товарищ?

Это один мой коллега.

Мой друг —

учитель Арис Озол.

Очень рад.

Очень приятно.

steidzas спешит, спешат

liels большой

ceḥs цех

patīk нравится

doties отправляться

kājām пешком

garām мимо

viesnīca гостиница

maiznīca булочная

maizes veikals хлебный магазин

grāmatu veikals, grāmatnīca

книжный магазин

apavi обувь

labošana починка; ремонт; исправление

darbnīca мастерская

apavu labošanas darbnīca обувная мастерская

pēc после

beigas только во мн. ч. конец

iep.ērkas делает (делают) покупки

ner.eti нередко, зачастую

uzkavēties (uzkavējos, uzkavējos) задержаться, задерживаться

dzīve жизнь

vieta место

daba природа

v.ēsture история

iegādāties (iegādājos, iegādājos) приобрести, приобретать

Priecājos ar jums iepazīties!

Es arī.

Es tāpat.

Priecājos!

Mēs jau esam pazīstami.

Lūdzu, iepazīstiniet mani ar
biedru ...!

Vai jūs pazīstat biedru Vī-
tolu? ... biedri (biedreni)
Vītolu?

Atļaujiet stādīties priekšā!

Очень рад(-а) с вами по-
знакомиться.

Я также.

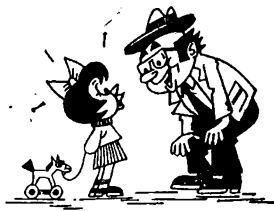
Рад!

Мы уже знакомы.

Познакомьте меня, пожа-
луйста, с товарищем
...!

Вы знакомы с ... ?

Разрешите представиться!

Kā tevi sauc?

Mani sauc Helēna.

Kā tevi sauc?

Mani sauc Āris.

Cik tev gadu?

Man ir pieci gadi.

Kāds ir jūsu vārds?

Kāds ir jūsu uzvārds?

Как тебя зовут?

Меня зовут Хелена.

Как тебя зовут?

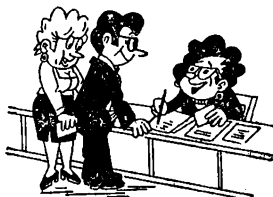
Меня зовут Арис.

Сколько тебе лет?

Мне пять лет.

Ваше имя?

Ваша фамилия?

Kāds ir jūsu vārds, uzvārds
un tēva vārds?

Ваше имя, фамилия и
отчество?

Sarunas

Iegaumējiet!

- Iepazīstieties!
- Jānis Ozols.
- Edgars Bērziņš.
- Tas ir Mārtiņš.
- Labdien, Mārtiņ!
- Un tā ir Ilze.
- Labdien!
- Tie ir mani b.ērni.
- Ļoti patīkami!

— Labdien, Dzintra!

— Sveiks, Jāni!

— Lūdzu, iepazīsties ar manu darbabiedru Andri Kalniņu.

- Priecājos!
- Iepazīsties: tas ir mans draugs Andrejs.
- Māra. (Mani sauc Māra.)
- Labdien, Māra!
- Priecājos iepazīties!

— Iepazīstieties: mani b.ērni.

— Ilze.

— Mārtiņš.

— Priecājos ar jums iepazīties!

— Sveicināti, biedri Liepa!

— Labvakar! Kā jums klājas?

— Paldies, labi. Un kā jums?

— Paldies, tā nekas.

— Iepazīstieties ar manu sievu Lieni!

— Ļoti patīkami! Kārlis Liepa.

— Un tā ir mana meita.

— Kā tevi sauc?

— Mani sauc Baiba.

— Un kāds ir tavs uzvārds?

— Zvirbule. Es esmu Baiba Zvirbule.

— Cik tev gadu?

— Man ir pieci gadi.

— Ļoti jauki!

- Sveiks, Viestur!
- Sveik!
- Kā tev iet?
- Paldies. Man iet ļoti labi. Un tev?
- Nu — tā nekas.
- Kur tu tagad strādā?
- Rīgas Vagonu rūpnīcā.
- Vai tu esi strādnieks?
- Es esmu brigadieris.

- Kas šeit strādā?
- Es šeit strādāju.
- Bet tur?
- Tur strādā brēdrs Kļaviņš. Tas ir viņa darbgalds.
- Viņš pašreiz virpo.
- Kas strādā tur tālāk?
- Tur strādā Juris. Juris ir jauns strādnieks mūsu cehā.
- Vai jūsu cehā ir daudz strādnieku?
- Jā. Mūsu cehā ir daudz strādnieku.

- Kur pašreiz strādā Mirdza?
- Viņa strādā bibliotēkā.
- Vai skolā viņa vairs nestrādā?
- Skolā viņa jau sen vairs nestrādā.
- Un kur tagad strādā Iveta?
- Iveta pašreiz nestrādā. Ivetai ir divi mazi bērni.

- Vai tu zini, kur tagad dzīvo Andrejs? Valmierā viņš vairs nedzīvo.
- Andrejs dzīvo Valkā, Ausekļa ielā.

- Sakiet, lūdzu, kur tagad dzīvo Grantu ģimene?
- Man šķiet, ka Dzelzavas ielā.
- Vai Dzelzavas iela ir Pārdaugavā?
- Nē. Dzelzavas iela ir Purvciemā.
- Un kur strādā Ivars?
- Ivars strādā veikalā.

virpot (virpoju, virpoju) точить
(на токарном станке)

sen давно
šķiet кажегся, думается

- Sveiksl
- Sveiksl
- Kur tu dzīvo?
- Es dzīvoju laukos.
- Kur tu strādā?
- Es esmu traktorists kolhozā. Vai tu vēl strādā turpat, kur agrāk?
- Jā. Es strādāju ražošanas apvienībā «VEF».
- Kas tu esi?
- Es esmu ceha priekšnieks.
- Cik tev ir bērnu?
- Man ir divi bērni: meita un dēls. Un tev?
- Man ir trīs bērni: divi dēli un meita.
- Uz redzēšanos! Sveicini dzīvesbiedrī!
- Paldies! Sveicini savu ģimeni! Visu labu!

- Kur pašlaik strādā Jānis?
- Valodas un literatūras institūtā.
- Vai Arvīds arī tur strādā?
- Nē, viņš strādā skolā.
- Vai skolotājs Āboliņš vēl strādā skolā?
- Nē, viņš jau ir pensijā.

- Vai šeit dzīvo Klāvs?
- Jā, šeit.
- Vai viņš ir mājās?
- Nē, viņš vēl ir skolā.
- Skolā?
- Jā. Bet kas jūs esat?
- Viņa skolotāja. (Es esmu viņa skolotāja.)

- Labvakar. Vai šeit dzīvo skolotāja Straume?
- Nē. Viņa dzīvo blakus dzīvoklī.
- Paldies! Atvainojiet, lūdzu!

- Sakiet, lūdzu, kur te ir bibliotēka?
- Lūk, tur, — blakus namā.
- Paldies!
- Lūdzu!

- Sakiet, lūdzu, kur šeit ir autobusa pietura?
- Autobusa pietura ir, lūk, tur,
- Pateicos!

- Cik maksā autobusa biļete?
- Autobusa biļete maksā 5 (piecas) kapeikas.
- Kur var iegādāties autobusa biļetes?
- Biļetes var iegādāties tur — kioskā.

! Сейчас вы знаете, что в латышском языке существительные имеют два рода: мужской род (окончания -s, -š, -is в именительном падеже единственного числа) и женский род (окончания -a, -e в именительном падеже единственного числа).

Nominatīvs — kas? (кто? что?)

Существит. мужского рода

parks kaimiņš kuģis
 žurnāls ceļš inženieris
 stadions Mārtiņš Pēteris
 institūts Jānis

женского рода

skola meitene
 soma upe
 lampa egle
 istaba māte

Вы знаете, что существительные мужского рода во множественном числе имеют окончание -i:

Nominatīvs — kas?

parki stadioni kaimiņi kuģi
 žurnāli institūti ceļi inženieri

А существительные женского рода во множественном числе оканчиваются на -as, -es:

skolas meitenes
 somas upes
 lampas egles
 istabas mātes

Вы знаете, что в латышском языке существительные склоняются, т. е. изменяются по падежам, и вам уже известны следующие падежи:

Nominatīvs (N.) — kas?
(именительный — кто?
что?)

Tēvs ir istabā.
 Māte strādā.
 Koki ir parkā.

Datīvs (D.) — kam?

(дательный — кому?

чему?)

Akuzatīvs (A.) — ko?

(винительный — кого?

что?)

Lokatīvs (L.) — kur?

D.ēls jautā t.ēvam, mātei.

Mātei un t.ēvam ir d.ēls.

Z.ēns zīmē koku.

Meitene sveicina skolotāju.

Kur dzīvo ģimene?

Ģimene dzīvo Valmierā.

Kur ir kaimiņš?

Viņš ir dārzā.

Каждый падеж отвечает только на один вопрос независимо от того, к какому — одушевленному или неодушевленному — предмету он относится.

Вы знаете личные местоимения:

es tu viņš viņa mēs jūs viņi viņas

я ты он она мы вы они

Вы знаете указательное местоимение *tas* (это), которое в латышском языке согласуется в роде и числе с существительными и тогда, когда оно является подлежащим:

Tas ir parks.

Tie ir parki.

Tā ir pilsēta.

Tās ir pilsētas.

Словосочетания *tas ir, tā ir, tie ir, tās ir* переводятся на русский язык местоимением *это*.

Связка *ir* на русский язык переводится глаголами *есть, имеется, является, находится* или вообще не переводится.

Вы знаете несклоняемые притяжательные местоимения:

mūsu — наш, наша, наше, наши

jūsu — ваш, ваша, ваше, ваши

viņa — его

viņas — ее

viņu — их

mūsu pilsēta

mūsu pilsētu

mūsu pilsētai

наш город

наш город

нашему городу

Вы знаете также личные местоимения в дательном падеже:

man	tev	viņam	viņai	mums	jums	viņiem, viņām
у меня	у тебя	у него	у нее	у нас	у вас	у них

Man ir grāmata, tev ir draugs, viņam ir darbs,

Вы знаете три формы глагола:

неопределенную форму:

domā-t, spēlēt, dzīvo-t

форму настоящего времени:

es	dom-ā-j-u	spēl-ē-j-u	dzīv-o-j-u
tu	dom-ā	spēl-ē	dzīv-o
viņš	> dom-ā	spēl-ē	dzīv-o
viņa			
mēs	dom-ā-j-am	spēl-ē-j-am	dzīv-o-j-am
jūs	dom-ā-j-at	spēl-ē-j-at	dzīv -o-j-at
viņi	> dom-ā	spēl-ē	dzīv-o
viņas			

форму прошедшего времени:

es	dom-ā-j-u	spēl-ē-j-u	dzīv-o-j-u
tu	dom-ā-j-i	spēl-ē-j-i	dzīv-o-j-i
viņš	> dom-ā-j-a	spēl-ē-j-a	dzīv-o-j-a
viņa			
mēs	dom-ā-j-ām	spēl-ē-j-ām	dzīv-o-j-ām
jūs	dom-ā-j-āt	spēl-ē-j-āt	dzīv-o-j-āt
viņi	> dom-ā-j-a	spēl-ē-j-a	dzīv-o-j-a
viņas			

Вы сейчас умеете спрягать группу двух- и трехсложных глаголов, которые в неопределенной форме оканчиваются на -āt, -ēt, -ot, напр.:

dom-āt, spēl-ēt, dzīv-ot,

а в настоящем и прошедшем времени имеют суффиксы -aj-, -ēj-, -oj-:

šodien es strād-āj-u, zīm-ēj-u, dzīv-oj-u,
vakar es strād-āj-u, zīm-ēj-u, dzīv-oj-u.

В дальнейшем в книге будут указаны эти формы (т. е. неопределенная форма, форма 1-го лица настоящего времени и та же форма прошедшего времени), чтобы вы могли определить, как их спрягать, например:

strādāt — strādāju — strādāju.

Вы также знаете, как изменяются глаголы *būt* (быть, находиться) и *nebūt* (не быть, не находиться):

es	esmu	biju	būšu
tu	esi	biji	būsi
viņš	> ir	bija	būs
viņa			
mēs	.esam	bijām	būsim
jūs	.esat	bijāt	būsiet (būsīt)
viņi	> ir	bija	būs
viņas			

es	ne.esmu	nebiju	nebūšu
tu	neesi	nebiji	nebūsi
viņš	> nav	nebija	nebūs
viņa			
mēs	ne.esam	nebijām	nebūsim
jūs	ne.esat	nebijāt	nebūsiet (nebūsīt)
viņi	> nav	nebija	nebūs
viņas			

В латышском языке в настоящем времени глагол-связка *būt* почти всегда употребляется. В отрицательной форме в русском языке употребляется только отрицательная частица *не*, а в латышском языке — полная форма вспомогательного глагола:

ne.esmu, neesi, ne.esam, ... , например:
 es .esmu skolotājs — я учитель,
 es .esmu klasē — я в классе (я нахожусь в классе);
 mēs ne.esam draugi — мы не друзья,
 jūs nebijāt mājās — вы не были дома.

В латышском языке отрицание *ne-* с глаголом всегда пишется слитно.

Для выражения принадлежности в латышском языке употребляется сочетание дательного падежа (D.) существительного (или местоимения) с формой 3-го лица глагола *būt* (ir): (D. + ir + N.):

D.ēlam ir magnetofons. У сына есть магнитофон.
 Man ir grāmata. У меня есть книга,

Проверьте, как вы запомнили существительные в глаголы, и напишите известные вам формы. А если забыли, то посмотрите предыдущие занятия.

	Слово на русском языке	Lokatīvs (kur?)		Dativs (kam?)		Akuzatīvs (ko?)	
		ед. ч.	мн. ч.	ед. ч.	мн. ч.	ед. ч.	мн. ч.
park grāmata		parkā grāmātā	parkos grāmātās	parkam grāmatai	parkiem grāmātām	parku grāmatu	parkus grāmatas

Kūģis, lauks, upe, žurnāls, kaimiņš, pils.ēta, liepa, koks, skola, skolēns, skolnieks, skolniece, skolotājs, skolotāja, istaba, meita, dārzs, puķe, vīrs, sieva, tulpe, brālis, d.ēls, pavasaris, māsa, ziema, vasara, maize, meitene, ārsts, ārste, ābols, ābele, egle, aste, kaķis, vīrietis, pagaims, klase, teātris, slidotava, vijole, kāja, biedrs.

Слово на русском языке	I-е лицо ед. числа васт. времени	I-е лицо ед. числа прош. времени
jautāt	(es) jautāju	(es) jautāju

Strādāt, domāt, mazgāt.

Zīmēt, studēt, ravēt, spēlēt, remontēt, audzēt.

Sojot, dzīvot, gatavot, slidot, slēpot, labot, atkārtot, tulkot, deļot, izgatavot.

Ģenitīvs — kā? Родительный — кого? чего?

Rīgas plāns — план Риги

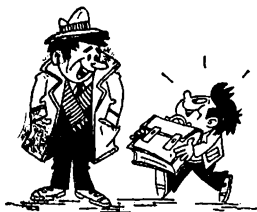
Dārza iela — улица Дарза

Kuģu iela — улица Кугю

Operas un baleta teātris — Театр оперы и балета

6. nodarbība

(s.estā nodarbība)

Tas ir t.ēva portfells.
Это портфель отца.

T.ēva c.eppure, šalle un cimdī.
Шапка, шарф и перчатки
отца.

T.ēvam ir istaba. Tā ir t.ēva
istaba. Istabā ir t.ēva grāmatas,
rakstāmgalds un citas t.ēva lie-
tas.

T.ēva darba vieta ir Latvi-
ņas PSR Zinātņu akadēmijas
Fizikas institūts.

s.estā nodarbība шестое заня-
тие
rakstāmgalds письменный стол
lieta вещь

zinātne наука
Zinātņu akadēmija Академия
наук

Fizikas institūts
Институт физики

tēva darba vieta
место работы отца

Daina Ozola
Jānis Ozols
Mārtiņš
Baiba

ir Ilzes

māte
tēvs
brālis
draudzene

Mēs visi esam Ozoli. Mūsu ģimene ir Ozolu ģimene. Mēs dzīvojam Dārza ielā. Dārza iela ir Pārdaugavā.

Dārza un Slokas ielas stūrī ir mūsu skola — Rīgas 41. (četrdesmit pirmā) vidusskola.

Lūk, tas ir Ivars. Ivars ir Mārtiņa draugs. Ivara vecākiem ir trīsistabu dzīvoklis Kandavas ielā.

Sodien Ivaram ir dzimšanas diena, un Ivara draugi un klases biedri iet pie Ivara ciemos. Meitenes dāvina Ivaram pavasara ziedus, bet zēni — skaņu plati.

Daudz laimes dzimšanas dienā, Ivar!

Dārza iela — улица Дарза

Slokas iela — улица Слокас

Kandavas iela — улица Кандавас

N. kas?

Ģ. kā? ☀️🍎

Aleksandrs Čaks — Aleksandra Čaka — улица Александра Чака
iela

Valdemārs — Valdemāra iela — улица Валдемара

Mārtiņš — Mārtiņa iela — улица Мартыня

teātris — Teātra iela — улица Театра

Laimdota — Laimdotas iela — улица Лаймдотас

Lilita Bērziņa — Lilitas Bērziņas — улица Лилитас
iela Берзиня

Liene — Lienes iela — улица Лиенес

Sabile — Sabiles iela — улица Сабилес

draudzene подруга

stūris угол

vidusskola средняя школа

lūk вот

trīsistabu dzīvoklis трехкомнатная квартира

iet идти; ходить

iet ciemos идет (идут) в гости

pie к; около; возле; у

dāvina дарит, дарят

zieds цветок

skaņa звук

skaņu plate пластинка

Daudz laimes dzimšanas dienā!

Поздравляем с днем рождения!

N. kas?
kuģis
audējs
gl.eznotājs

N. kas?
kuģi
audēji
gl.eznotāji

G. kā?
Kuģu iela
Audēju iela
Gl.eznotāju iela

T.ēvam ir Rīgas plāns. Tur ir Rīgas centrs, Pārdaugava, parki, skvēri, ielas un bulvāri. Tur ir Daugava un Rīgas kanāls.

Rīgas centrā ir Ļeņina iela. Ļeņina ielā ir daudz rūpnīcu, veikalu un teātru. Tur ir mopēdu rūpnīca «Sarkanā zvaigzne», Rīgas vagonu rūpnīca, ražošanas apvienība «VEF» un citas rūpnīcas. Ļeņina ielā ir Latvijas PSR Ministru Padomes nams, Raiņa Dailis teātris, Operetes teātris un Krievu drāmas teātris. Ļeņina ielā ir viesnīca «Latvija» un Zinību nams.

Rīgas centrā ir Raiņa bulvāris. Raiņa bulvārī ir Pētera Stučkas Latvijas Valsts universitāte, Leona Paegles 1. (pirmā) vidusskola, Partijas vēstures institūts un citas iestādes.

audējs ткач
plāns план
centrs центр
skvērs сквер
bulvāris бульвар
kanāls канал
veikals магазин
mopēds mopед
sarkans красний
zvaigzne звезда
vagoni вагон
vagonu rūpnīca вагонострои-
тельный завод
ražošanas apvienība «VEF»
производственное объедине-
ние «VEF»
Latvijas PSR (Latvijas Pa-
domju Sociālistiskā Republi-
ka) Латвийская ССР (Лат-
вийская Советская Соци-
алистическая Республика)
ministrs министр
padome совет
Latvijas PSR Ministru Padome
Совет Министров Латвий-
ской ССР

nams здание
dalle красота
Raiņa Dailis teātris Художест-
венный театр им. Райниса
Operetes teātris Театр оперетты
drāma драма
Krievu drāmas teātris Театр
русской драмы
viesnīca гостиница
zinības, zināšanas знания
Zinību nams Дом знаний
valsts государство
Pētera Stučkas Latvijas Valsts
universitāte Латвийский го-
сударственный университет
им. Петра Стучки
Leona Paegles 1. (pirmā) vi-
dusskola Первая средняя
школа им. Леона Паэгле
partija партия
Partijas vēstures institūts Ин-
ститут истории партии
iestāde учреждение

Rīgas centrā ir Komunāru laukums. Tur ir Raiņa piemineklis. Netālu atrodas V.ecrīga. Tur ir Doma koncertzāle, Koncertus Doma koncertzālē apmeklē arī tūristi.

N. kas?	Ģ. kā?		
t.ēvs	t.ēva	t.ēva	portfelis
Ivars	Ivara		cimdi
kaimiņš	kaimiņa		šalle
			mēteliis
			istaba
			māja
			darba vieta
		Ivara	draugi
			dzīvoklis

N. kas?	Ģ. kā?		
māte	mātes	mātes	grāmata
Ilze	Ilzes	Ilzes	burtnīca
			spogulis
			soma
			suka
Rīga	Rīgas	Rīgas	ielas
			laukumi
			parki
			skvēri
			namī

N. kas?	Ģ. kā?		
pulks	pulka komandieris		командир полка
klase	klases kolektīvs		коллектив класса
	klases dežurants		дежурный по классу
Ilze	Ilzes klavieres		рояль Илзе
	Ilzes lelle		кукла Илзе
Rīga	Rīgas skolas		школы Риги
	Rīgas ielas		улицы Риги
	Rīgas parki		парки Риги
fizika	Fizikas institūts		Институт физики

komunārs коммунар
 Komunāru laukums площадь
 Коммунаров
 Raiņa piemineklis памятник
 Райнису
 netālu недалеко
 atrodas находится, находятся
 V.ecrīga Вецрига (Старая Рига)

konc.ertzāle концертный зал
 tūrists турист
 mētells пальто
 burtnīca тетрадь
 spogulis зеркало
 soma сумка
 suka расческа

Rīgā ir parki un dārzi, Rīgā ir daudz parku un dārzu.

N. kas?	parki	Ģ. kā?	parku
	dārzi		dārzu
	nauda		naudas
	manta		mantas

nav, daudz, maz		parku, krūmu, dārzu naudas, mantas
-----------------	--	---------------------------------------

Z.ēnam ir velosipēds. Mūsu dārzā ir koki un krūmi.
Z.ēnam nav velosipēda. Mūsu dārzā nav koku un krūmu.
Mārtiņam nav laika.
Rīgā ir maz teātru.
Rīgā ir daudz rūpnīcu un fabriku.
V.ecākiem ir daudz darba.
B.ērniem ir maz darba.

daudz		naudas, darba, prieka, b.ēdu
maz		
nav		

Daudz naudas, daudz b.ēdu,
maz naudas, maz b.ēdu.

- Tēti, vai tev šodien ir daudz darba?
- Jā, ļoti daudz.
- Vai tev nemaz, nemaz nav laika?
- Nemaz, nemaz...
- Ļoti ž.ēl ... Tētim nav laika, mammai nav laika, ne'vienam nav laika.

manta имущество
prieks радость
b.ēdas горе

nav laika нет времени, некогда
ne'viens никто

N. kas?		G. kā?
t.ēvs	-s	t.ēva
kaimiņš	-š	kaimiņa
kuģis	-is	kuģa
inženieris		inženiera
meita	-a	meitas
Rīga	-as	Rīgas
māte	-e	mātes
Ilze	-es	Ilzes

Baznīcu saruna

Latviešu telka

Doma baznīca jautā Mārtiņa baznīcai:

— Vai Rīga jau gatava?

Mārtiņa baznīca atbild:

— Nav vēl gatava.

Ja Mārtiņa baznīca atbildēs, ka Rīga ir gatava, tā tūlīt nogrims. Šāda saruna notiekot katru Jaungadu.

Rīgas teātru pilni nosaukumi. —

Полное название театров Риги

Latvijas PSR Valsts akadēmiskais Raiņa Dailes teātris — Государственный академический Художественный театр имени Я. Райниса Латвийской ССР.

Latvijas Nacionālais teātris — Латвийский национальный театр

telka предание

baznīca церковь

Doma baznīca Домский собор

Vai Rīga jau gatava? Рига уже построена?

ja atbildēs если ответит (ответят)

tūlīt nogrims сразу затонет

saruna разговор

šāda saruna notiekot подобный разговор будто бы происходит

Jaungads Новый год

Latvijas PSR Valsts akadēmiskais Operas un baleta teātris — Государственный академический театр оперы и балета Латвийской ССР

Valsts Rīgas Krievu drāmas teātris — Государственный Рижский театр русской драмы

Valsts Rīgas operetes teātris — Государственный Рижский театр оперетты

Leģiona komjaunatnes Latvijas PSR Valsts Jaunatnes teātris — Государственный театр юного зрителя Латвийской ССР имени Ленинского комсомола

Vingrinājumi

● Es strādāju mopēdu rūpnīcā «Sarkanā zvaigzne».
Tu ... zeķ- fabrikā «Aurora».
Viņš ... apav- fabrikā «Rekords».
Mēs ... Rīg- vagon- rūpnīcā.
Viņi ... padomju saimniecībā «Trikāta».
Kur jūs strādājat?
Es ...

● Kas tas ir?
Tas ir tēvocis Pēteris. Tēvocis Pēteris ir mūsu
Kas tā ir?
Tā ir vecmāmiņa. Vecmāmiņa ir mūsu
Tā ir mūsu māsiņa Dzintra. Dzintra ir
Tas ir mūsu brālēns Andrejs. Andrejs ir
Tā ir krustmāte Liene. Krustmāte Liene ir mūsu
(tēva brālis, mātes māte, tēva māšas Laimas meita, tēva māšas Laimas dēls, mātes māsa)

● Kur jūs dzīvojat?

Es dzīvoju	Rīgas centrā.	Tu nedzīvo
	pils.ēt.
	kolhoz.

zeķe чулок
saimniecība хозяйство

padomju saimniecība совхоз

Mana adrese:

226001. Rīgā, Valdemāra ielā 23, dzīvoklis 18.

Jūsu adrese? ...

Pēteris Ozols dzīvo laukos.

Viņa adrese ir:

(posta indekss), Valmieras rajons,
Trikātas ciema padome,
«Silupītēs»

Jūsu adrese? ...

Veldoļiet lelu nosaukumus! (Образуйте названия улиц.)

Kirovs	—	Kirova iela
Pēteris Stučka	—	Pētera Stučkas iela
Valentīna Tereškova	—	...
Lilita Bērziņa	—	...
audēji	—	Audēju iela
(žagasas)	—	...
(Maskava)	—	...
(matroži)	—	...
bulvāris (kosmonauti)	—	Kosmonautu bulvāris
bulvāris (Kronvalds)	—	...

Zēnam ir velosipēds, bet viņam nav magnetofon-

Meitenei ir daudz grāmat-. Mātei nav laik-

Studentam ir maz naud-

Strādniekam ir darba alga, bet studentam ir stipendija.

Dažreiz studentam nav stipendij-.

adrese адрес
pasts почта
indekss индекс
rajons район
ciems село

ciema padome сельский совет
žagata сорока
matrozis матрос
darba alga заработная плата
stipendija стипендия

Iegaumējiet!

Aizliegts staigāt pa sliežu ceļiem!	Ходить по путям воспрещается!
Aizliegts staigāt pa zālienu!	Ходить по газонам воспрещается!
Peldēties aizliegts!	Купаться запрещено!
Aizveriet durvis!	Закрывайте двери!
Apraucamais ceļš.	Объезд.
Apdraud dzīvību!	Опасно для жизни!
Apsargāta stāvvietā.	Охраняемая стоянка.
Aptieka.	Аптека.
Atvērts.	Открыто.
Veikals atvērts.	Магазин открыт.
Ātrā palīdzība.	Скорая помощь.
Bagāžas glabātuve.	Камера хранения.
Biļešu iepriekšpārdošana.	Предварительная продажа билетов.
Biļešu kase.	Билетная касса.
Braukšanas talonu pārdošana.	Продажа проездных талонов.
Bufete.	Буфет.
Dzeramais ūdens.	Питьевая вода.
Dzērieni.	Напитки.
Kokteiļi.	Коктейли.
Sulas.	Соки.
Ednīca.	Столовая.
Frizētava.	Парикмахерская.
Sieviešu frizētava.	Женская парикмахерская.
Vīriešu frizētava.	Мужская парикмахерская.

Instrumentālis — ar ko?

Творительный — с кем? с чем? кем? чем?

runāt ar t.ēvu — говорить с отцом

slimot ar gripu — болеть гриппом

lidot ar lidmašīnu — лететь на самолете

draudzēties ar z.ēnu — дружить с мальчиком

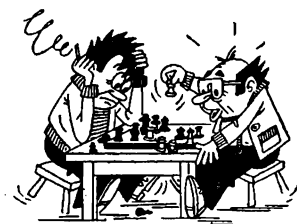
rotaļāties ar meiteni — играть с девочкой

7. nodarbība

(septītā nodarbība)

Ar ko t.ēvs spēlē šahu?

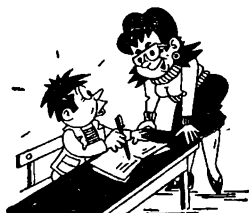
T.ēvs spēlē šahu ar kaimiņu.

Mārtiņš rotaļājas ar Klāvu.
Draugi atlidoja ar lidmašīnu.

Ilze runā ar Baibu.

Skolēns raksta ar pildspalvu.

septītā nodarbība седьмое за-
нятие
atlidot (atlidoju, atlidoju) при-
лететь, прилетать

raksta пишет, пишут
pildspalva авторучка

Māte jautā: Ar ko tu runāji pa telefonu?

Ilze: Es runāju ar Baibu.

Māte: Tu runāji ļoti ilgi.

Ilze: Piedod, māmiņ! Baiba slimo ar gripu jau sešas dienas ...

D.ēls rotaļājas ar kaķi. Ilze sarunājas ar draudzeni pa telefonu. Māte sarunājas ar kaimiņu. Ilze draudzējas ar Baibu. Antra ar Baibu nedraudzējas, Antra draudzējas ar citām meitenēm. B.ērni vizinās ar kamanām. Mūsu draugi nāk kājām. Brālis ar draugiem aizgāja sl.ēpot.

Vakar Mārtiņš ar Uģi pagalmā spēlēja bumbu. Uģis ir Mārtiņa klases biedrs. Agrāk viņi bija draugi. Tagad Mārtiņš draudzējas ar Ivaru.

Ilze draudzējas tikai ar Baibu. Bet Baiba bieži slimo. Tad Ilze ar draudzeni sarunājas pa telefonu.

T.ēvs vakar iepazinās ar kolēģi no Viļņas. Viņš arī ir zinātnieks un strādā Viļņas universitātē. Lietuviešu zinātnieks atlidoja no Lietuvas galvaspils.ētas ar lidmašīnu.

ar ko tu runā?

Es runāju ar | t.ēvu.
 | māti.
 | brāli.
 | māsu.

Ar ko jūs runājat?

Mēs runājam ar | draugiem.
 | draudzenēm.
 | pionieriem.
 | meitām.

telefons телефон
ļoti очень
ilgi долго
piedod! прости!
slimot (slimoju, slimoju) бо-
леть
griipa грипп
jau уже
draudzētles (draudzējos, drau-
dzējos) дружить

vizinās катается, катаются
kamanas только во мн. ч. сани
nāk kājām идет (идут) пеш-
ком
sarunāties (sarunājos, sarunā-
jos) разговоривать
kolēģis коллега
zinātnieks ученый
galvaspils.ēta столица

Skolotājs runā ar z.ēnu.

Skolotājs runā ar z.ēniem.

Es runāju ar darba vadītāju, bet dažreiz ir grūti ar vadītāju sarunāties.

Meitene dejo ar draugu.

Meitenes dejo ar draugiem.

Ziemā b.ērni vizinās ar kamanām.

Mēs l.epojamies ar savu ģimeni.

Aiz .ez.era balti b.ērzi

Sudrabiņa lapiņām.

Ilze ar brālī iet uz skolu kājām. Skola nav tālu. T.ēvs neiet uz darbu kājām, jo viņa darba vieta ir tālu.

N. kas?	I. ar ko?	N. kas?	I. ar ko?
t.ēvs	ar t.ēvu	t.ēvi	ar t.ēviem
d.ēls	ar d.ēlu	d.ēli	ar d.ēliem
kaimiņš	ar kaimiņu	kaimiņi	ar kaimiņiem
vējš	ar vēju	vēji	ar vējiem
kuģis	ar kuģi	kuģi	ar kuģiem
bumbieris	ar bumbieri	bumbieri	ar bumbieriem
meita	ar meitu	meitas	ar meitām
istaba	ar istabu	istabas	ar istabām
māte	ar māti	mātes	ar mātēm
ābele	ar ābeli	ābeles	ar ābelēm

grūti трудно; тяжело
 vadītājs руководитель; водитель
 darba vadītājs прораб
 l.epoties (l.epojos, l.epojos)
 гордиться
 savs свой
 sava своя

aiz за
 .ez.ers озеро
 sudrabs серебро
 lapiņa уменьш ф. от лара лис-тик
 tālu далеко
 vējš ветер

Mums šovakar ir ciemiņi, Māte ar meitu gatavo ciemiņiem cienastu. Arī Mārtiņš palīdz mammai un māsai.

Daina gatavo gaļas salātus, Ilze rūpējas par galda klāšanu, bet Mārtiņš gatavo kafiju, Galdā būs sviestmaizes ar šķiņķi, sviestmaizes ar desu un ar olu. Galdā būs arī tēja. Ciemiņiem ļoti garšo piparmētru tēja ar ievārijumu.

Šovakar mūsu mājā ciemojas tēta darba biedri.

rotaļāties — (es) rotaļājos — rotaļājos (играть)
sarunāties — sarunājos — sarunājos (разговаривать)
pastaigāties — pastaigājos — pastaigājos (гулять)
rotaļāties ar b.ērnu — играть с ребенком
— sarunāties ar ciemiņiem — разговаривать с гостями
pastaigāties mežā, parkā — гулять в лесу, в парке
pastaigāties ar b.ērniem, ar draugiem — прогуливаться с детьми, друзьями

draudzēties — (es) draudzējos — draudzējos (дружить)
interesēties — interesējos — interesējos
(интересоваться)
draudzēties ar z.ēnu, ar meiteni — дружить с мальчиком, с девочкой
interesēties par literatūru — интересоваться литературой

ciemoties — (es) ciemojos — ciemojos (гостить)
ciemoties laukos pie v.estāmiņas — гостить в деревне у бабушки
ciemoties pie draugiem — гостить у друзей

šovakar сегодня вечером
ciemiņš гость
cienasts угощение
gaļa мясо
gaļas salāti мясной салат
rūpēties (rūpējos, rūpējos) заботиться
galda klāšana накрывание на стол, сервировка стола
klāt galdu накрывать (на) стол

kafija кофе
sviestmaize бутерброд
šķiņķis ветчина
d.esa колбаса
ola яйцо
tēja чай
garšo нравится (на вкус)
piparmētra перечная мята
ievārijums варенье
ciemoties (ciemojos, ciemojos)
гостить

Tagadne Pagātne

gatavot — готовить	es gatavoju	es gatavoju
gatavoties — готовиться	es gatavojos	es gatavojos

Es gatavoju ģimenei brokastis. Я готовлю завтрак для семьи.

Es gatavojos tūrisma pārgājienam. Я готовлюсь к туристическому походу.

runāt — говорить	es runāju	es runāju
sarunāties — разговаривать	es sarunājos	es sarunājos

Es runāju sarulcē. Я говорю на собрании.

Es sarunājos ar meistaru. Я разговариваю с мастером.

mazgāt — мыть, стирать	es mazgāju	es mazgāju
mazgāties — мыться	es mazgājos	es mazgājos

Es mazgāju seju, rokas, kaklu. Я мою лицо, руки, шею.

Es mazgāju veļu. Я стираю белье.

Es mazgājos vannā. Я моюсь в ванне.

Tagadne. — Настоящее время

es	rotaļājos	draudzējos	ciemojos
tu	rotaļājies	draudzējies	ciemojies
viņš	> rotaļājas	draudzējas	ciemojas
viņa			
mēs	rotaļājamies	draudzējamies	ciemojamies
jūs	rotaļājaties	draudzējaties	ciemojaties
viņi	> rotaļājas	draudzējas	ciemojas
viņas			

Pagātne. — Прошедшее время

es	rotaļājos	draudzējos	ciemojos
tu	rotaļājies	draudzējies	ciemojies
viņš	> rotaļājās	draudzējās	ciemojās
viņa			
mēs	rotaļājāmies	draudzējāmies	ciemojāmies
jūs	rotaļājāties	draudzējāties	ciemojāties
viņi	> rotaļājās	draudzējās	ciemojās
viņas			

Vakar es gatavoju pusdienas mājās. Šodien mēs pusdienojam ēdnicā.

Šodien ir sacensības slēpošanā. Zēni šīm sacensībām gatavojās ļoti cītīgi.

Cilvēku pārbauda ar naudu, slavu un varu.

Ar izglītību, audzināšanu, ar sevis kopšanu mēs bagātinām savu dvēseli.

Ar vienu lēcieni zaķi nenokert.

Ar sauli cilvēku sirdīs, ar draudzību un sirsnību dziesmās un dejās aizskanēja starptautiskais folkloras festivāls «Baltica'88».

Ar muti Rīgā, ar darblem aizkrāsnē.

(Tā saka, ja kāds kaut ko sola padarīt, bet nepadara.)

Labāk ar aitu Rīgā braukt nekā ar muļķi runāt.

Latviešu tautas sakāmvārdi un parunas

pusdienas *только во мн. ч.*
обед
pusdienot (pusdīenoju, pusdīenoju) обедать
ēdnīca *столовая*
sacensības *соревнования*
slēpošana *ходьба на лыжах;*
катание на лыжах
cītīgi *прилежно, старательно*
pārbauda *проверяет, проверяют*
vara *власть*
izglītība *образование*
audzināšana *воспитание*
sevis kopšana *самообразование,*
саморазвитие
bagātīnām *обогащаем*
dvēsele *душа*
lēciens *прыжок*
zaķis *заяц*
nenoķert *не поймать*
draudzība *дружба*

sirsnība *сердечность*
aizskanēja *прозвучал, прозвучала*
sakāmvārds *пословица*
paruna *поговорка*
ar muti *на словах*
aizkrāsne *запечье*
saka *говорит, говорят*
kāds *кто-то, один*
kaut ko (kaut kas) *что-то; что-нибудь*
sola *обещает, обещают*
padarīt *сделать*
nepadara *здесь: не сделал (не сделала)*
labāk *лучше*
aita *овца*
braukt *ехать*
nekā *чем*
muļķis *глупец*

Vingrinājumi

Ar ko tu spēlē šahu?

Es spēlēju šahu ar inženieri Ozolu.

... (kolēģis),
... (darba biedrs).
... (draugs),
... (d.ēls),
... (brālis).

Ar ko sarunājas strādnieks?

Strādnieks sarunājas ar brigadieru.

... (meistars).
... (direktors).

gatavoties — negatavoties

Es gatavoj- eksāmeniem.

Vai tu arī gatavoj- eksāmeniem?

Jā, Nē,

Vai Mārcis arī ... eksāmeniem?

Nē, viņš vēl negatavoj- eksāmeniem.

Kāpēc Mārcis ... eksāmeniem?

Tāpēc, ka viņš visu dara pēdējā brīdī.

Meltene ... ar kaķi. Skolēni ar skolotāju B.ērni
... laukos pie krustt.ēva. Jānis un Māris ... mežā.

(pastaigāties, sarunāties, ciemoties, rotaļāties)

eksāmens экзамен
pēdējais последний
brīdis момент, минута

pēdējā brīdī в последнюю ми-
нуту

Ko pašreiz dara t.ēvs?
 T.ēvs pašreiz pastaigājas,
 Ar ko viņš pastaigājas? ...
 Ko dara Ilze?

Ilze mazgājas. Viņa ... ar ziepēm.
 Ar ko tu ej uz kino? Es eju uz kino kopā ar māsu.

... uz konc.ertu? ...
 ... uz teātri? ...
 ... uz mājām? ...

Mēs parasti visur ejam | abi kopā
 | abas kopā

Iegaumējiet!

Garderobe.

Гардероб.

Ģ.ērbtuve.

Гардероб (раздевальня,
 раздевалка).

Ieeja.

Вход.

Ieeja aizliegta.

Вход воспрещен.

Ieeja brīva.

Вход свободный (бесплат-
 ный).

Ieejas nav.

Входа нет.

Iesl.ēgts.

Включено.

Iev.ērojiet klusumul

Соблюдайте тишину!

Iev.ērojiet tīrību!

Соблюдайте чистоту!

Inventarizācija.

Инвентаризация.

Izeja.

Выход.

Izeja aizliegta.

Выход запрещен.

Izeja uz pils.ētu.

Выход в город.

Izsl.ēgts.

Выключено.

Izziņas.

Справки.

Izziņu birojs.

Справочное бюро.

Karsts ūdens.

Горячая вода.

Kase.

Касса.

Kopmītne.

Общежитие.

Studentu kopmītne.

Студенческое общежитие.

Lidosta.

Аэропорт.

Medicīniskais punkts.

Медицинский пункт.

Medicīniskais dienests.

Медицинская служба.

Muita.

Таможня.

Nepiederošiem ieeja aiz-
 liegta!

Посторонним вход воспре-
 шен.

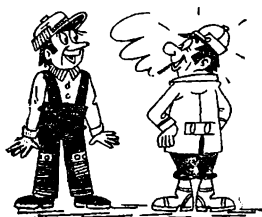
Ģenitīvs — kā? Родительный — кого? чего?
grāmatu veikals — книжный магазин
darba diena — рабочий день
pudele piena — бутылка молока

8. nodarbība

(astotā nodarbība)

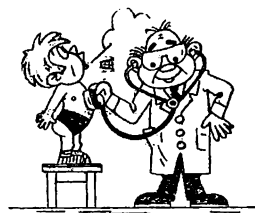
piena produkti
молочные продукты

darba apģērbs
рабочая одежда

grāmatu veikals
книжный магазин

bērnu ārsts
детский врач

astotā nodarbība восьмое занятие

«Padomju Jaunatne»
«Советская молодежь»

«Skolotāju Avīze»
«Учительская газета»

Padomju Latvija Padomju Igaunija Padomju Lietuva
Советская Латвия Советская Эстония Советская Литва

Salīdziniet!

darba vieta
место работы

darba rezultāts
результат труда

darba organizācija
организация труда

darba diena
рабочий день

darba laiks
рабочее время

darba apģērbs
рабочая одежда

Ģ. kā?

piena produkti
darba tērps
darba laiks
darba diena

Ģ. kā?

«Padomju Jaunatne»
«Skolotāju Avīze»
grāmatu veikals
ausu, d.eguna un kakla ārsts

N. kas?

stikls — стекло

Ģ. kā?

stikla vāze — стеклянная ваза
stikla krūze — стеклянный кувшин
stikla plaukts — стеклянная полка

māls — глина

māla krūze — глиняный кувшин
māla pōds — глиняный горшок
māla svečturis — глиняный подсвечник

dzintars — янтарь

dzintara sakta — янтарная сакта
dzintara krelles — янтарные бусы
dzintara aproce — янтарный браслет

	Dzintara jūra = Dzintarjūra — Янтарное море
	Dzintara krasts = Dzintarkrasts — Янтарный берег
sudrabs — серебро	sudraba karote — серебряная ложка
	sudraba gr.edz.ens — серебряное кольцо
	sudraba sakta — серебряная сакта
vilna — шерсть	vilnas s.ega — шерстяное одеяло
	vilnas cimdi — шерстяные варежки
	vilnas zeķes — шерстяные чулки
kokvilna — хлопок	kokvilnas zeķes — хлопчатобумажные чулки
	kokvilnas audums — хлопчатобумажная ткань
	kokvilnas kleita — хлопчатобумажное платье
	kokvilnas kr.ekls — хлопчатобумажная рубашка
maize — хлеб	maizes veikals — хлебный магазин
	maizes zupa — хлебный суп
	maizes garoza — корка хлеба
Latvija — Латвия	Latvijas meži — латвийские леса
	Latvijas .ez.eri — латвийские озера
	Latvijas upes — латвийские реки
	Latvijas ceļi — латвийские дороги
N. kas?	G. kā?
rudzi — рожь	rudzu maize — ржаной хлеб
	rudzu lauks — ржаное поле
	rudzu milti — ржаная мука
	rudzupuķe (rudzu puķe) — василек
dienvidi — юг	dienvidu vējš — южный ветер
rietumi — запад	rietumu vējš — западный ветер
ziemeļi — север	ziemeļu vējš — северный ветер
austrumi — восток	austrumu vējš — восточный ветер
zāles — лекарства	zāļu tēja — лекарственный чай, лечебный чай

gads (год), gadi	gada plāns — годовой план
autobuss (автобус), autobusi	piecgadu plāns — пятилетний план autobusa biļete — автобусный билет autobusa pietura — автобусная остановка autobusu pietura — автобусная остановка autobusu parks — автобусный парк
zobs — зуб zobi	zobārsts (zobu ārsts) — зубной врач
galva — голова galvas	galvas sāpes — головная боль
vakars — вечер vakari	vakara zvaigzne = vakarzvaigzne — вечерняя звезда
rīts — утро rīti	rīta zvaigzne — утренняя звезда rīta rosme — утренняя гимнастика
saruna — разговор	sarunas sarunu valoda = sarunvaloda — разговорная речь
latvietis — латыш	latvieši latviešu valoda — латышский язык
krievs — русский	krievi krievu valoda — русский язык
māla ziedu trauks	— глиняная посуда для цветов
māla puķu pods	— глиняный горшок для цветов

Ģ. kā?

kakls	— kakla	ārsts
ausis	— ausu	
ācis	— acu	
n.ervi	— n.ervu	
zobi	— zobārsts	

Latviešu valodā ir divas dzimtes — vīriešu dzimte un sieviešu dzimte, bet krievu valodā lietvārdam ir trīs dzimtes.

Mūsu radi dzīvo koka mājā.

dzimte род
lietvārds нмя существительное

radi родственики, родня

Aizvakar mūsu rūpnīcā bija arodkomitejas atskaites un vēlēšanu sapulce.

Partijas pils.ētas komiteja ir pils.ētas centrā. Mūsu t.ēvocis strādā partijas rajona komitejā. Viņa d.ēls ir Latvijas Valsts universitātes students.

partijas pils.ētas komiteja
городской комитет партии

partijas rajona komiteja
районный комитет партии

Latvijas Valsts universitāte
Латвийский государственный университет

Rīgas vagonu rūpnīca
Рижский вагоностроительный завод

Mūsu republikā nav ne gāzes, ne naftas, ne citu tādu bagātību. Mums ir meži. Mēs lepojamies ar Latvijas mežiem. Meži ir mūsu republikas rota. Meži ir Latvijas ainavas būtiska sastāvdaļa.

Mežs ir noteikts dabas resursu veids; tas dod mums ne tikai koksni, bet arī citas meža bagātības — sēnes, ogas, medību dzīvniekus.

Mežam ir milzīga nozīme kā cilvēka dzīves, darba un atpūtas vides veidotājam. Mežs ir prieka un iedvesmas avots.

Saudzējiet Latvijas mežus!

Pēc grāmatas «Latvijas meži»

arodkomiteja профсоюзный комитет
atskaite отчет
vēlēšanas выборы
komiteja комитет
atskaites un vēlēšanu sapulce отчетно-выборное собрание
gāze газ
ne — ne ни — ни
nafta нефть
bagātība богатство
rota краса; наряд
ainava пейзаж
būtisks существенный
sastāvdaļa составная часть
noteikts определенный
resursi ресурсы
veids вид

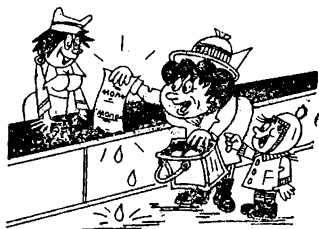
noteikts dabas resursu veids определенный вид природных ресурсов
ne tikai, bet arī не только, но и
koksne дрeвесина
medības *только во мн. ч.*
охота
dzīvnieks животноe
medību dzīvnieks дичь
milzīgs огромный
nozīme значение
dzīve жизнь
atpūta отдых
vide среда
veidotājs создатель
iedvesma вдохновение
avots ключ, родник, источник
saudzējiet! берегите!

N. kas?	dzintara rota	dzintara rotas
G. kā?	dzintara rotas	dzintara rotu
D. kam?	dzintara rotai	dzintara rotām
A. ko	dzintara rotu	dzintara rotas
I. ar ko?	ar dzintara rotu	ar dzintara rotām
L. kur?	dzintara rotā	dzintara rotās

Tuvojas Sieviešu diena. Dāvanu veikalos un veikalu dāvanu nodaļās ir liela rosība. Abi vīrieši — Jānis Ozols un Mārtiņš — iet uz dāvanu veikalu «Sakta» iepirkties. Vis'pirms viņi aplūko preces suvenīru nodaļā. Tur ir liela keramikas izstrādājumu izvēle — māla krūzes, māla svečturi, puķu vāzes, keramikas servīzes un citas lietas.

Jānis un Mārtiņš iegādājas Latgales māla krūzi un svilpaunieku. Latgales krūze būs Dainai, jo viņai ļoti patīk lauku puķes. Svilpaunieks būs Ilzei. Pēc tam viņi aplūko rotaslietas. Jānis iegādājas vēl dzintara krelles Dainai un dzintara piespraudi Ilzei.

litrs piena
литр молока

pudele krējuma
бутылка сметаны

tuvoties (tuvojos, tuvojos) при-
ближаться, приблизиться
rosība оживление
iepirkties делать покупки
vispirms сперва
aplūkot (aplūkoju, aplūkoju)
осматривать
prece товар
suvenīrs сувенир
keramika керамика
izstrādājums изделие

izvēle выбор
svečturis подсвечник
servīze сервис
iegādāties (iegādājos, iegādā-
jos) приобретать, приобре-
сти
Latgale Латгалия
svilpaunieks свистулька
rotaslieta украшение
piespraude брошь

pudele kefira
бутылка кефира

piena krūze
кувшин для молока

krējuma pudele
бутылка из-под сметаны

kefira pudele
бутылка из-под кефира

glāze tējas
стакан чая

tējas glāze
чайный стакан

tase kafijas
чашка кофе

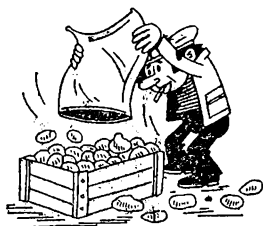
kafijas tase
кофейная чашка

karote cukura
ложка сахара

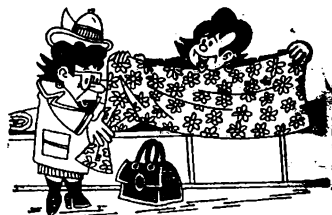
maiss kartupeļu
мешок картофеля

kartupeļu maiss
картофельный мешок

viens metrs auduma
один метр ткани

divi metri auduma
два метра ткани

- Lūdzu vienu metru auduma.
- Tikai vienu metru?
- Jā, tikai vienu metru.
- Maksājiet kasē trīs rubļus un desmit kapeikas.

- Lūdzu pudeli kefīra un kilogramu sviesta!
- Lūdzu!
- Vai krējuma vairāk nav?
- Pašreiz nav, bet pēcpusdienā būs vēl.
- Paldies!

- Lūdzu tasi kafijas!
- Vai melnu?
- Jā, lūdzu.
- Ar cukuru vai bez cukura?
- Bez cukura, bet ar saldējumu!
- Ko vēl?
- Vienu kafijas maizīti.
- Lūdzu!
- Paldies!

maksāt (maksāju, maksāju)
платить
rublis рубль
desmit десять
kapeika копейка
kilograms килограмм

sviests масло (сливочное)
vairāk больше
melns черный
saldējums мороженое
kafijas maizīte кофейная бу-
лочка

?

Sogad plavā ir liela zāle.
 (... высокая трава.)
 Vecāsmātes dārzs vasarā
 aizaug ar zāli.
 (... зарастает травой.)
 Zāļu tējas ir ļoti veselīgas.

zāle — трава

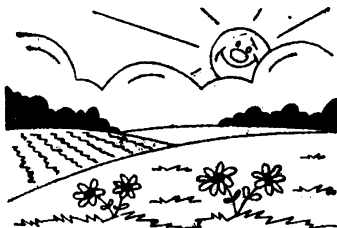

sporta zāle — спортивный зал
 sēžu zāle — зал заседаний
 konferenču zāle — конференц-зал
 operāciju zāle — операционная
 Rīgā būs moderna koncertzāle. (... концертный зал.)

zāle — зал

zāliens — газон

zālājs — трава
zālāja — пастбища, луга

zāļu tēja — лекарственный чай
 veselīgs — здоровый
 sēde — заседание

konference — конференция
 operācija — операция
 mod.erns — современный

zāles — лекарство; лекар-
ства

V.ecāmāte katru vakaru dzer
miega zāles.

Arsts man parakstīja ļoti
stipras zāles.

Vingrinājumi

● Sīs grāmatas es iegādājos ... veikalā «Avots». Pienu, sviestu, krējumu un kefīru mēs iegādājamies ... veikalā, bet gaļu — ... veikalā. Mūsu rūpnīca jau decembra sākumā izpildīja ... plānu. Mūsu tēvocis strādā ... komitejā. Mēs dzīvojam ... mājā.

Используйте данные словосочетания:

книжный магазин, годовой план; молочный магазин, районный комитет партии, мясной магазин, деревянный дом.

● Vai jums patīk zelta rotaslietas? Dzimšanas dienā mēs mātei uzdāvinājām ... gr.edz.enu. ... aprocēs ir ļoti dārgas. Mūsu meistaram ir ... rokas.

Tulkojiet!

зимний вечер ...

зимний день ...

летнее утро ...

золотое кольцо ...

пшеничный хлеб ...

студент института физической культуры ...

dzer pьet, пьют
miegs сон
miega zāles сnotворное
parakstīja прописал
stiprs сильный
decembris декабрь
sākums начало

izpildīja выполнил, выполнила,
выполнили
patīk нравится, нравятся
z.elts золото
aproce браслет
dārgs дорогой

Iegaumējiet!

Nesmēķēt!
Smēķēt aizliegts!
Smēķētava.
Noma.
Neatbalstīties!
Nospiediet pogu!
Pasažieriem ar bērniem,
Pasts.
Pašapkalpošanās.
Pāreja.
Pietura.
Autobusu pietura.
Taksometru pietura.
Tramvaju pietura.
Trolejbusu pietura.

Pietura uz pieprasījumu,

Pusdienas pārtraukums,
Remonts.
Lietussargu un somu
remonts.
Sadzīves tehnikas
remonts.
Rezerves izeja.
Rokas bagāžas glabātava.

Sargies auto!
Sargies vilciena!
Slēgts.
Slimnīca.
Stāviet!
Stāvvietā.

Не курить!
Курить воспрещается!
Курительная комната.
Прокат.
Не прислоняться!
Нажмите кнопку!
Для пассажиров с детьми.
Почта.
Самообслуживание.
Переход.
Остановка.
Автобусная остановка.
Остановка такси.
Трамвайная остановка.
Троллейбусная оста-
новка.
Остановка по требова-
нию.
Обеденный перерыв.
Ремонт.
Ремонт зонтов и сумок.

Ремонт бытовой тех-
ники.
Запасной выход.
Камера хранения ручного
багажа.

Берегись авто!
Берегись поезда!
Закрито.
Больница.
Стойте!
Стоянка.

Kas iet? Кто идет?
Uz kurieni iet? Куда идет?
 Куда идут?
No kurienes nāk? Откуда идет?
 Откуда идут?
Es došu bērnam maīzi,
Я даю ребенку хлеб.

9. nodarbība

(devītā nodarbība)

Tā ir mūsu iela,
Tur iet cilvēki.
... идут люди.

Rītos viņi iet uz darbu,
iet uz veikalu.
... идут на работу,
в магазин.

Vakaros viņi nāk
no darba uz mājām.
... идут с работы домой.

devītā nodarbība девятое заня-
тие

из на, в
по с; от; из

B.ērni iet uz b.ērnudārzu,
Skol.ēni nāk no skolas,

К а s i e t ? К т о и д е т ?

Z.ēns iet.
М а л ь ч и к и д е т .

М е и т е н е i e t .
Д е в о ч к а и д е т .

К а р а в ī r s i e t .
С о л д а т и д е т .

S p o r t i s t s i e t .
С п о р т с м е н и д е т .

Z.ēņi iet.
М а л ь ч и к и и д у т .

М е и т е н е s i e t .
Д е в о ч к и и д у т .

Karavīri iet.
Солдаты идут.

Sportisti iet.
Спортсмены идут.

Uz kurienu viņš iet? Куда он идет?
Uz kurienu viņi iet? Куда они идут?
Zēns iet uz sporta skolu. Meitene iet uz b.ērnudārzu.
Cīti zēni iet uz mūzikas Meitenes iet uz b.ērnudārzu.
skolu.

Strādnieks		iet uz darbu.
Strādniece		
Strādnieki		
Strādnieces		

Students		iet uz augstskolu.
Studente		
Studenti		
Studentes		

Sportisti iet uz sacīkstēm.
Mūsu kaimiņš iet uz izpildkomiteju.
Mēs ejam uz staciju. Мы идем на станцию (вокзал).
Uz kurienu tu pašreiz ej?

Pašreiz es	eju uz staciju.
Tu	ej uz staciju.
Viņš	iet uz darbu.
Viņa	iet uz veikalu.

mūzikas skola музыкальное училище

sporta skola спортивная школа
augstskola вуз

Kur tu vakar gāji? Vai tu vakar arī gāji uz staciju?
Nē, vakar es negāju uz staciju.

Vakar es gāju uz veikalu.
Tu gāji uz staciju.
Viņš > gāja uz darbu.
Viņa > gāja uz skolu.

Šodien mēs ejam uz darbu.
Jūs ejat uz veikalu.
Viņi > iet uz skolu.
Viņas > iet uz skolu.

Vakar mēs gājām uz darbu.
Jūs gājāt uz skolu.
Viņi > gāja uz veikalu.
Viņas > gāja uz veikalu.

Vai jūs arī ejat uz darbu?
Nē, es pašreiz neeju uz darbu,
es eju uz pārtikas veikalu.

T.ēvs: — Mārtiņ, kur tu ej?

Mārtiņš: — Es eju uz treniņu.

T.ēvs: — Kāpēc tik agri?

Mārtiņš: — Es vispirms gribu ieiet pie Ivara.

T.ēvs: — Kāpēc?

Mārtiņš: — Mēs norunājām iet uz treniņu kopā.

T.ēvs: — Kur tev šovakar ir treniņš?

Mārtiņš: — Sporta skolā.

T.ēvs: — Un cik ilgi tev šovakar būs treniņš?

Mārtiņš: — Kā parasti — divas stundas.

T.ēvs: — Nu tad — laimīgu ceļu!

Ilze: — Mārtiņ, bet Ivars jau aizgāja ...

Mārtiņš: — Uz kurieni?

Ilze: — Uz upi makšķerēt.

pārtikas veikals продоволь-
ственный магазин
treniņš тренировка
tik так
agri рано
gribēt хотеть
ieiet зайти, войти
kāpēc почему

norunāt (norunāju, norunāju)
договориться, договаривать-
ся
ilgi долго
cik ilgi как долго
kā parasti как обычно
divas stundas два часа
laimīgu ceļu! счастливого пути!
makšķerēt (makšķerēju, makšķe-
rēju) удить, ловить рыбу

Mārtiņš klusē.

Ilze: — Es viņam jautāju: «Vai mūsu kaķim vakariņas būs?» Un viņš atbildēja: «Gan jau būs.» Tad es novēlēju: «Ne asakas!» Tātad jums treniņš šovakar būs upmalā?..

Uz kurieni iet t.ēvs un māte rītos?

Rītos t.ēvs un māte ...

Uz kurieni iet b.ērni rītos? ...

Ko dara v.ecmāmiņa?

V.ecmāmiņa ne... uz skolu, viņa ... arī uz darbu, viņa ir pensionāre. Pašreiz v.ecmāmiņa ciemojas mūsu mājās.

«V.ecmāmiņ, kur ir mana c.epure?» jautā Mārtiņš. V.ecmāmiņa meklē Mārtiņa c.epuri. Mārtiņš meklē, Ilze Gaitenī nav, istabā nav, virtuvē arī nav «Kur ir mana c.epure?» jautā Mārtiņš.

«Mārtiņ, vai vakar tev c.epure bija, kad tu pārnāci no skolas?»

«Hm... Bija vai nebija?» domā Mārtiņš. «Nē, laikam nebija. Es c.epuri laikam vakar pazaudēju.»

V.ecmāmiņa: «Mārtiņ, lūk, t.ēva c.epure.»

	Uz kurieni iet? Куда идет (идут)?
N. kas?	Uz — A. (ko?) (на, в)
skola	uz skolu
darbs	uz darbu
upe	uz upi
teātris	uz teātri

klusēt (klusēju, klusēju) мол-
чать
gan jau būs думаю, будет
es novēlēju я пожелал (поже-
лала)
asaka кость (рыбья)
Ne asakas! Ни пуха ни пера!
upmala берег реки

galtenis коридор
pārnākt прийти, приходиться,
вернуться
pārnāci ты пришел (пришла)
laikam наверное; пожалуй
pazaudēt (pazaudēju, pazaudē-
ju) потерять

Kas nāk? Кто идет? No kurienes nāk? Откуда идет (идут)?

Vakarā strādnieki nāk no darba mājās.
(Вечером рабочие идут с работы домой.)

Pēcpusdienā skolēni nāk mājās no skolas.

Šodien es nāku no skolas.
tu nāc.
viņš > nāk
viņa > nāk
mēs nākam
jūs nākat
viņi > nāk
viņas > nāk

Vakar es nācu no darba.
tu nāci
viņš > nāca
viņa > nāca
mēs nācām
jūs nācāt
viņi > nāca
viņas > nāca

G. kā?

A. ko?

es nāku no | skolas
darba
teātra

es eju uz | skolu
darbu
teātri

Mārtiņš: — Kas tur nāk?

Ilze: — Tur nāk tētis. Viņš nāk kājām no darba.

T.ēvs ienāk gaiteni: — Labvakar, b.ērni!

B.ērni: — Labvakar!

T.ēvs: — Vai mamma jau mājās?

Ilze: — Nē, viņa vēl ir ceļā.

Mārtiņš: — Lūk, tur jau viņa nāk.

Māte: — Labvakar! Vai vakariņas jau gatavas?

Ilze: — Vēl ne. Mēs ar brāli pašreiz gatavojam.

Māte: — Vai tu, d.ēls, pārņāci mājās tūlīt pēc stundām?

Mārtiņš: — Nē. Es mazliet aizkavējos.

Māte: — Kāpēc tu nepārņāci laikā?

Mārtiņš: — Es nācu kopā ar Ivaru.

Māte: — Nu un tad?

Mārtiņš: — Mēs iegājām saldējuma kafejnīcā ... Tur bija šokolādes saldējums ...

Māte: — Un kad tu, Ilze, pārņāci?

Ilze: — Arī nesen. Mums šodien bija mēģinājums. Mēs gatavojamies Jaungada sarīkojumam.

T.ēvs: — Mārtiņ, mums jāaprunājas. Kā vīram ar vīru.

Mārtiņš: — Es — tūlīt, tēt!

No kurienes tu nāc?

Es ... no (veikals, muzejs, teātris).

No kurienes nāk tavš draugs?

Mans draugs ... (darbs, rūpnīca, ferma).

No kurienes nāk meitenes?

Meitenes ... (konc.erts, ...).

No kurienes nāk strādnieki? ...

No kurienes nākat jūs? ...

No kurienes nāk Ilze un t.ēvs?

Viņi ...

tūlīt pēc stundām сразу после

уроков

laikā вовремя

aizkavēties (aizkavējos, aizka-

vējos) задержаться, задер-

живаться

nepārņāci ты не вернулся (не

вернулась)

kafejnīca кафе

šokolāde шоколад

nesen недавно

mēģinājums репетиция

gatavoties (gatavojos, gatavo-

jos) готовиться

sarīkojums вечер

aprunāties (aprunājos, aprunā-

jos) поговорить

mums jāaprunājas kā vīram ar

vīru мы должны поговорить

как мужчина с мужчиной

Vai Daina Ozola un Jānis Ozols nāk no skolas?

Jā, ...

Nē, ...

No kurienes mēs nākam? ...

Kas nāk no stadiona? ...

Kas nāk no universitātes?

No universitātes ...

Ko dara b.ērni?

B.ērni ... no .ez.era.

Vai viņi nāk no diskotēkas? ...

Strādnieki un strādnieces nāk no rūpnīcas.

Nākt no ... — ийти из ... , ийти с ...

nākt no ēdnīcas — ийти из столовой

nākt no pagalma — ийти со двора

nākt no sanāksmes — ийти с совещания

nākt no slimnīcas — ийти из больницы

nākt no universālveikala — ийти из универмага

Soferis ...

B.ērni ...

Vīri ...

Draugi ...

Ko māte dod b.ērnām? Что мать дает ребенку?

Māte dod b.ērnām maizi.

Vai tu aizdevi viņam naudu? Одолжил ли ты ему деньги?

Jā, es aizdevu viņam naudu.

Ko pārdod maizes veikalā? Что продается в хлебном магазине? Maizes veikalā pārdod maizi un miltus. Maizes veikalā pārdod baltmaizi, rupjmaizi, saldskābmaizi un karašu. Tur ir arī smalkmaizītes un с.epumi.

— Lūdzu, piedod man, māmiņ! Прости меня, пожалуйста, мамочка!

Māte klusē.

— Vai tu man piedod? — jautā d.ēls.

— Jā, es tev piedodu.

T.ēvs d.ēlam nepiedod. T.ēvs d.ēlam nepiedeva.

T.ēvs un māte d.ēlam nepiedeva.

dod дает, дают
pārdod (pārdodu, pārdevu) про-
дать, продавать
baltmaize белый хлеб
rupjmaize черный (ржаной)
хлеб

saldskābmaize кисло-сладкий
хлеб
karaša караша (серый пшенич-
ный или ячменный хлеб)
smalkmaizite булочка
с.epums печенье

V.ecāki dod b.ērniem naudu.

V.ecāki dod | daudz | naudas b.ērniem.
 | maz |

Vai jūs dodat naudu b.ērniem?

Jā, mēs dodam naudu saviem b.ērniem.

Mēs dodam nedaudz naudas b.ērniem.

Mēs dodam b.ērniem kabatas naudu.

Ķas ir kabatas nauda?

Kabatas nauda ir neliela naudas summa sīkiem
izd.evumiem.

Ķas tas ir — sīki izd.evumi?

Mūsu b.ērni paši p.ērķ sev kādu burtnīcu, zīmuli
vai dzēšgumiju. B.ērni labprāt p.ērķ saldējumu
un citus gardumus ...

Ķāpēc jūs iedevāt b.ērnam tik daudz naudas?

Draugs man aizdeva naudu.

Vai tu draugam jau naudu atdevi?

Jā, es viņam jau naudu atdevu.

Nē, es viņam naudu vēl neatdevu.

es dodu b.ērnam konfekti

tu dod

viņš > dod

viņa > dod

mēs dodam

jūs dodat

viņi > dod

viņas > dod

es devu b.ērnam konfekti

tu devi

viņš > deva

viņa > deva

mēs devām

jūs devāt

viņi > deva

viņas > deva

Vingrinājumi

iet uz ... — идти в ... , идти на ...

Skolēni iet uz skolu (в школу).

B.ērni ... (на станцию).

Sportisti ... (на стадион).

Mednieki ... (в лес).

Makšķernieki ... (на реку).

Studenti ... (в университет).

nākt no ...

Zvejnieki nāk no jūras.

Kolhozieki ... ,

Mamma ... ,

Brālis ... ,

Studente ... ,

Igors un Pēteris

V.ecmāmiņa ... ,

Kaimiņš

T.ēvs ... meitai grāmatu.

Ilze iet uz veikalu. Māte ... Ilzei naudu.

Ilze ... pārdevējai naudu, bet pārdevēja ... Ilzei cukuru un maizi.

Iegaumējiet!

Lūdzu, piedodiet, skolotāj!

Lūdzu, atvainojiet!

Stacijas laukums.

Stacijas dežurants.

Sulas.

Sūdzību un ierosinājumu
grāmata.

Привокзальная площадь.

Дежурный по вокзалу.

Соки.

Книга жалоб и предло-
жений.

mednieks охотник
makšķernieks удильщик, рыбо-
лов
zvejnieks рыбац

pārdevējs продавец
pārdevēja продавец (о жен-
щине)

Taksofons.
Taksometrs.
Telefona automāts.
Telefona sarunu vieta.
Tualete. (V), (S).
Uzgaidāmās telpas.
Uzgaidāmā zāle.
Uzkožamie.
Uzmanību, krāsots!
Veikali.
Gaļa.
Konditorejas izstrādājumi.
Maize.
Pārtika.
Piens.
Dārzeņi un augļi.

Diētiskais veikals.
Grāmatu veikals.
Kancelejas piederumi.
Fotopiederumi.
Juvelieru izstrādājumi.
Saimniecības preces.
Viesnīca.

Таксофон.
Такси.
Телефон-автомат.
Переговорный пункт.
Туалет. (М), (Ж).
Зал ожидания.
Зал ожидания.
Закуски.
Осторожно, окрашено!
Магазины.
Мясо.
Кондитерские изделия.
Хлеб.
Продтовары.
Молоко.
Овощи и фрукты. Овощ-
ной магазин.
Диетический магазин.
Книги.
Канцтовары.
Фототовары.
Ювелирные изделия.
Хозяйственные товары.
Гостиница.

jauns žurnāls — новый журнал
jauna grāmata — новая книга
mans tēvs, mana māte
tavs tēvs, tava māte
savs galds, sava soma

10. nodarbība

(desmitā nodarbība)

Jauns žurnāls un jauna grāmata.
новый журнал новая книга
Manam tēvam ir jauna grāmata un
jauns žurnāls.

«Avots» ir jaunatnes žurnāls. Tas ir ļoti interesants un labs žurnāls.

Tēvam ir arī jauna un interesanta grāmata.

Kāds? (какой?) ☀
jauns
labs
interesants } žurnāls

Kāda? (какая?) ☀
jauna
laba
interesanta } grāmata

Kāds ir šis žurnāls?

Šis žurnāls ir vecs un neinteresants.

Mūsu skolā strādā jauna latviešu valodas skolotāja.
Mūsu skolā strādā daudz jaunu skolotāju.

desmitā nodarbība десятое за-
няtie
jauns новый; молодой

interesants интересный
vecs старый

Kāds šodien ir laiks?

Sodien ir auksts laiks.

Sodien ir silts laiks.

Sodien ir skaidrs laiks.

Sodien ir v.ēss laiks.

Kāds laiks bija vakar?

Vakar bija silts un mitrs laiks.

Kāds laiks ir vasarā?

Vasarā ir silts laiks.

Kāds laiks ir ziemā?

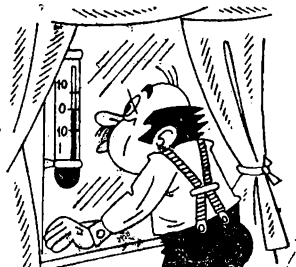
Ziemā ir auksts laiks.

Ziemā ir v.ēss
auksts | laiks.

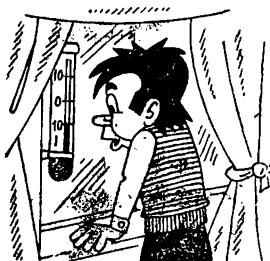
Vasarā ir silts
karsts | laiks.
jauks

desmit grādi virs nulles

nulle grādu

desmit grādi zem nulles

laiks погода
auksts холодный
silts теплый
skaidrs ясный
v.ēss прохладный
mitrs сырой

karsts жаркий
jauks хороший
grāds градус
virs над; выше
nulle ноль
zem под; ниже

Ja ir desmit grādi virs nulles, tad laiks nav auksts, bet nav arī silts. Latviešu valodā saka arī: plus desmit grādi.

Ja laukā ir mīnus desmit grādi jeb desmit grādi zem nulles, tad ir auksts laiks.

Lūk, mūsu dārzs pavasarī. Pavasarī mūsu dārzā zied dažādi ziedi. Tur ir sarkanas, baltas un dzeltēnas tulpes. Tur ir arī baltas un dzeltēnas narcises. Pavasarī mūsu dārzā zied bumbieres, ābeles, ķirši un plūmes. Mūsu dārzā mēs audzējam arī salātus, redīsus, lokus un dilles.

Skaists ir mūsu dārzs pavasarī.

Arī ziemā mūsu dārzs ir balts un skaists. Ziemā dārzā ir daudz sniega. Sniegs ir uz kokiem, uz krūmiem, uz sola, uz žoga, uz mājas jumta.

tad тогда
plus плюс
mīnus минус
jeb или
dažāds разный
balts белый
dzeltēns желтый

plūme слива
redīsi редиска
loki zelenый лук; перья (лука,
чеснока)
dilles укроп
skaists красивый
sols скамейка

B.ērnī ziemā rūpējas par putniem. Viņi katru dienu baro putnus. Putni ir mūsu dārza sargi. Kad ziema ir auksta un sniega daudz, putniem ir grūti sagādāt sev barību.

v.ecs t.ēvs (старый отец) — v.eci t.ēvi
 labs kaimiņš (хороший сосед) — labi kaimiņi
 dziļš .ez.ers (глубокое озеро) — dziļi .ez.eri
 agrs pavasaris (ранняя весна) — agri pavasari

Iegaumējiet!

N. kas?	dziļš .ez.ers	dziļi .ez.eri
G. kā?	dziļa .ez.era	dziļu .ez.eru
D. kam?	dziļam .ez.eram	dziļiem .ez.eriem
A. ko?	dziļu .ez.eru	dziļus .ez.erus
I. ar ko?	ar dziļu .ez.eru	ar dziļiem .ez.eriem
L. kur?	dziļā .ez.erā	dziļos .ez.eros
N. kas?	agrs pavasaris	agri pavasari
G. kā?	agra pavasara	agru pavasaru
D. kam?	agram pavasarim	agriem pavasariem
A. ko?	agru pavasari	agrus pavasarus
I. ar ko?	ar agru pavasari	ar agriem pavasariem
L. kur?	agrā pavasari	agros pavasaros

v.eca pils.ēta (старый город) — vecas pils.ētas
 mīļa māsa (милая сестра) — mīļas māsas
 laba māte (хорошая, добрая мать) — labas mātes
 dziļa upe (глубокая река) — dziļas upes

par o
 barot (baroju, baroju) кормить
 sargs сторож
 sagādāt (sagādāju, sagādāju)
 добыть, добывать; достать,
 доставать

sev себе
 barība пища; корм
 dziļš глубокий
 agrs ранний
 mīļš милый; любимый

N. kas?	laba	māsa	labas	māsas
G. kā?	labas	māsas	labu	māsu
D. kam?	labai	māsai	labām	māsām
A. ko?	labu	māsu	labas	māsas
I. ar ko?	ar labu	māsu	ar labām	māsām
L. kur?	labā	māsā	labās	māsās
N. kas?	dziļa	upe	dziļas	upes
G. kā?	dziļas	upes	dziļu	upju
D. kam?	dziļai	upeī	dziļām	upēm
A. ko?	dziļu	upi	dziļas	upes
I. ar ko?	ar dziļu	upi	ar dziļām	upēm
L. kur?	dziļā	upē	dziļās	upēs

mans t.ēvs — МОЙ отец
 tavs t.ēvs — ТВОЙ отец
 mans > brālis — МОЙ > брат
 tavs > brālis — ТВОЙ > брат
 mana māte — МОЯ мать
 tava māte — ТВОЯ мать
 mana > māsa — МОЯ > сестра
 tava > māsa — ТВОЯ > сестра

Tas ir mans t.ēvs, un tas ir mans brālis.
 Tā ir mana māte, un tā ir mana māsa.
 Es dejoju ar savu māsu.
 ... со своей сестрой.

Kaimiņš savā dārzā audzē rozes, mēs savā dārzā audzējam tulpes, neļķes un narcises.

mans	mana	tavs [таус]	tava	savs [саус]	sava
МОЙ	МОЯ	ТВОЙ	ТВОЯ	СВОЙ	СВОЯ

Tā ir Ilze. Ilze ir mana māsa. Es ar savu māsu spēlēju pagalmā badmintonu.

Mans draugs Ivars rotaļājas ar savu brāli. Viņa brālis vēl ir mazs.

— Cik gadu ir tavam brālim, Ivar?

— Manam brālim ir pieci gadi.

Kam ir pieci gadi?

Ivara brālim ir pieci gadi.

Rīga ir mana un tava pils.ēta: Rīga ir mūsu pils.ēta. Mēs savu pils.ētu vienm.ēr turam tīru un spodru.

Rīga ir gan v.eca, gan jauna pils.ēta. V.ecrīga ir s.enās pils.ētas daļa, Rīgas sākums, pils.ētas pamats.

V.ecrīga ir īsts brīvdabas arhitektūras muzejs.

Saglabāt V.ecrīgu nozīmē saglabāt s.enās Rīgas plānojumu, apbūvi un arhitektūras pieminekļus.

Tur, kur tagad ir V.ecrīga, kādreiz bija s.ena lībiešu un kuršu apmetne. Toreiz tur bija osta, ko apmeklēja tirgotāji un vikingsi no svešām zemēm, Daugava tolaik bija svarīgs ūdensceļš.

V.ēlāk — 1201. (tūkstoš divsimt pirmajā) gadā bīskaps Alb.erts no Brēmenes blakus kuršu apmetnei sāka celt savu pils.ētu.

Vācu apmetnē dzīvoja galv.enokārt tirgotāji un amatnieki.

mazs маленький
cik сколько
gads год
cik gadu сколько лет
turam держим
tīrs чистый
spodrs чистый; блестящий
s.ens древний
daļa часть
pamats основа; фундамент
īsts настоящий
brīvdabas arhitektūras muzejs
музей архитектуры под
открытым небом
saglabāt (saglabāju, saglabāju)
сохранить, сохранять
nozīmēt (nozīmē, nozīmēja)
значить
plānojums планировка
apbūve застройка
kādreiz когда-то
lībieši ливы
kurši курши (древнее латыш-
ское племя)

apmetne поселение
toreiz в тот раз, тогда, в ту
пору
osta порт, гавань
tirgotājs торговец
vikings викинг
svešs чужой; незнакомый
tolaik в то время; тогда
svarīgs важный
ūdensceļš водный путь
v.ēlāk позже
tūkstoš divsimt pirmajā gadā
в тысяча двухсот первом
году
bīskaps епископ
Brēmene Бремен
blakus рядом
sāka начал
celt строить
vācu немецкий
galv.enokārt главным образом
amatnieks ремесленник

liels, liela
большой, большая

augsts, augsta
высокий, высокая

plats, plata
широкий, широкая

dziļš, dziļa
глубокий, глубокая

auksts, auksta
холодный, холодная

tīrs, tīra
чистый, чистая

garš, gara
длинный, длинная

labs, laba
хороший, хорошая

balts, balta
белый, белая

gaišs, gaiša
светлый, светлая

skaists, skaista
красивый, красивая

skaļš, skaļa
громкий, громкая

sīks, sīka
мелкий, мелкая (по раз-
меру)

s.ens, s.eņa
древний, древняя

jauns, jauna
новый, новая;
молодой, молодая

mazs, maza
маленький, маленькая

z.ems, z.eņa
низкий, низкая

šaurš, šaura
узкий, узкая

s.ekls, s.ekla
мелкий, мелкая (о воде)

silts, silta
теплый, теплая

netīrs, netīra
грязный, грязная

īss, īsa
короткий, короткая

slikts, slikta
плохой, плохая

m.elns, m.eļņa
черный, черная

tumšs, tumša
темный, темная

neglīts, neglīta
некрасивый, некрасивая

kluss, klusa
тихий, тихая

raibs, raiba
пестрый, пестрая

v.ecs, v.eca
старый, старая

interesants, interesanta
интересный, интересная

neinteresants, neinteresanta
неинтересный, неинтересная

? jauna māte — молодая мать

v.eca māte — старая мать
v.ecāmāte — бабушка
v.ecmāmiņa (уменьш. форма) — бабушка
v.ecmāte — акушерка

jauns t.ēvs — молодой отец

v.ecs t.ēvs — старый отец
v.ect.ēvs — дед, дедушка
v.ecaist.ēvs — дед, дедушка
vectētiņš (уменьш. форма) — дедушка

Viņa t.ēvs ir v.ecs. Viņam ir v.ecs t.ēvs.

Viņai ir v.eca māte. Viņas māte ir v.eca.

Mana v.ecāmāte ir pensionāre. Es ļoti mīlu savu v.ecmāmiņu un vectētiņu.

Baibas v.ect.ēvs ir mežsargs. Arī viņas v.ecv.ect.ēvs bija mežsargs. Baibas v.ecv.ect.ēvs stādīja un sargāja mežu.

v.ecv.ect.ēvs — прадед, прадедушка

v.ecv.ecmāmiņa — прабабушка, прабабка

v.ecv.ecāki — дед и бабушка

Vingrinājumi

Vai tie ir tavi b.ērni, Rob.ert?

Jā, ...

Nē, ...

Rob.ert, kur ir ... b.ērni šodien?

Šodien ... b.ērni ir pārgājienā.

Kur tu iesi ar ... b.ērniem, Māra?

Mēs iesim uz teātri.

Vai tas ir tavs velosipēds (draugs, t.ēvocis)?

Jā, tas ir mans velosipēds.

... draugs.

... t.ēvocis.

mežsargs лесничий
stādīja он сажал

sargāt (sargāju, sargāju) охранять; сторожить
pārgājiens поход

Vai tās ir tavas grāmatas (puķes, istabas)?
Jā, tas ir manas grāmatas.

... puķes.
... istabas.

Katru vakaru es ar savu sievu un ar ... bērniem eju pastaigāties. Mans darba biedrs ar ... sievu ciemojas mūsu mājā. Mārtiņš ... māšai iedeva ābolu, bet Ivars ... brālim iedeva velosipēdu. Kārlis rotaļājas ar ... brāli.

Sī ir mana grāmata, bet tā ir ... grāmata. Sī ir ... istaba, bet tā ir ... istaba. Sis ir ... žurnāls, bet tas ir ... žurnāls.

Kur ir tavs klasesbiedrs? Mans klasesbiedrs ir skolā.

... brālis? ...
... žurnāls? ...

Kur ir mans draugs? Tavs draugs ir mūzikas skolā.

... brālis? ...
... žurnāls? ...

Vai šis ir jauns žurnāls?

Nē, ...

Sis ir jauns žurnāls, bet tas ir ... žurnāls.

Sī ir interesanta grāmata, bet tā ir ... grāmata.

Rīgā ir daudz jaunu rajonu: Imanta, Ķengarags, Purvciems un citi rajoni.

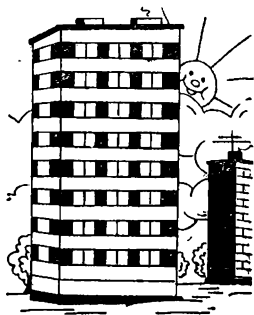
... kaķis

... kaķis

šis ətот
ši əta

tas tot
tā ta

... māja

... māja

... žogs

... žogs

... bumba

... bumba

... iela

Tulkojiet!

новый дом —
 молодой человек —
 хороший специалист —
 громкая музыка —
 широкая река —

... iela

большое озеро —
 старый город —
 старый человек
 холодная погода
 высокий забор —

Dotajiem lietvārdiem pievienojiet visus piemērotos īpašības vārdus un pārtulkojiet krieviski vārdu savienojumus! (Подберите к данным существительным все подходящие прилагательные и словосочетания переведите на русский язык.)

krāsa	pils.ēta	iela
meitene	krasts	koks
gl.eznotājs	upe	vīrietis
mākslinieks	liepa	.ez.ers

(sarkans, zaļš, balts, labs, m.elns, jauns, augsts, z.ems, v.ecs, dziļš, šaurs, plats, slikts, garš, īss, interesants, neinteresants, liels, mazs, ...)

Lasiet un tulkojiet!

Tas bija v.ecos laikos, kad vēl nepazīna akmeņogles un visur bija gaišas un mīļas sirdis. Pils.ētās nebija tik daudz dūmu kā tagad. Mājas bija vaska brūnas un smilšu dz.elt.enas. Gadi gāja tām pāri ar sauli un tvaiku, un tās

акмеņоглес каменный уголь
 dūmi мн. ч. дым
 vaska brūnas коричневые, как
 воск

smilšu dz.elt.enas желтые, как
 песок
 tvaiks пар

nosūbēja. V.ēsās akmens s.ētās bija klusi koka vārti. Pa tiem staigāja v.es.eli ļaudis. Ar'vien tur bija kāds kupls koks un slaiki baznīcu torņi rādīja ceļu uz debesīm.

Pēc K. Skalbes pasakas «Karaļa krāsņkuris»

Iegaumējiet!

Atvainojiet!
Lūdzu mani atvainot.
Lūdzu piedošanu.
Atvainojiet (piedodiet),
es steidzos!
Atvainojiet (piedodiet),
es liku jums gaidīt.
Atvainojiet (piedodiet),
ka nokavēju.
Atvainojiet, es tūlīt atgrī-
zīšos!
Piedodiet (atvainojiet),
es ne.esmu vainīgs (-a)!
Nedusmojieties,
es ne.esmu vainīgs (-a)!
Atvainojiet (piedodiet),
ka traucēju!
Ne'kas!
Neatvainojieties!
Viss kārtībā!

Извините! (Простите!)
Прошу извинить меня.
Прошу прощения.
Извините (простите), я то-
роплюсь (спешу).
Извините (простите), что
заставил вас ждать.
Извините (простите) меня
за опоздание.
Извините меня, я сейчас
вернусь.
Простите (извините), я не
виноват (не виновата).
Не сердитесь на меня, это
не моя вина.
Извините (простите) за бес-
покойство.
Ничего.
Не извиняйтесь.
Все в порядке.

Sarunas

- Vai jūs jau runājat latviski?
- Jā, es jau maz'liet runāju. (Nē, es vēl nerunāju.)
- Un jūs?
- Es latviski saprotu, bet vēl nerunāju.
- Vai jūs, biedri Borisov, runājat latviski?
- Nē, es nerunāju latviski, es runāju tikai krieviski.

tās nosūbēja они потускнели
akmens s.ēta каменный двор
vārti *только во мн. ч.* ворота
staigāt (staigāju, staigāju) хо-
дять
v.es.els здоровый
ļaudis *только во мн. ч.* люди

ar'vien всегда
kupls раскидистый
slaiks стройный; высокий
baznīcu torņi церковные башни
rādīja они показывали
debesis *ж. р. мн. ч.* небо
maz'liet немного

Спросите у своего товарища (друга), говорит ли он по-русски, по-немецки, по-английски.

— Piedodiet, kur te dzīvo Ilga Dūma?

— Ilga dzīvo šeit, bet viņas nav mājās. Viņai ir atvaļinājums, un viņa dzīvo Jūrmalā.

— Paldies! Atvainojiet, ka traucēju.

— Uz kurienu iet šis autobuss?

— Uz pils.ētas centru.

— Ļoti jauki! Cik maksā autobusa biļete?

— Piecas kapeikas.

— Kur var iegādāties biļetes?

— Biļetes var iegādāties laikrakstu kioskos un veikalos.

— Vai jums nav viena biļete?

— Jā, man ir divi autobusa taloni. Lūdzu!

— Liels paldies!

— Sakiet, lūdzu, kur šeit ir autobusu pietura?

— Pils.ētas centra virzienā?

— Jā. Vai uz centru iet tikai viens autobuss?

— Jā, tikai viens. Pietura ir, lūk, tur.

— Pateicos!

Спросите у прохожего, в какую сторону идет автобус (трамвай, троллейбус).

— Ilze, re, kur iet jūsu kaimiņš!

— Nē, v.ecmāmiņ, tas nav mūsu kaimiņš. Tas ir cits t.ēvocis. Mūsu kaimiņam ir ūsas un bārda . . .

— Tas nav kaimiņš?

— Tas nav kaimiņš, tas ir svešs t.ēvocis.

— Daina, vai tu jau uz māju?

— Jā.

— Es arī iešu. Iesim reizē! Iesim abas kopā!

— Labi. Iesim!

— V.ecmāmiņ, kur ir mana c.epure un cimdi?

— Nu — pameklē! . .

— Man nav laika.

atvaļinājums отпуск
traucēt (traucēju, traucēju) бес-
покоить; мешать; тревожить
Atvainojiet, ka traucēju! Изви-
ните за беспокойство!

ūsas усы
bārda борода
reizē вместе

- Man liekas, ka c.epure bija tavā istabā.
- Nē, tur nav.
- Nu, tad tava c.epure ir jau ceļā uz skolu. Man liekas, ka jau aizgāja...
- Nejokojies, v.ecmāmiņ! Kur ir mana c.epure un cimdi?

Спросите у своей супруги, где ваша шляпа, перчатки, сумка, зонт, портфель.

- Vai tev ir laikraksts «Literatūra un Māksla»?
- Jā.
- Kur tas ir?
- Lūk, tur...
- Kur?
- Galda atvilktnē.
- Jā, atvilktnē ir. Paldies!

Спросите у своих близких, куда они положили газету, журнал, книгу.

- Labrīt, biedrene Liepiņai!
- Labrīt!
- Kā klājas? (Kā jums klājas?)
- Paldies! Labi. Man klājas labi.
- Kā klājas jūsu dzīvesbiedram?
- Viņš pašreiz slimo ar angīnu...
- Jau ilgi?
- Jā, jau nedēļu.
- Lūdzu — pasveiciniet! Lai viņš veseļojas drīzāk! Uz redzēšanos!
- Paldies! Noteikti pasveicināšu! Uz redzēšanos!

- Vai jums ir žurnāls «Skola un Ģimene»?
- Jā. Lūdzu!
- Vēl, lūdzu, šīsdienas «Cīņu» un «Padomju Jau-natni».
- Varbūt «Skolotāju Avīzi» arī?
- Paldies, nē. To es abonēju.

liekas кажется
 jokoties (jokojos, jokojos) шу-
 тить
 atvilktnē выдвижной ящик
 dzīvesbiedrs супруг
 angīna ангина

veseļoties (veseļojos, veseļojos)
 выздоравливать
 drīzāk скорее
 abonēt (abonēju, abonēju) вы-
 писывать

- Atvainojiet, kur te var iegādāties laikrakstus?
- Lūk, tur ir «Rīgas modes», bet tur — pa kreisi ir laikrakstu un žurnālu kiosks,

- Lūdzu «Pravdu», «Cīņu» un «Sportu».
- Lūdzu! Ko vēl?
- Paldies, neko.

Что вы спросите у киоскера, если хотите купить свежие газеты?

- Piedodiet, kas šeit agrāk strādāja?
- Biedrs Zīle.
- Kur viņš ir tagad?
- Viņš strādā kioskā citā pils.ētas rajonā.

Zvana telefons.

- Klausos! Lūdzu!
- Vai Mārtiņš?
- Jā, tas esmu es.
- Te — Baiba. Vai Ilze mājās?
- Nē, Ilzes nav.
- Kur viņa ir?
- Viņa aizgāja uz mēģinājumu.
- Paldies! Piedod, ka traucēju.
- Nekas, nekas . . .

- Lūdzu! Es klausos.
- Sveicinātil Vai Daina Ozola ir mājās?
- Labdien! Dainas nav mājās.
- Te runā Antra Vilka. Sakiet, lūdzu, kur viņa ir?
- Ļoti patīkami, biedrene Vilka. Daina ir poliklīnikā.
- Poliklīnikā?
- Jā, viņa ir poliklīnikā pie zobārsta.
- Ļoti ž.ēl. Vai drīkstu vēlreiz piezvanīt?
- Jā, lūdzu!

- Klausos!
- Vai Mārtiņš?
- Jā.
- Vai tētis ir mājās?
- Jā, tētis ir mājās, bet viņš ir garāžā.
- Un — kur ir tava mamma?

— Mamma ar mūsu aizgāja uz koncertu. Lūdzu, piezvaniet pēc stundas, tad visi būs mājās.

— Paldies, Mārtiņ! Pasaki tētim, ka zvanīja tēvocis Jēkabs.

— Labi. Uz redzēšanos!

Позвоните своему другу и попросите его к телефону, спросите у товарища (друга), что он будет делать вечером.

— Sveiks, kaimiņ!

— Sveiki!

— Kā klājas?

— Paldies, tā nekas.

— Varbūt uzspēlēsim šahu?

— Jā, labprāt.

— Kur spēlēsim?

— Spēlēsim dārzā. Šovakar ir silts un patīkams laiks.

— Būs lietus...

— Nē, liekas, ka nebūs.

— Ko tu darīsi vakarā?

— Vakārā es būšu mājās. Pa televīziju būs interesanta filma.

— Ko šeit būvē?

— Jaunu kinoteātri.

— Un tur?

— Modernu sporta kompleksu.

— Ļoti moderna arhitektūrai

Спросите, что там строится.

— Ilze, pasaki tētim, ka es aizeju uz bibliotēku pēc grāmatām. Būšu mājās vēlāk. Gatavojiet vakariņas pašil

— Labi, uz redzēšanos, māmiņ!

Как вы скажете своей дочке (сыну, жене), что задержитесь и что они сами должны приготовить себе ужин?

— Labdien! Vai skola?

— Labdien! Jā, šeit skola.

— Palūdziet pie telefona skolotāju Medni.

— Lūdzu, tūlīt!

— Ieva, man ir divas biļetes uz izrādi «Elizabete — Anglijas karaliene». Vai tu nāksi?

— Kad?

— Šovakar.

— Es — labprāt.

Вы хотите позвонить жене в школу и сказать, что вы купили два билета на спектакль.

— Piedodiet, kur šeit tuvumā ir pārtikas veikals?

— Pārtikas veikals ir tur — pa kreisi (pa labi; lūk, tur — taisni).

— Vai jums ir cigaretes «Kosmoss»?

— Nē, nav. Ir tikai «Prīma».

— Lūdzu vienu «Prīmu» un sērkokociņus.

— Lūdzu.

— Labdien, Juri!

— Labdien!

— Kur tu iesi?

— Es iešu uz Milzkalnu slēpot. Vai tu arī nāksi?

— Jā, noteikti. Es tūlīt būšu klāt...

— Vai jūs nodarbojaties ar sportu?

— Jā, es labprāt nodarbojos ar sportu.

— Ar kādu sporta veidu jūs nodarbojaties?

— Es spēlēju hokeju, volejbolu un tenisu. Man patīk arī peldēšana. Un jūs?

— Es trenējos daiļslidošanā. Mums katru dienu trīs stundas ir treniņš.

— Vai jūs interesē futbols?

— Ne sevišķi.

— Kur tu iesi šovakar?

— Es iešu uz teātri.

— Un kādu izrādi tu skatīsies?

— Gunāra Priedes lugu «Centrifūga» Jaunatnes teātri.

— Bet es šovakar iešu uz treniņu. Rīt institūtā būs Veselības diena. Studenti dosies uz Mežaparku kārtot GDA

karaliene королева
tuvumā поблизости
taisni прямо
s.ērkokociņš спичка

nodarboties (nodarbojos, nodarbojos) заниматься
ne sevišķi не очень
centrifūga центрифуга

normas sl.ēpošanā. Man patik sl.ēpot, bet draugam patik spēlēt badmintonu. Mums abiem ir sporta klases sl.ēpošanā un slidošanā.

Спросите у товарища, каким видом спорта он занимается.

Теперь вы знаете также творительный падеж (*Instrumentālis*) и родительный падеж (*Ģenitīvs*).

Вы знаете, что *Instrumentālis* употребляется с предлогом *ar* и отвечает на вопрос *ar ko?* (кем? чем? с кем? с чем?).

Ar ko es runāju? С кем я говорю?

Es runāju ar skolotāju. Я говорю с учителем.

Ar ko jūs lidojāt? На чем вы летели?

Mēs lidojām ar helikopteru. Мы летели на вертолете.

Ar ko viņa slimo? Чем она болеет?

Viņa slimo ar angīnu. Она болеет ангиной.

Tēvs uz darbu iet kājām. Отец на работу идет пешком.

Родительный падеж (*Ģenitīvs*) имеет много значений. Для нас важны следующие употребления:

1) в роли несогласованного определения:

- а) *Rīgas plāns* и *pudele kefīra*,
план Риги и бутылка кефира;
б) *vilnas zeķes* — шерстяные чулки;

2) со словами *daudz* и *maz*:

Mūsu mājā ir daudz gl. eznu.
Mūsu ceļā ir maz putekļu.

3) с отрицанием *nāv*:

а) *D. + nāv + Ģ.:*

Draugam nāv laika.

У друга нет времени;

б) *Vai tur ir skolotājs? Есть ли там учитель?*

Nē, skolotāja tur nāv.

Нет, учителя там нет.

Вы уже знаете, что *Ģenitīvs* существительного в роли определения в латышском языке обычно стоит перед определяемым словом:

fizikas institūts,

институт физики,

piena produkti,

молочные продукты,

Rīgas plāns,

план Риги,

grāmatu veikals,

книжный магазин.

Если к одному и тому же слову относится несколько существительных в родительном падеже, то первым стоит определение, выражающее более широкое понятие, а далее существительные, выражающие более узкие понятия:

partijas Rīgas pils.ētas komiteja,
Рижский городской комитет партии.

Если существительное, от которого зависит другое существительное в родительном падеже, имеет количественное значение, то слово в форме родительного падежа в латышском языке стоит после этого существительного (так же как в русском языке):

kilograms cukura — килограмм сахара,
tris kilogrami vīnogu — 3 килограмма винограда,
puskilograms sviesta —
полкилограмма сливочного масла,
piñele krējuma — бутылка сметаны,
maiss kartupeļu — мешок картофеля,
metrs auduma — метр ткани,
klaips maizes — буханка хлеба,
pacīņa sviesta — пачка масла.

Вы знаете глаголы *iet*, *dot*, *nākt*.

Глагол *nākt* (приходить, идти) употребляется в значении направления к предмету. Глаголом *iet* (идти, ходить) обозначается передвижение в пространстве вообще.

Cilvēki iet. Люди идут.

Skolotājs iet uz skolu. Учитель идет в школу.

Skolotājs nāk no skolas. Учитель идет из школы.

Глаголы *iet* и *dot* спрягаются особо:

Настоящее время			Прошедшее время			Будущее время		
es	eju	dodu	es	gāju	devu	es	iešu	došu
tu	ej	dod	tu	gāji	devi	tu	iesi	dosi
viņš	> iet	dod	viņš	> gāja	deva	viņš	> ies	dos
viņa			viņa			viņa		
mēs	ejam	dodam	mēs	gājām	devām	mēs	iesim	dosim
jūs	ejat	dodat	jūs	gājāt	devāt	jūs	iesiet	dosiet
viņi			viņi				(iesit)	(dosit)
viņas	> iet	dod	viņas	> gāja	deva	viņi	> ies	dos
						viņas		

Настоящее время		Прошедшее время		Будущее время	
es	nāku	es	nācu	es	nāksu
tu	nāc	tu	nāci	tu	nāksi
viņš	> nāk	viņš	> nāca	viņš	> nāks
viņa		viņa		viņa	
mēs	nākam	mēs	nācām	mēs	nāksim
jūs	nākat	jūs	nācāt	jūs	nāksiet (nāksit)
viņi	> nāk	viņi	> nāca	viņi	> nāks
viņas		viņas		viņas	

Вы знаете, что в латышском языке, как и в русском, бывают невозвратные и возвратные глаголы.

невозвратные глаголы

gatavo-t — готовить

mazgā-t — мыть, стирать

возвратные глаголы

gatavo-ties — готовиться

mazgā-ties — мыться, умываться

Спряжение возвратных глаголов, которые в неопределенной форме оканчиваются на **-āties, -ēties, -oties**

Неопред. форма: <i>mazgā-ties, interesē-ties, gatavo-ties</i>			
Настоящее время			
es	mazgājos	interesējos	gatavojos
tu	mazgājies	interesējies	gatavojies
viņš	> mazgājas	interesējas	gatavojas
viņa			
mēs	mazgājamies	interesējamies	gatavojamies
jūs	mazgājaties	interesējaties	gatavojaties
viņi	> mazgājas	interesējas	gatavojas
viņas			
Прошедшее время			
es	mazgājos	interesējos	gatavojos
tu	mazgājies	interesējies	gatavojies
viņš	> mazgājās	interesējās	gatavojās
viņa			
mēs	mazgājāmies	interesējāmies	gatavojāmies
jūs	mazgājāties	interesējāties	gatavojāties
viņi	> mazgājās	interesējās	gatavojās
viņas			

Притяжательные местоимения. — Piederības vietniekvārdi

Склоняемые		
mans, mana (мой, моя, мое)	tavs, tava (твой, твоя, твое)	savs, sava (свой, своя, свое)
Несклоняемые		
mūsu (наш, наша, наше, наши)		jūsu (ваш, ваша, ваше, ваши)
viņa (его)	viņas (ее)	viņu (их)

Склоняемые притяжательные местоимения изменяются так же, как соответствующие существительные, и согласуются с ними в роде, числе и падеже.

Теперь вы знаете, как склоняются существительные мужского рода, имеющие в именительном падеже единственного числа окончания **-s** и **-š**, умеете также склонять некоторые существительные на **-is** (*kuģis, inženieris*).

Вы знаете, как склоняются существительные женского рода, которые в именительном падеже единственного числа оканчиваются на **-a**, и умеете склонять некоторые существительные женского рода, оканчивающиеся на **-e** (*torte, kase, pase*).

Прилагательные в латышском языке имеют в мужском роде окончания **-s**, **-š**, а в женском роде **-a**.

мужской род	женский род
<i>grūts darbs</i>	<i>kupla liepa</i>
<i>garš ceļš</i>	<i>liela torte</i>
<i>balts kuģis</i>	

Вы уже заметили, что они согласуются с существительными в роде, числе и падеже:

Мужской род			
Единственное число			
N. kas?	grūts darbs	garš ceļš	balts kuģis
G. kā?	grūta darba	gara ceļa	balta kuģa
D. kam?	grūtam darbam	garam ceļam	baltam kuģim
A. ko?	grūtu darbu	garu ceļu	baltu kuģi
I. ar ko? ar	grūtu darbu	ar garu ceļu	ar baltu kuģi
L. kur?	grūtā darbā	garā ceļā	baltā kuģī

Множественное число			
N. kas?	grūti darbi	gari ceļi	balti kuģi
G. kā?	grūti darbu	garu ceļu	baltu kuģu
D. kam?	grūtiem darbiem	gariem ceļiem	baltiem kuģiem
A. ko?	grūtus darbus	garus ceļus	baltus kuģus
I. ar ko? ar	grūtiem darbiem ar	gariem ceļiem ar	baltiem kuģiem
L. kur?	grūtos darbos	garos ceļos	balto kuģos
Женский род			
Единственное число			
N. kas?	kupla liepa	liela torte	
G. kā?	kuplas liepas	lielas tortes	
D. kam?	kuplai liepai	lielai tortei	
A. ko?	kuplu liepu	lielu torti	
I. ar ko? ar	kuplu liepu	ar lielu torti	
L. kur?	kuplā liepā	lielā tortē	
Множественное число			
N. kas?	kuplas liepas	lielas tortes	
G. kā?	kuplu liepu	lielu tortu	
D. kam?	kuplām liepām	lielām tortēm	
A. ko?	kuplas liepas	lielas tortes	
I. ar ko? ar	kuplām liepām	ar lielām tortēm	
L. kur?	kuplās liepās	lielās tortēs	

Проверьте, как вы запомнили существительные и глаголы, и напишите известные вам формы. А если забыли, то посмотрите предыдущие занятия.

		Genitīvs (kā?)		Instrumentālis (ar ko?)	
		ед. число	мн. число	ед. число	мн. число
laiks	время, погода	laika	laiku	ar laiku	ar laikiem

Draugs, diena, dzintars, plāns, valoda, velosipēds, puķe, zieds, cukurs, nauda, karavīrs, sportists, gāze, nafta, mežs, oga, vējš, avots, audums, rota, kaķis, aizkrāsne, apavi, ap-roce, asaka, baltmaize, d.esa, krūms, gr.edz.ens, gaļa, b.ēdas, cimds, zeķe, c.epumi, dzīvoklis, krasts, krievs, sa-runā, s.ega, veikals, piens, pārtika, vējš, slimnīca, poga, paruna, prieks, mēteli, vilciens, z.elts, zāle.

Склонение имен существительных

(которые в Nominatīvs ед. числа оканчиваются на -s, -š, -is, -a, -e:
draugs — друг, *vējš* — ветер, *kugiš* — корабль; *iēra* — лина, *rase* — паспорт)

		Мужской род	Женский род
Единственное число			
Nominatīvs — kas? (кто? что?) Genitīvs — kā? (кого? чего?) Datiīvs — kam? (кому? чему?) Akuzatīvs — ko? (кого? что?) Instrumentālis — ar ko? (кем? чем?) Lokatīvs — kur? (где?) Vokatīvs — (звательный)	draug-s draug-a draug-am draug-u ar draug-u draug-ā draug-s!	vēj-š vēj-a vēj-am vēj-u ar vēj-u vēj-ā vēj-ši	kug-is kug-a kug-īm kug-i ar kug-i kug-ā kug-il
		liep-a liep-as liep-ai liep-u ar liep-u liep-ā liep-ai	pas-e pas-es pas-ej pas-i ar pas-i pas-ē pas-el
Множественное число			
N. kas? G. kāp? D. kam? A. ko? I. ar ko? L. kur?	draug-i draug-u draug-iem ar draug-iem draug-os	vēj-i vēj-u vēj-iem vēj-us ar vēj-iem vēj-os	kug-i kug-u kug-īm kug-us ar kug-iem kug-os
		liep-as liep-u liep-ām liep-as ar liep-ām liep-ās	pas-es pas-u pas-ēm pas-es ar pas-ēm pas-ēs

Склонение имен прилагательных

Единственное число			Множественное число			
Мужской род						
N. kas?	mazs	mīš	(z.ēns)	mazi	mīli	(z.ēni)
G. kā?	maza	mīa	(z.ēna)	mazu	mīu	(z.ēnu)
D. kam?	mazam	mīam	(z.ēnam)	mazlem	mīlem	(z.ēnlem)
A. ko?	mazu	mīu	(z.ēnu)	mazus	mīus	(z.ēnus)
I. ar ko?	ar mazu	mīu	(z.ēnu)	ar maziem	mīiem	(z.ēnlem)
L. kur?	mazā	mīā	(z.ēnā)	mazos	mīos	(z.ēnos)
Женский род						
N. kas?	maza	mīa	(meitene)	mazas	mīas	(meitenes)
G. kā?	mazas	mīas	(meitenes)	mazu	mīu	(meiteņu)
D. kam?	mazai	mīal	(meitenel)	mazām	mīām	(meitenēm)
A. ko?	mazu	mīu	(meiteni)	mazas	mīas	(meitenes)
I. ar ko?	ar mazu	mīu	(meiteni)	ar mazām	mīām	(meitenēm)
L. kur?	mazā	mīā	(meitenē)	mazās	mīās	(meitenēs)

Спряжение невозвратных глаголов (II спряжение)

Неопред. форма: mazg-ā-t (мыть, стирать), spēl-ē-t (играть), lab-o-t (исправить, исправлять)								
Настоящее время			Прошедшее время			Будущее время		
es	mazg-āj-u		es	mazg-āj-u		es	mazg-āš-u	
tu	mazg-ā		tu	mazg-āj-i		tu	mazg-ā-s-i	
viņš	> mazg-ā		viņš	> mazg-āj-a		viņš	> mazg-ā-s	
viņa			viņa			viņa		
mēs	mazg-āj-am		mēs	mazg-āj-am		mēs	mazg-ā-s-im	
jūs	mazg-āj-at		jūs	mazg-āj-āt		jūs	mazg-ā-s-iēt	
viņi	> mazg-ā		viņi	> mazg-āj-a		viņi	> mazg-ā-s	
viņas			viņas			viņas		
								(-it)
es	spēl-ēj-u		es	spēl-ēj-u		es	spēl-ēs-u	
tu	spēl-ē		tu	spēl-ēj-i		tu	spēl-ēs-s-i	
viņš	> spēl-ē		viņš	> spēl-ēj-a		viņš	> spēl-ēs-s	
viņa			viņa			viņa		
mēs	spēl-ēj-am		mēs	spēl-ēj-am		mēs	spēl-ēs-s-im	
jūs	spēl-ēj-at		jūs	spēl-ēj-āt		jūs	spēl-ēs-s-iēt	
viņi	> spēl-ē		viņi	> spēl-ēj-a		viņi	> spēl-ēs-s	
viņas			viņas			viņas		
								(-it)

es	lab-oj-u	es	lab-oj-u	es	lab-o-š-u
tu	lab-o	tu	lab-oj-i	tu	lab-o-s-i
viņš	> lab-o	viņš	> lab-oj-a	viņš	> lab-o-s
viņa		viņa		viņa	
mēs	lab-oj-am	mēs	lab-oj-ām	mēs	lab-o-s-īm
jūs	lab-oj-at	jūs	lab-oj-āt	jūs	lab-o-s-iet
viņi	> lab-o	viņi	> lab-oj-a	viņi	(-it)
viņas		viņas		viņas	> lab-o-s

Спряжение возвратных глаголов (II спряжение)

Неопред. форма: mazg-ā-ties (мыться, купаться), spēl-ē-ties (играть), lab-o-ties (исправиться)					
Настоящее время		Прошедшее время		Будущее время	
es	mazg-ā-j-os	es	mazg-ā-j-os	es	mazg-ā-š-os
tu	mazg-ā-j-ies	tu	mazg-ā-j-ies	tu	mazg-ā-s-ies
viņš	> mazg-ā-j-as	viņš	> mazg-ā-j-ās	viņš	> mazg-ā-s-ies
viņa		viņa		viņa	
mēs	mazg-ā-j-amies	mēs	mazg-ā-j-āmies	mēs	mazg-ā-s-īmies
jūs	mazg-ā-j-aties	jūs	mazg-ā-j-āties	jūs	mazg-ā-s-ieties
viņi	> mazg-ā-j-as	viņi	> mazg-ā-j-ās	viņi	(-ities)
viņas		viņas		viņas	> mazg-ā-s-ies
es	spēl-ē-j-os	es	spēl-ē-j-os	es	spēl-ē-š-os
tu	spēl-ē-j-ies	tu	spēl-ē-j-ies	tu	spēl-ē-s-ies
viņš	> spēl-ē-j-as	viņš	> spēl-ē-j-ās	viņš	> spēl-ē-s-ies
viņa		viņa		viņa	
mēs	spēl-ē-j-amies	mēs	spēl-ē-j-āmies	mēs	spēl-ē-s-īmies
jūs	spēl-ē-j-aties	jūs	spēl-ē-j-āties	jūs	spēl-ē-s-ieties
viņi	> spēl-ē-j-as	viņi	> spēl-ē-j-ās	viņi	(-ities)
viņas		viņas		viņas	> spēl-ē-s-ies
es	lab-o-j-os	es	lab-o-j-os	es	lab-o-š-os
tu	lab-o-j-ies	tu	lab-o-j-ies	tu	lab-o-s-ies
viņš	> lab-o-j-as	viņš	> lab-o-j-ās	viņš	> lab-o-s-ies
viņa		viņa		viņa	
mēs	lab-o-j-amies	mēs	lab-o-j-āmies	mēs	lab-o-s-īmies
jūs	lab-o-j-aties	jūs	lab-o-j-āties	jūs	lab-o-s-ieties
viņi	> lab-o-j-as	viņi	> lab-o-j-ās	viņi	(-ities)
viņas		viņas		viņas	> lab-o-s-ies

**Спряжение глаголов *iet* (идти),
būt (быть) и *dot* (давать)**

<p>es tu viņš viņa mēs jūs viņi viņas</p> <p>> iet</p> <p>ej ej ejam ejat</p> <p>> iet</p>	<p>es tu viņš viņa mēs jūs viņi viņas</p> <p>> gāja</p> <p>gāju gāji gāja gājām gājāt gāja</p> <p>> gāja</p>	<p>es tu viņš viņa mēs jūs viņi viņas</p> <p>> ies</p> <p>iešu iesi ies iesim iesiet (-it) ies</p> <p>> ies</p>
<p>es tu viņš viņa mēs jūs viņi viņas</p> <p>> ir</p> <p>esmu esi esam esat</p> <p>> ir</p>	<p>es tu viņš viņa mēs jūs viņi viņas</p> <p>> bija</p> <p>biju biji bija bijām bijāt bija</p> <p>> bija</p>	<p>es tu viņš viņa mēs jūs viņi viņas</p> <p>> būš</p> <p>būsi būs būsīm būsiet (-it) būs</p> <p>> būs</p>
<p>es tu viņš viņa mēs jūs viņi viņas</p> <p>> dod</p> <p>dodu dod dodam dodat</p> <p>> dod</p>	<p>es tu viņš viņa mēs jūs viņi viņas</p> <p>> deva</p> <p>devu devi deva devām devāt deva</p> <p>> deva</p>	<p>es tu viņš viņa mēs jūs viņi viņas</p> <p>> dos</p> <p>došu dosi dos dosīm dosiet (-it) dos</p> <p>> dos</p>

Латышско-русский алфавитный словарь

А

abas обе; abi оба
 ābele яблоня
 ābeļdārzs яблоневый (яблон-
 ный) сад
 ābols яблоко
 abonēt (abonēju, abonēju) вы-
 писывать
 acs *ж. р.* глаз
 adrese адрес
 agrāk раньше; прежде
 agri рано
 agronome агроном (*о жен-
 щине*)
 agronomis агроном
 agrs ранний
 ainava пейзаж, ландшафт
 aita овца
 aiz за; позади; с; из; от
 aizdot (aizdodu, aizdevu) одол-
 жить, одолживать
 aizliegt (aizliedzu, aizliedzu)
 запретить, запрещать
 aizkavēties (aizkavējos, aizka-
 vējos) задержаться, задер-
 живаться
 aizkrāsne запечье
 aizparīt через два дня
 aizskanēt (aizskan, aizskanēja)
 прозвучать; разнестись
 aizvakar позавчера
 aizvērt (aizveru, aizvēru) за-
 крыть, закрывать
 akadēmija академия
 akordeons аккордеон
 akuzatīvs винительный падеж
 alga заработная плата
 amatnieks ремесленник
 angīna ангина
 aravi *мн. ч.* обувь
 arbraukt (arbraucu, arbraucu)
 объехать, объезжать

arbīve застройка
 apdraudēt (apdraudu, apdrau-
 dēju) угрожать
 apgalvojums утверждение; уве-
 рение
 apģ.ērbs одежда
 arjost (arjožu, arjozu) опоя-
 сать, опоясывать
 aplūkot (aplūkoju, aplūkoju)
 осмотреть, осматривать; рас-
 смотреть, рассматривать
 apmeklēt (apmeklēju, apmek-
 lēju) посетить, посещать; на-
 вести, навещать
 apmetne поселение
 aproce браслет
 aprunāties (aprunājos, aprunā-
 jos) поговорить, побеседо-
 вать; посоветоваться
 apsargāt (apsargāju, apsargā-
 ju) охранять; сторожить
 aptieka аптека
 arvienība объединение
 ārā на улице, на дворе; вон;
 на улицу
 arhitektūra архитектура
 ar с
 arī тоже, также, и
 ar'labvakar! до свидания! (*про-
 щаясь вечером*)
 ar labu nakti! спокойной (доб-
 рой, покойной) ночи!
 arodkomiteja профкомитет
 ārste врач (*о женщине*)
 ārstēt (ārstēju, ārstēju) лечить
 ārstēties (ārstējos, ārstējos) ле-
 читься
 ārsts врач
 asaka кость (*рыбья*)
 aste хвост
 astoņi восемь
 astotā восьмая
 astotais восьмой
 atbilde ответ

atbildēt (atbildu, atbildēju) от-
 ветить, отвечать
 atgādināt (atgādinu, atgādi-
 nāju) напомнить, напоми-
 нать
 atkārtojums повторение
 atkārtot (atkārtoju, atkārtuju)
 повторить, повторять
 atlidot (atlidoju, atlidoju) при-
 лететь, прилетать
 atļaut (atļauju, atļāvu) разре-
 шить, разрешать; позволить,
 позволять
 atmaksāt (atmaksāju, atmak-
 sāju) уплатить, уплачивать;
 отплатить, оплачивать
 atmaksāties (atmaksājas, at-
 maksājās) окупиться, оку-
 паться
 atpūta отдых
 atskaite отчет
 atskaņot (atskaņoju, atskaņuju)
 исполнить, исполнять
 atslēga ключ
 atvadišanās прощание
 atvadīties (atvados, atvadījos)
 проститься, прощаться
 atvainoties (atvainojos, atvaino-
 jos) извиниться, извиняться
 atvaļinājums отпуск
 atvērt (atveru, atvēru) открыть,
 открывать; раскрыть, рас-
 крывать
 atvilktnē выдвижной ящик
 audējs ткач
 audums ткань; материал, мате-
 рия
 audzēt (audzēju, audzēju) раз-
 водить, выращивать, растить
 audzināšana воспитание
 audzināt (audzinu, audzināju)
 воспитывать
 augstskola высшая школа, вуз;
 университет
 augsts высокий
 auksts холодный
 auss ж. р. ухо
 autobuss автобус
 automašīna автомашина
 avots ключ, родник, источник
 azāids трапеца

В

badmintons бадминтон
 bagātība богатство

bagātināt (bagātinu, bagāti-
 nāju) обогащать
 bagāts богатый
 bagāža багаж
 balets балет
 balti балты (племена)
 Baltkrievija Белоруссия
 baltmaize белый хлеб
 balts белый
 bārda борода
 barība пища, питание
 barot (baroju, baroju) кормить;
 питать
 baznīca церковь
 b.ēdas мн. ч. горе
 beigas *только мн. ч.* конец;
 окончание
 b.ērns ребенок, дитя
 b.ērnudārzs детский сад
 b.ērzs береза
 bet а; да; но
 bez без; кроме
 bibliotēka библиотека
 bibliotekāre библиотекарь (о
 женщине)
 biedrs товарищ
 bieži часто
 bikses *только мн. ч.* брюки,
 штаны
 biļete билет
 bīskaps епископ
 blakus рядом
 brālēns двоюродный брат
 brālis брат
 brīdis момент; минута
 brigādiere бригадир (о жен-
 щине)
 brigadieris бригадир
 brīnišķīgi удивительно, чудес-
 но, прекрасно
 brīvdabas: brīvdabas muzejs эт-
 нографический музей под
 открытым небом
 brīvdiena свободный (выход-
 ной) день
 bufete буфет
 Bulgārija Болгария
 buljons бульон
 bulvāris бульвар
 bumba мяч; шар; бомба
 bumbiere груша, грушевое де-
 рево
 bumbieris груша (плод)
 būritis *уменьш. форма от bū-
 ris; здесь: скворечник*
 burtnīca тетрадь

burts буква
būt (.esmā, biju) быть; нахо-
дятся
būtisks существенный
būvēt (būvēju, būvēju) стро-
ить

C

cehs цех
celis колено
ceļš дорога
cītīgi усердно
centrs центр
c.eņims печенье
c.eņure шапка; шляпа, шляпка
c.eturtā четвертая
c.eturtais четвертый
ciemīņš гость
ciemos в гости; в гостях
ciemoties (ciemojos, ciemojos)
гостить
ciems село
cienasts угощение
cigarete сигарета
cik сколько; как; какой
cilts ж. р. племя
cilvēks человек
cimds перчатка; рукавица, ва-
режка
cīta другая
cīts другой
cukurs сахар

C

čabināties (čabinos, čabinājos)
шуршать
četri четыре

D

daba природа; натура; харак-
тер
daiļamats художественное ре-
месло
daiļamatnieks мастер приклад-
ного искусства
daļa часть; доля; отдел
dālija дальня
darbabledrs товарищ по работе
darbadiena, darba diena рабо-
чий день

darbgalds станок
darbnīca мастерская
darbs работа; труд; дело
darīt (daru, darīju) делать
dārzs сад
dāvana подарок
dāvināt (dāvinu, dāvināju) да-
рить
dažāds разный; различный
dažreiz иногда
decembris декабрь
d.eguns ное
deja танец
dejot (dejoju, deju) танце-
вать
dejoņi танцор; танцовщик
dejoņā танцорка, танцор (о
женщине), танцовщица
d.ēls сын
d.esa колбаса
desmit десять
desmitā десятая
desmitais десятый
deviņi девять
deviņā девятая
devītais девятый
dežurante дежурная
dežurants дежурный
diena день
dienests служба
dilles dsk. укроп
direktors директор
diskotēka дискотека
divas две
divi два
domāt (domāju, domāju) ду-
мать, мыслить; размышлять
dot (dodu, devu) дать, давать
doties (dodos, devos) отпра-
виться, отпраляться; на-
правиться, направляться
drāma драма
draudzene подруга
draudzēties (draudzējos, drau-
dzējos) дружить
draudzība дружба
draugs друг
drēbes мн. ч. одежда
driksēt (drikstu, drikstēju)
сметь; nedriksēt нельзя
driz скоро
durvis только мн. ч. дверь
dvēsele душа
dzeltens желтый
dzēriens напиток
dzert (dzēru, dzēru) пить

dziedāt (dziedu, dziedāju) петь
dziedātāja певица
dziedātājs певец
dziesma песня
dziļš глубокий
dzimšanas diena день рождения
dzimte род
dzimtene родина
dzintars янтарь
dzīve жизнь
dzīvesbiedre супруга
dzīvesbiedrs супруг
dzīvība жизнь
dzīvoklis квартира
dzīvot (dzīvoju, dzīvoju) жить

Е

.ēdamistaba столовая (комната в квартире)
ēdnica (общественная) столовая
egle ель, елка
eksāmens экзамен
.elkonis локоть
.ezers озеро

Ф

fabrika фабрика
ferma ферма
festivāls фестиваль
filharmonija филармония
folkloro фольклор
fotopiederumi фотопринадлежности, фототовары
frāze фраза
frizētava парикмахерская
futbols футбол

Г

gads год
gadsimts столетие, век
gaišs светлый
gaitenis коридор
galds стол
galva голова
galvaspils.ēta столица
galv.enokārt главным образом, в основном, преимущественно
gaļa мясо

garām мимо
garāža гараж
garoza корка; кора
garš длинный
garšot (garšo, garšoja) (partīkt) быть по вкусу, нравиться
gatavot (gatavoju, gatavoju) готовить, готовить
gāze газ
glabātuve хранилище
gladiola гладиолус
glāze стакан
gl.ezna картина
gl.eznot (gl.eznoju, gl.eznoju) писать (картину)
grāds градус
grāmata книга
gramatika грамматика
grāmatnīca книжный магазин
gr.edz.ens кольцо
gribēt (gribu, gribēju) хотеть; желать
grīda пол
griestī только во мн. ч. потолок
gripa грипп
grūti трудно, тяжело
guļamistaba спальня
gurķis огурец

Q

ģeogrāfija география
ģeoloģija геология
ģimene семья, семейство
ģitāra гитара

Н

hallo! алло!

I

iedv.esma вдохновение
ieeja вход; подъезд
iegādāties (iegādājos, iegādājos) приобрести, приобретать
iegaumēt (iegaumēju, ieгаumēju) запомнить, запоминать
ieiet (ieeju, iegāju) войти, входить; зайти, заходить
iela улица

iepirkties (iepērkos, iepirkos)
делать (сделать) покупки
ieraža обычай; обряд; при-
вычка
iestāde учреждение; заведение
iet (eju, gāju) идти, ходить;
iet ciemos идти в гости
ievārījums варенье
Igaunija Эстония
ilgi долго
indekss индеко
institūts институт
interesants интересный
interesēties (interesējos, intere-
sējos) интересоваться
inženiere инженер (о жен-
щине)
inženieris инженер
ir есть
īss короткий
istaba комната
īsts настоящий; истинный; под-
линный
izcelsme происхождение, воз-
никновение
izeja выход
izgatavot (izgatavoju, izgata-
voju) изготовить, изгото-
влять; сделать, делать
izglītība образование
iziet (izeju, izgāju) выйти, вы-
ходить; пройти, проходить
izpildīt (izpildu, izpildīju) вы-
полнить, выполнять; испол-
нить, исполнять
izpildkomiteja исполнительный
комитет
izrāde представление, спек-
такль
izstāde выставка
izstrādājums изделие
izveidot (izveidoju, izveidoju)
образовать; создать, созда-
вать; сформировать; форми-
ровать; вылепить, вылеплять,
изваять
izvēle выбор
izvēlēties (izvēlos, izvēlējos)
выбрать, выбирать; избрать,
избирать
izveseļošanās выздоровление

Ј

ja если
jā да

jaу уже, уж; же
jauki чудесно; прекрасно
jauks чудесный, славный
jauns молодой; юный; новый
jaunatne молодежь
Jaungads Новый год
jautājums вопрос
jautāt (jautāju, jautāju) спра-
шивать, спросить
jeb или
jokot (jokoju, jokojū) шутить
jumts крыша
jūra море
jūrmala взморье; морское по-
бережье
jūrnieks моряк
jūsū ваш, ваша, ваше, ваши

К

kā как
kabata карман
kādreiz когда-то; некогда
kafejnica кафе
kafija кофе
kaimiņš сосед
kāja нога
kājām пешком
kakls шея
kaķis кошка
kalpotāja служащая
kalpotājs служащий
kam? кому? у кого?
kamanas только во мн. ч. сани
kanāls канал
kaņeika копейка
kāposti мн. ч. капуста
karalene королева
karaša караша (серый пшенич-
ный или ячменный хлеб)
karavīrs военный, военнотру-
довой, воин
karote ложка
karsts горячий; жаркий; пыл-
кий
kartupeļis картофелина
kase касса
katrs каждый; всякий; лю-
бой
kaut ko что-нибудь
kefirs кефир
keramika керамика
kilograms килограмм
kino кино
kioskis киоск

klade общая тетрадь
klāt (klāju, klāju) накрывать;
покрывать; стлать
klāt: būt klāt присутствовать
klāties: kā klājas? как пожи-
ваешь?
klau! слыши! чу!
klase класс, разряд
klāšana: gaida klāšana серви-
ровка стола
klausītājs слушатель
klausīties (klausos, klausījos)
слушать
kleita платье
klusēt (klusēju, klausēju) мол-
чать
kluss тихий; бесшумный; мол-
чаливый
ko что
kokle кокле (латышский на-
родный музыкальный ин-
струмент)
koks дерево
koksne древесина
kokteilis коктейль
kolēģis коллега
kolekcija коллекция
kolekcionēt (kolekcionēju, ko-
lekcioneju) коллекциониро-
вать
kollektīvs коллектив
kolhozniece колхозница
kolhoznieks колхозник
kolhozs колхоз
komandieris командир
kombainieris комбайнер
komiteja комитет
komjaunatne комсомол
komjaunietis комсомолец
komunārs коммунар
konc.erts концерт
konc.ertzāle концертный зал
konfekte конфета
kopā вместе; совместно, со-
обща
korpitne общежитие
kopt (kopju, kopu) ухаживать;
обрабатывать
kopšana уход
kosmonauts космонавт
kostīms костюм (женский)
krasts берег
krējums сметана; сливки
kr.ekls рубашка, сорочка
krelles мн. ч. бусы
kr.ēsls стул

Krievija Россия
krieviski по-русски
krievs русский
krūms куст
krustmāte тетя
krūtis ж. р. грудь
krūze кружка; кувшин
kuģis корабль, судно
kur где, куда
kurpīte туфелька
kurši курши (древнее латыш-
ское племя)

К

ķirsis вишня (плод и дерево)

L

labāk лучше
lab'dien! здравствуй! здравст-
вуйте! добрый день!
laboratorija лаборатория
labošana исправление, починка,
ремонт
labot (laboju, laboju) исправ-
лять, поправлять; чинить
labprāt охотно, с удовольст-
вием
lab'rit! доброе утро! с добрым
утром!
labs хороший
lab'vakar! добрый вечер!
labums польза; выгода
laikam вероятно, наверно(е),
должно быть; по-видимому
laikm.ets эпоха; период; век
laiks время; пора; погода
laimīgs счастливый
lampra лампа
lapa лист
Latvija Латвия
latviski по-латышски
laukā на дворе, на улице; вон;
на двор
lauki мн. ч. деревня, село
laukos в деревне
lauks поле
laukums площадь; поле; пло-
щадка
lauzt (laužu, lauzu) ломать,
сломать
lēciens прыжок
lelle кукла

lībieši ливы (старое латышское племя)
lidosta аэропорт
lidot (lidoju, lidoju) лететь, летать
lieks лишний, излишний
lieliski прекрасно, великолепно
lidz до; до сих пор
līdzīgs похож
liepa липа
lieta вещь; дело
lietus дождь
lietussargs зонтик, зонт
lietuviete литовка
lietuvietis литовец
lietvārds имя существительное
likt (lieku, liku) ставить; за-
ставить, заставляя; велеть,
приказать; класть
likties (liekas, likās) казаться,
показаться
lilija лилия
litrs литр
logs окно
loki мн. ч. перья (лука, чес-
нока); зеленый лук
lūdzu пожалуйста
lūk вот
lūpa губа

Ѓ

ļausns злой; злобный; плохой
ļoti очень

М

magnetofons магнитофон
maize хлеб
maizīte булочка, сдоба
maiznīca хлебный магазин
māja дом
majors майор
maksāt (maksāju, maksāju)
платить
māksliniece художник (о жен-
щине); артистка
mākslinieks художник; артист
makškerēt (makškerēju, mak-
škerēju) удить
makškernieks удильщик, рыбо-
лов
mamma мама
mana моя

mans мой
manta имущество; достояние;
вещь
māsa сестра
māsīca двоюродная сестра
māte мать
matrozis матрос
mats волос
maz мало
mazgāt (mazgāju, mazgāju)
мыть; умывать; купать; сти-
рать
mazmeiņa (mazmeitiņa) внучка
mazs маленький
medības только во мн. ч.
охота
mednieks охотник
medus мед
mēģinājums репетиция; по-
пытка
mēģināt (mēģinu, mēģināju)
пробовать, попробовать, пы-
таться, попытаться
mehānizators механизатор
meistars мастер
meiņa дочь, дочка; девушка
meitene девочка; девушка
meklēt (meklēju, meklēju) ис-
кать
mēle язык
melns черный
mēs мы
mētelis пальто
metrs метр
mežsargs лесник
mežs лес
mīlestība любовь
mīlēt (mīlu, mīlēju) любить
milti только во мн. ч. мука
milzīgs огромный, громадный
mīļš милый; дорогой
minerālūdens минеральная вода
ministrs министр
minuss минус
mitrs сырой, влажный
mopēds мопед
motocikls мотоцикл
mugura спина
muīta пошлина
muļķis глупец; дурак
mūs нас
mūsu наш, наша, наше, наши
mule рот
muzejs музей
mūzika музыка
muzikants музыкант

N

nafta нефть
nākotne будущее; будущность;
 будущее время
nākt (nāku, nācu) идти (сюда);
 приходить, прийти
narciše нарцисс
nauda деньги
nav нет; не
ne не; ни; нет; **ne...ne** —
 ни...ни
neatbalstīties (neatbalstos, ne-
 atbalstījos) не прислоняться
nebūt (ne.esmu, nebiju) не
 быть
nedrīkst нельзя
neglīts некрасивый
nekā чем, нежели
ne'kā нечего
ne'kas ничто
neļķe гвоздика
neņoķert (neņoķeru, neņoķēru)
 не поймать
nepadarīt (nepadaru, nepada-
 rīju) не сделать
nepārnākt (nepārnāku, nepār-
 nācu) не прийти, не прихо-
 дить, не вернуться
nepiederošs посторонний
ne'r.ēti нередко; зачастую
nervs нерв
nestrādāt (nestrādāju, nestrā-
 dāju) не работать
netālu недалеко
netīrs грязный
ne'viens никто, ни один
nedēļa неделя
nodarboties (nodarbojos, nodar-
 bojos) заниматься
ņoķert (ņoķeru, ñoķēru) пой-
 мать
noļiegums отрицание
nota аренда; прокат
nosaukums название, наимено-
 вание; звание
nospīst (nospīežu, nospīedu)
 нажать, нажимать; угнетать;
 поработить, поработать
noteikti определенно; обяза-
 тельно, непременно; реши-
 тельно
novēlēt (nov.ēlu, novēlēju) по-
 желать
nozīme значение; смысл; знак;
 значок

nozīmēt (nozīmēju, nozīmēju)
 значить, означать
nulle ноль

O

oga ягода
ola яйцо
operete оперетта
opera опера
organizācija организация
ozols дуб

P

pa по; в; **pa kreisi** налево; **pa**
labi направо
pacienāt (pacienāju, pacienāju)
 угостить, угощать
padome совет (орган власти)
padomju советский
pagalms двор
pagātne прошлое; прошедшее
 время
pal'dies! спасибо!
palīdzēt (palīdzu, palīdzēju) по-
 мочь, помогать
palīdzība помощь
patats основа; основание;
 фундамент
par о; за; на; в
pār через, над
parasti обычно
pārbaudīt (pārbaudu, pārbaudī-
 dīju) проверить, проверять;
 испытать, испытывать
pārdevēja продавщица
pārdevējs продавец
pārdot (pārdodu, pārdevu) про-
 дать, продавать
pāreja переход
pārgājienš поход
parīt послезавтра
parks парк
pārnākt (pārnāku, pārnācu)
 прийти, приходить; вер-
 нуться
pārstāvēt (pārstāvu, pārstā-
 vēju) представлять
partija партия
Partijas v.ēstures institūts Ин-
 ститут истории партии
pārtika продовольствие

pārtraukums перерыв; пауза
pārtulkot (pārtulkoju, pārtulkoju) перевести, переводить
paruna поговорка
pasts почта
pasveicināt (pasveicinu, pasveicināju) передать (передать) привет
pašarķalpošanās самообслуживание
pašreiz сейчас, в настоящее время, в данный момент
pateicība благодарность
pateicos! благодарю!
patikami приятно
patikams приятный
patikt (patik, patika) нравиться, понравиться
pavasaris весна
pazaudēt (pazaudēju, pazaudēju) потерять, терять
pēcpusdiena послеобеденное время
pēdējais последний
pensija пенсия
penslonāre пенсионерка
penslonārs пенсионер
pianists пианист
pie у; около; к
pieci пять
piederumi принадлежности
piedot (piedodu, piedevu) простить, прощать
piedzimt (piedzimstu, piedzimu) родиться, рождаться
piektā пятая
piektais пятый
piem.ēram например
pieminekļis памятник
piens молоко
piere лоб
piespraude кнопка; приколка
pietura остановка
pievienot (pievienoju, pievienoju) присоединить, присоединять
piezvanīt (piezvanāu, piezvanīju) позвонить
pildspalva авторучка
pilns полный
pils.ēta город
pilsonē гражданка
pilsonis гражданин
pionieris пионер
pirarm.ētra перечная мята; мята

plānojums планировка
plāns план
plašāk шире
plaši широко
plašs широкий, обширный
plats широкий
plauksta лалонь
plaukts полка
plecs плечо
plūme слива (плод и дерево)
plus плюс
pods горшок
poga пуговичка
Polija Польша
poliklīnika поликлиника
portfelis портфель
prece товар
priecāties (priecājos, priecājos) радоваться
prieks радость
priekšnieks начальник
produkts продукт
protams конечно, разумеется, понятно
publika публика
pudele бутылка
puķe цветок
pulcēt (pulcēju, pulcēju) собирать (кого-л. вместе)
pulks полк
pusdiena полдень
pusdienas мн. ч. обед
pusdienot (pusdienoju, pusdienoju) обедать
putns птица

R

rads родственник; родня
radniecīgs родственный
raibs пестрый
rajons район
rakstāmgalds письменный стол
rakstīt (rakstu, rakstīju) писать
ravēt (ravēju, ravēju) полоть
ražošana производство
redīss редис, редиска
redzēt (r.edzu, redzēju) видеть, видеть
redzēties (r.edzos, redzējos) видиться, видаться
reizē одновременно, разом; сразу; вместе

remontēt (remontēju, remon-
tēju) ремонтировать
rezultāts результат
rīts утро
roka рука
rosme, rosība оживление; rīta
rosme утренняя зарядка
rota украшение
rotaļa игра
roze роза
rublis рубль
rudens осень
rudzi *только во мн. ч.* рожь
rumba водопад
runāt (runāju, runāju) гово-
рить
rupjmalze черный хлеб
rūpēties (rūpējos, rūpējos) за-
ботиться
rūpnīca завод

S

sacensība соревнование; состя-
зание
sacerējums сочинение; произве-
дение
sagādāt (sagādāju, sagādāju)
добыть, добывать; достать;
доставать
saglabāt (saglabāju, saglabāju)
сохранить, сохранять; сбе-
речь, сберечь
saimniecība хозяйство
sākāmvārds пословица
sakne корень
sākt (sāku, sāku) начать, начи-
нать
sākums начало
salāti *только во мн. ч.* салат
saldējums мороженое
salds сладкий
saldskābmaize *кисло-сладкий*
(пеклеванный) хлеб (*из ржа-*
ной муки)
sāpes боль
sāpēt (sāp, sāpēja) болеть
saprasties (saprotoš, sapratos)
понять (понимать) друг дру-
га; найти (находить) общий
язык
sapulce собрание
sargāt (sargāju, sargāju) охра-
нять; сторожить; караулить;
стеречь

sargs сторож; караульный; ка-
раульщик
sarkans красный
sarunāties (sarunājos, sarunā-
jos) разговаривать, беседе-
вать
sastāvdaļa составная часть
satikties (satiekos, satikos)
встретиться, встречаться
saudzēt (saudzēju, saudzēju)
беречь
saule солнце
savienojums соединение
sava своя
savš свой
s.ega одеяло
seja лицо
s.ekls мелкий; неглубокий
sen давно
sēne гриб
s.ens старинный; древний; дав-
ний
septiņi семь
septiņā седьмая
septiņais седьмой
s.ērkokpiņš спичка
servīze сервис
s.estā шестая
s.estais шестой
seši шесть
siena стена
sleiva жена
sieviete женщина
sīks мелкий; крошечный
silts теплый
siltumnīca теплица
sirds *ж. р.* сердце
sirdsapziņa совесть
sirsnība сердечность; задушев-
ность; искренность
skaidrs ясный; чистый
skaists красивый
skaļš громкий; шумный
skaņa звук
skaņuplate пластинка (*со зву-*
ковой записью)
skola школа
skol.ēns ученик, учащийся,
школьник
skolniece ученица, школьница
skolnieks школьник, ученик
skolotāja учительница
skolotājs учитель
skvērs сквер
skuja скля, иглока (*хвойного*
дерева); skujas хвоя

slaucēja доярка
slava слава
sl.ēpošana ходьба (бег) на лыжах; лыжный спорт
sl.ēpot (sl.ēpoju, sl.ēpoju) ходить (бегать) на лыжах
slidot (slidoju, slidoju) кататься (бегать) на коньках
slidotava каток (для конькобежцев)
sliedes рельсы
sliktis плохой; скверный; дурной
slimnīca больница
slimnieks больной
slimot (slimoju, slimoju) болеть
smalkmaizīte сдобная булочка
sm.ķ.ētava курительная комната
sniegs снег
solīt (solu, solīju) обещать
sols скамья, скамейка, парта
soļot (soļoju, soļoju) шагать
soma сумка
sonāte соната
spārns крыло
spēlēt (spēlēju, spēlēju) играть
spodrs сверкающий; блестящий; чистый
spogulis зеркало
sportiste спортсменка
sportists спортсмен
sports спорт
stacija станция; вокзал
stadions стадион
stādīt (stādu, stādīju) сажать
starptautisks международный
stāvēt (stāvu, stāvēju) стоять
stāvvietā стоянка; стоячее место
steigties (steidzos, steidzos) спешить, торопиться
stipendija стипендия
strādāt (strādāju, strādāju) работать, трудиться
strādniece работница
strādnieks рабочий
studente студентка
students студент
studēt (studēju, studēju) учиться (в вузе); изучать
stumbris стебель; ствол
stunda час; урок
stūris угол
stūrmanis штурман

sudrabs серебро
suka щетка
sula сок
suvenīrs сувенир
svarīgs важный; веский
svečturis подсвечник
sveicināt (sveicinu, sveicināju) приветствовать; здороваться, поздороваться
sveicinātīlī здравствуйте!
svešs чужой; незнакомый
svētdiena воскресенье
sviests сливочное масло
sviestmaize бутерброд
svilpaunieks свистулька

S

šahists шахматист
šahs шахматы
šalle шарф
šaurš узкий; тесный
šeit здесь; тут
šī эта
šis этот
šķiņķis окорок; ветчина
šķīst (šķiet, šķīta) казаться, думаться
šodien сегодня
šoferis шофер
šokolāde шоколад
šovakar сегодня вечером

T

tā та; это; она
tā так
tācu ведь, же; однако
tāds такой
tagad теперь, нынче; сейчас; в настоящее время
taisni прямо
talons талон
taksofons таксофон
taksometrs такси
tālu далеко
tāpat так же
tas тот; это; он
tās эти
tase чашка
tauta народ
tava твоя
tavs твой
teātris театр

teika предание
teikt (teicu, teicu) сказать; говорить
tēja чай
teksts текст
telefons телефон
televizors телевизор
teniss теннис
tērps одежда; костюм; наряд
tēvocis дядя
tēvs отец
tētis папа
tē этн
tik так; столик; столько
tikai только; лишь
tikl (tiek, tiku) попасть, упасть; добраться
tikums нрав
tirgotājs торговец
tīrs чистый
tolaik в то время, тогда
tomāts помидор
toreiz в тот раз; тогда
traucēt (traucēju, traucēju) беспокоить, побеспокоить; тревожить, потревожить; мешать, помешать; нарушить, нарушать
treniņš тренировка
trešā третья
trešais третий
trīs три
trīsstabu dzīvoklis трехкомнатная квартира
tu ты
tūlīt сейчас, тотчас, сию минуту
tulkoj (tulkoju, tulkoju) переводить, перевести; толковать, истолковать, истолковывать
tulkojājs переводчик
tulpe тюльпан
tumšs темный
tur там
turēt (turu, turēju) держать
tūrisms туризм
tūrists турист
turība зажиточность
tuvumā вблизи, поблизости

U

ūdensceļš водный путь
un и; да

universālveikals универсальный магазин
universitāte университет
upe река
urpala берег реки; побережье реки
ūsas только во мв. ч. усы
uz на; в
uzacs ж. р. бровь
uzkavēties (uzkavējos, uzkavējos) задержаться, задерживаться
uzvārds фамилия

V

vadītāja заведующая; руководительница; водитель (о женщине)
vadītājs заведующий; руководитель; водитель
vagrns вагон
vai ли, разве
vaigs щека
vakariņas только во м. ч. ужин
vakars вечер
valoda язык; речь
valsis вальс
valsts ж. р. государство; страна; держава
vara власть
vasara лето
vasarnīca дача
vasks воск
vārit (vāru, vāriju) варить
vāze ваза
v.ecāki родители
v.ecāmāte (vecmāmiņa) бабушка
v.ecs старый
v.ect.ēvs (vectētiņš) дед, дедушка
v.ēd.ers живот
veidotājs создатель
veidot (veidoju, veidoju) образовывать, образовывать; создавать, формировать
veids вид
veikals магазин; лавка
veiksme удача
vējš ветер
vēl еще
v.ēlāk позже; позднее; после, потом
vēlēšanas выборы

vēlēšanu sapulce выборное собрание
velosipēds велосипед
veļa белье
v.ēss прохладный
v.ēsture история
vidusskola средняя школа
viens один
viesnīca гостиница
vijole скрипка
vilciens поезд
vingrot (vingroju, vingroju) заниматься гимнастикой; делать гимнастику
viņa она
viņš он
virpa токарный станок
virpot (virpoju, virpoju) точить (на токарном станке)
virš над; сверх
vīrs муж; мужчина
vīrietis мужчина
virsnieks офицер
virtuve кухня
visi все
vis'pirms прежде всего; сначала; сперва; в первую очередь
viss весь
vista курица
visur везде, всюду; повсюду, повсеместно
vizināties (vizinos, vizinājos) кататься
volejbols волейбол

Z

zaķis заяц
zālājs трава; луг, пастбище
zāle трава
zāle зал

zāllens газон
zaļš зеленый
zars сук; ветвь; ветка; сучок
zeķe чулок; носок
z.elts золото
zem под; ниже
zeme земля; страна
zemene земляника, клубника
z.ems низкий
z.ēns мальчик
ziedēt (ziedu, ziedēju) цвести
zieds цветок
ziema зима
ziēpes *только во мн. ч.* мыло
zils синий; голубой
zimēt (zimēju, zimēju) рисовать
zināt (zinu, zināju) знать
zinātne наука
zinātņu akadēmija академия наук
zinātnieks ученый
zinības *только во мн. ч.* знания; Zinību biedrība Общество «Знание»
zirnis горох
zobārste зубной врач (*о женщине*)
zobārsts зубной врач
zobs зуб
zods подбородок
zupa суп
zvaigzne звезда
zvanīt (zvani, zvanīju) звонить

~

Z

žagata сорока
ž.ēl жаль; жалко
žogs забор; ограда; изгородь
žurnāls журнал

Содержание

Предисловие	3
Алфавит и звуковая система латышского языка	4
Занятие 1	12
Местоимение <i>tas</i> в роли подлежащего	
Глагол-связка <i>ir</i> , частица <i>vai</i>	
Занятие 2	28
Склонение существительных (<i>lokativs</i> — <i>kur?</i> местный — <i>где? когда?</i>)	
Личные местоимения	
Несклоняемые притяжательные местоимения	
Занятие 3	41
Спряжение глагола <i>būt</i>	
Занятие 4	50
Глаголы II спряжения в настоящем и прошедшем времени	
Склонение существительных (<i>akuzatīvs</i> — <i>ko?</i> винительный — <i>кого? что?</i>)	
Занятие 5	63
Склонение существительных (<i>datīvs</i> — <i>kam?</i> дательный — <i>кому? чему?</i>)	
Глаголы II спряжения в настоящем и прошедшем времени	
D. + <i>ir</i> + N.	
Диалог	72
Обобщение грамматических вопросов	75
Занятие 6	80
Склонение существительных (<i>genitīvs</i> — <i>kā?</i> родительный — <i>кого? чего? чей? чья? чье? чьи?</i>)	
Занятие 7	89
Склонение существительных (<i>instrumentālis</i> — <i>ar ko?</i> творительный — <i>кем? чем? с кем? с чем?</i>)	
Спряжение возвратных глаголов II спряжения в настоящем и прошедшем времени	
Занятие 8	97
Родительный падеж латышского существительного как соответствие русскому прилагательному	
Занятие 9	109
Kas iet? Кто идет?	
Uz kurieni iet? Куда идет (идут)?	
No kurienes nāk? Откуда идет (идут)?	
Занятие 10	120
Склонение прилагательных	
Диалог	131
Обобщение грамматики	137
Латышско-русский алфавитный словарь	146